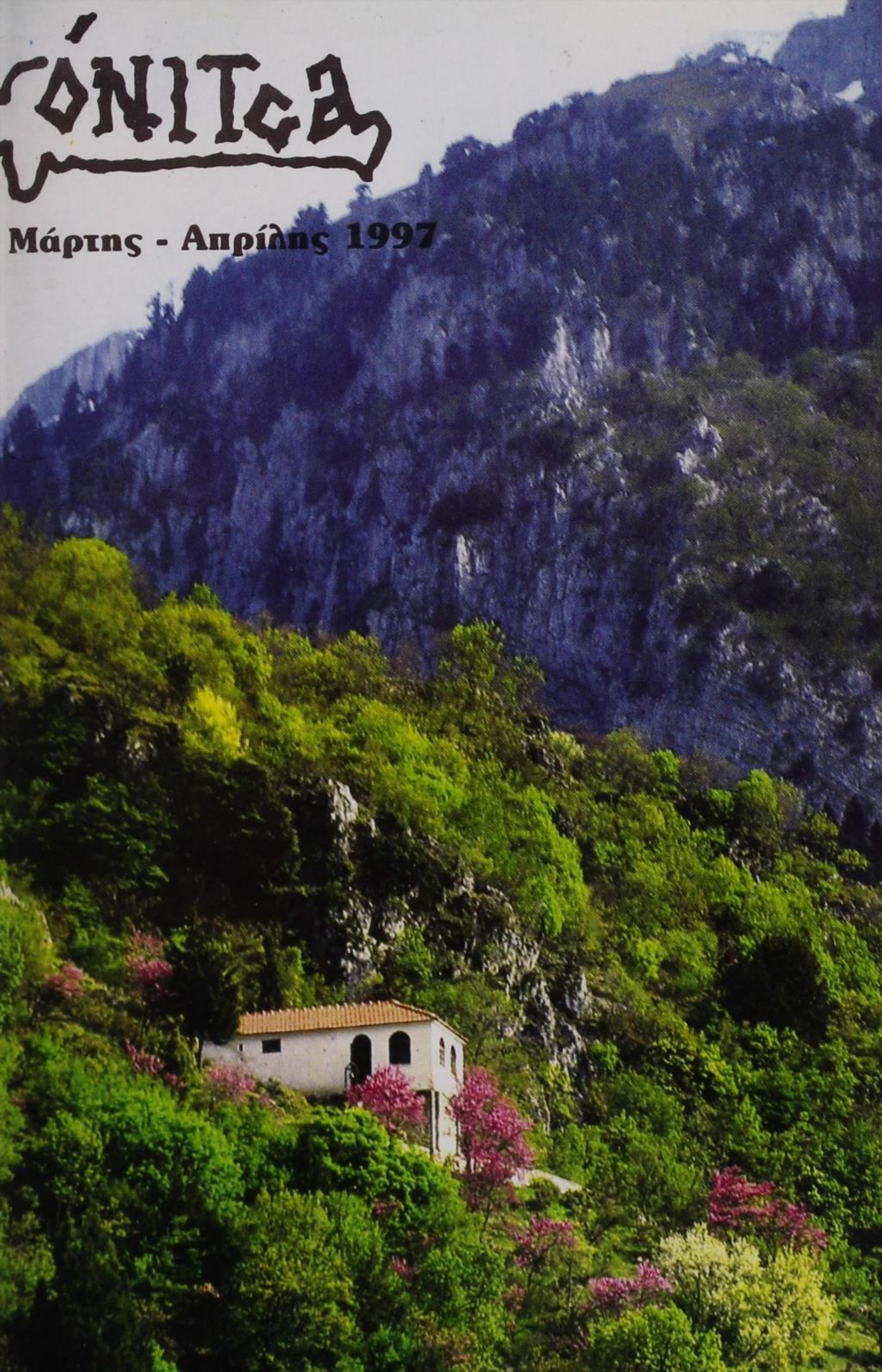

ΣΟΝΙΤΣΑ

Μάρτις - Απρίλης 1997

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 73 ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κόνιτσα της Τουρκοκρατίας, Γ. Λυμπερόπουλου	65
Περί συνενώσεων Ν.Β. Φασούλη	70
Η Αγία Βαρβάρα Σ.Τ.	73
Το καφενείο έκλεισε, Ν. Ρεμπέλη	74
Τοπωνυμίες Παλαιοσελλίου. Θ. Ζιώγα	77
Οι υδρόμυλοι Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	85
Πρόγραμμα μαθημάτων Αστ. Σχ. Παλαιοσελλίου, Η.Α.	86
Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας	88
Πως έκανε φτερά το πιστόλι του Τ. Ζούκη Α. Ευθυμίου	89
Εγκαταστάσεις σε άψογη τοποθεσία Λ. Εζνεπίδη	90
Η Μπάμπω μ' έχ' έναν άσπρο λύκο Θ. Πορφύρη	92
Παιγνίδια στην κατοχή Σ.Τ.	93
Ο Έλατος. Δ.Σ. Εκπ/κού Συλ. Κόνιτσας	95
Οι τέσσερις εποχές του Βιβάλντι. Ειρήνη Κίτσιου	97
Των ορεινών χωριών Τ. Κανάτση	98
Στη Θεά του Έρωτα Ειρ. Σταματάκη	99
Εκδηλώσεις Κονιτσιωτών Ι.Τ.	100
Κεφαλοχώρι Ν.Σ.	101
Εκδήλωση Βουρμπιανιτών	103
Η "ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ" βραβεύει Θ. Πορφύρη	105
Μικρά ιστορ. αφηγήματα Αχ. Κολιού	107
Γιορτή Παναγιάς Πληκατίου Π. Τάττη	108
Ανοιχτό γράμμα Φρ. Αγγέλη	108
Αναφορές στο παρελθόν Σ. Οικ.	109
Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά	111

Φωτ. εξωφ. Αγ. Βαρβάρα Κόνιτσας (Σ.Τ.)

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

**Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500

Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30

**Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη**

ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΛΗΝΙΣΤΟΣ» Θ. Ζιώγα - Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

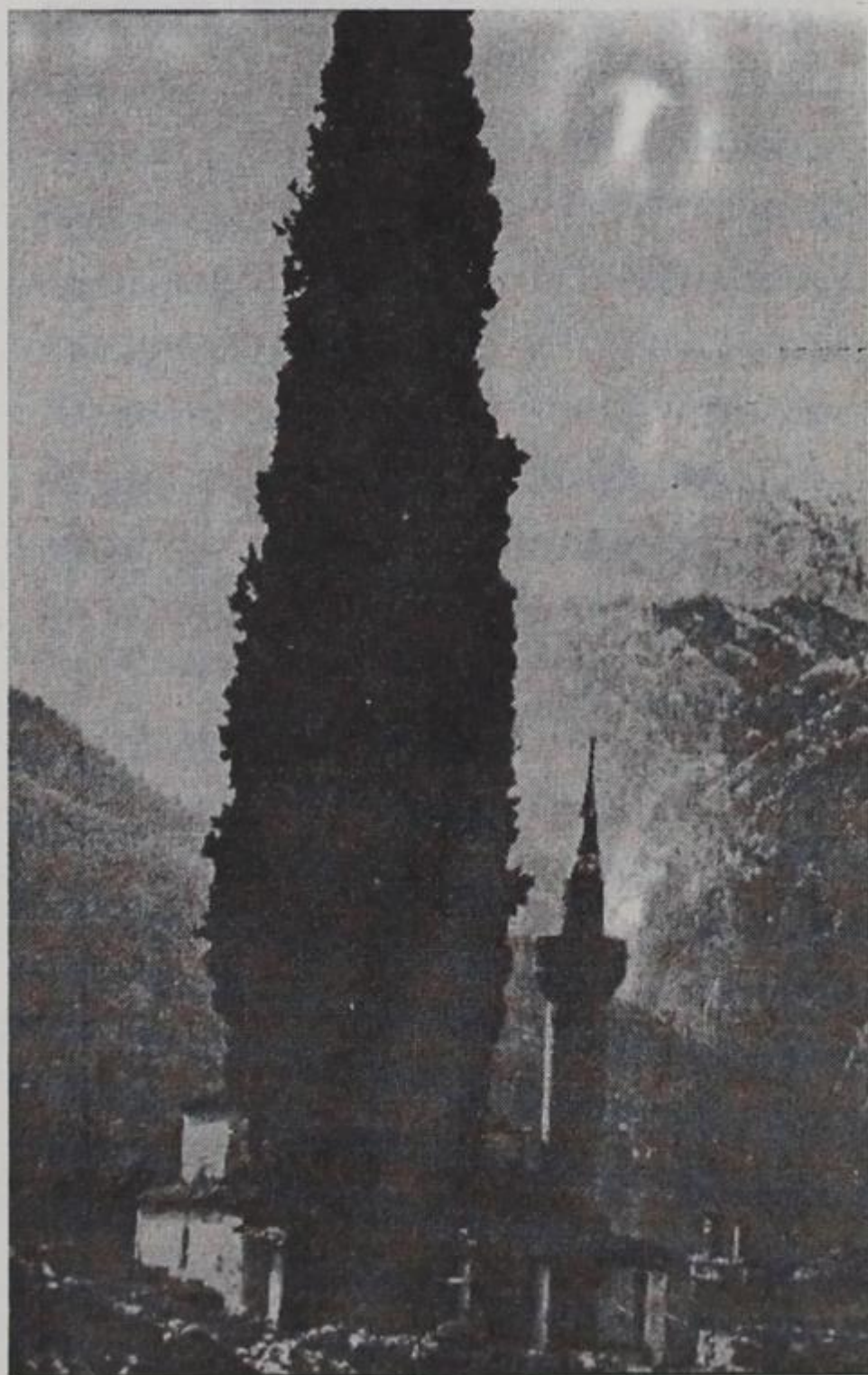
Γιάννη Λυμπερόπουλου

Στην αρχαιότητα η περιοχή της Κόνιτσας αποτελούσε τμήμα σημαντικό της Μολοσσίας. Ο κάμπος της τροφοδότης είχε γύρω-γύρω πυκνούς οικισμούς, που φυλάσσονταν από τρεις οχυρωμένες με τείχη πόλεις. Μια στα Μεσογέφυρα. Η δεύτερη στην περιοχή της Παλιογορίτσας. Και η τρίτη στο Ρεϋνίκο, κοντά στην Αρίστη. Τα ονόματα των πόλεων και οικισμών αυτών δεν διασώθηκαν. Η καταστροφή του 168 π.Χ. που έγινε από τον Παύλο Αιμίλιο σκέπασε τα πάντα με σιωπή. Η όλη περιοχή ονομάζονταν τα χρόνια του Πύρρου, βασιλιά της Ηπείρου CASTRA PYRRHI, "της περιοχής Τριφυλλίας, χώρας Μολοσσικής, κατά τον Τίτο Λίβιο.

Οι Τούρκοι κατέλαβαν την Κόνιτσα το 1431, μαζί με τα Γιάννινα την εποχή που το Δεσποτάτο της Ηπείρου βρίσκονταν σε πλήρη παρακμή, από τις διαμάχες και τους τσακωμούς των κληρονόμων του Κάρολου Τόκκου, τελευταίου Δεσπότη.

Πριν από την κατάκτηση του 1431, ο Αρβανίτης Ισαήμ, που αποκαλείται και αρνησίθρησκος, αφού επισκέφτηκε στη Μακεδονία τον λεγόμενο Στρατηγό των Πέντε Σουλτάνων Γαζή Εβρενόζ, και προσκύνησε, ίδρυσε προς τιμήν του παραπάνω στρατάρχη (τέλη του δεκάτου τέταρτου αιώνα) στην Κόνιτσα τον πρώτο στον Ηπειρωτικό χώρο Μπεχτασίδικο, Τεκέ, που μέχρι το

1913, που απελευθερώθηκε η Κόνιτσα από τους Τούρκους, ονομάζονταν Τεκέ Νεβρόζ (αναγραμματισμός του Βρενόζ). Ο Τεκές αυτός καθιέρωσε την Κόνιτσα, σαν ένα είδος Ιερού τόπου, για όλους τους Μπεχτασίδες της Δυτικής Βαλκανικής Χερσονήσου. Έτσι με τον καιρό ιδρύθηκαν στην Κόνιτσα άλλοι τέσσερις μπεχτασίδικοι τε-

κέδες, που τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας έφεραν τα παρακάτω ονόματα: Μπαμπά Οσμάν. Μπαμπά Χουσεΐν, Σεΐχ Χασάν και Σεΐχ Ισχάν. Συνήθως οι Τεκέδες έφεραν τα ονό-

ματα των επικεφαλής ντερβισάδων που μόναζαν σ' αυτούς.

Ακριβώς λόγω της "ιερότητας" που απέκτησε η Κόνιτσα από τον Τεκέ Νεβρόζ, χτίστηκαν τα πρώτα χρόνια της Τουρκοκρατίας στην Κόνιτσα και δυο περίφημα τζαμιά. Γύρω στα 1500 από τον Βαγιατζήτ τον Β', γνωστό Μπεχτασή Σουλτάνο, το λεγόμενο Τζαμί του Χουσίν Σιάχ (τζαμί του Παζαριού της Κόνιτσας), που κατεδαφίστηκε τη δεκαετία του 1930, και στα 1536 περίπου) το λεγόμενο Σουλτάν Σουλεϊμάν Τζαμί, από το σουλτάνο Σουλεϊμάν το Μεγαλοπρεπή διαρκούσης της εκστρατείας του προς οριστική καθυπόταξη της Αλβανίας. (Το τζαμί αυτό ερειπωμένο βρίσκεται ακόμα στη λεγόμενη Λάκκα της Κάτω Κόνιτσας, κοντά στη γέφυρα του Αώου).

Πριν από το 1612 φαίνεται πως υπάρχει η κεντρική εκκλησία της Κόνιτσας, ο Άγιος Νικόλαος που αργότερα έγινε και Μητρόπολη.

Τη δεκαετία του 1830 και αρχές του 1840 ανακατασκευάζεται ολόκληρη η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, όπως είναι σήμερα.

Πάνω σε παλιότερη εκκλησία το 1791 τελείωσε το χτίσιμο της υπάρχουσας και σήμερα εκκλησιάς της Κάτω Κόνιτσας οι Άγιοι Αποστολοι.

Πριν από την Τουρκοκρατία η παράδοση φέρνει πως στην μεσαιωνική Κόνιτσα υπήρχαν δυο τουλάχιστον εκκλησιές, για το χριστιανικό πληθυσμό της πόλης. Η μία, ο Αηγιώργης βρίσκονταν εκεί που χτίστηκε το 1500 το τζαμί του Χουσέν Σιάχ. Και η δεύτερη,

ο Αηγιάννης εκεί που χτίστηκε το τζαμί του Σουλτάν Σουλεϊμάν. Στις αρχές του δεκάτου όγδοου αιώνα στην Κόνιτσα εγκαταστάθηκε μόνιμα και ο επίσκοπος Βελλάς, που μέχρι τότε δεν είχε "μόνιμη εγκατάσταση".

Ο πληθυσμός της πόλης ήταν συγκεντρωμένος σε δύο συνοικίες την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Στην Πάνω Κόνιτσα, που αποκαλούνταν και Βαρόσι, (οι κάτοικοι της Βαροσλήδες) με πλειοψηφία το Χριστιανικό στοιχείο. Και στην Κάτω Κόνιτσα, που πλειοψηφούσε το Μουσουλμανικό στοιχείο. Το μουσουλμανικό αυτό στοιχείο αποτελείτο από πρόσφυγες Αρβανίτες, κατά κύριο λόγο εργάτες γης, που προέρχονταν από την Καραμουρατιά, περιοχή από όπου κατάγονταν και ο Ισαήμ ο Αρνησίθρησκος. Στην Πάνω Κόνιτσα, εκτός από το Χριστιανικό πληθυσμό κατοικούσαν και μεγάλες και ισχυρές οικογένειες μουσουλμάνων. Οι οικογένειες αυτές προέρχονταν από εξισλαμισθέντες ντόπιους και ξένους (Ηπειρώτες) τιμαριούχους, Έλληνες, που μετά το 1636 αναγκάστηκαν να περάσουν στο Μουσουλμανισμό για να σώσουν τις μεγάλες περιουσίες τους (τσιφλίκια τους). Όλοι αυτοί χρησιμοποιούσαν για γλώσσα τους την Ελληνική (αποκλειστικά), πήγαιναν στα Ελληνικά σχολειά, (τούρκικοι μεντρεσέδες δεν υπήρχαν στην Κόνιτσα, παρά από τα μέσα του περασμένου αιώνα, κι αυτοί στην Κάτω Κόνιτσα) και σέβονταν με μεγάλο φανατισμό τους Χριστιανούς Άγιους. Η ομιλούμενη γλώσσα στην Κόνιτσα (Πάνω

και Κάτω Κόνιτσα) ποτέ δεν έπαιψε να είναι Ελληνική.

Μεγάλη ακμή Εμπορική και Βιοτεχνική γνώρισε η Κόνιτσα την περίοδο του Αλή Πασά, του οποίου η μάνα Χάμκω ήταν Κονιτσιώτισσα, ελληνόγλωσση κόρη του τιμαριούχου της Πάνω Κόνιτσας, του Ζεϊνέλ μπέη που κατά κάποιον τρόπο θεωρούνταν ένας από τους απογόνους του Γεωργίου Καστριώτη.

Στα μέσα του περασμένου αιώνα (19ου) Πάνω και Κάτω Κόνιτσα είχε 300 σπίτια Μουσουλμανικά (που κατά πλειοψηφία ανήκαν στην Μπεκτασίδικη αίρεση) και 219 Χριστιανικά. Ολόκληρη η επαρχία της Κόνιτσας (Καζάς) είχε 1187 οικογένειες Μουσουλμανικές - αρβανίτικης ή κατά πλειοψηφία ελληνικής καταγωγής και 2582 οικογένειες Χριστιανικές.

Στους αγώνες για την απελευθέρωση της Ελλάδας η Κόνιτσα δεν πήρε άμεσα μέρος. Κάποιοι Κονιτσιώτες αναφέρονται σαν αγωνιστές του απελευθερωτικού αγώνα. Ο κυριώτερος απ' αυτούς είναι ο Χρήστος Τσάκας, Κονιτσιώτης υπασπιστής του Καραϊσκάκη στη μάχη του Νέου Φαλήρου. Παλιότερα, τέλη του δέκατου έκτου με αρχές του δέκατου έβδομου αιώνα, η παράδοση φέρνει τον κλέφτη κι αρματολό Βέργο ή Μπέργο, καταγόμενο από την περιοχή της Κόνιτσας να πολεμάει του Τούρκους στο αρματολίκι των Γρεβενών, όπου υπάγονταν και τα βουνά της Κόνιτσας, και μάλιστα να βοηθάει τον δήθεν αδερφό του Σουλτάνου Αχμέτ Α' (1603-1617) Ζαχία

στην προσπάθειά του να πάρει το θρόνο. Ο Ζαχίας ήταν Έλληνας.

Αργότερα, στα τέλη του περασμένου αιώνα πήρε μέρος στους Μακεδονικούς αγώνες ο καπετάν Γιαννούλης Ζέρμας, σύντροφος του Νταβέλη, που κατάγονταν από το χωριό Ζέρμα της επαρχίας Κόνιτσας.

Χαρακτηριστικό της Ελληνοφροσύνης των Κονιτσιωτών ακόμα και των Μουσουλμάνων, στα χρόνια της Ελληνικής επανάστασης, είναι αυτό που έχει καταγραφεί κι αναφέρεται από την επίσημη ιστορία σαν παράδειγμα αγάπης προς τους μαχόμενους Έλληνες από "Αρβανίτες" όπως λέγονταν τότε οι Μουσουλμάνοι που κατάγονταν από την Ήπειρο κι έπαιρναν μέρος στην εκστρατεία των Τούρκων κατά των επαναστατημένων Ελλήνων. Το παράδειγμα του Σμαήλ μπέη Κόνιτσα, που αναφέρει ο Μακρυγιάννης σαν ξάδερφο του Αλή Πασά και σωτήρα του Μακρυγιάννη στην Άρτα. Και το παράδειγμα του Ισούφ Δερβένη Κονιτσιώτη που βοήθησε του Έλληνες στη μάχη της Αθήνας, το 1826 και τον αναφέρει ο Διον. Σουρμελής στην Ιστορία των Αθηνών σαν "ενάρετο Τούρκο".

Η Πάνω Κόνιτσα είχε περισσότερο αστική συγκρότηση, κυρίως λόγω των χριστιανών εμπόρων που δούλευαν με τη μεγάλη επαρχία της, στα πρώιμα αλλά και ύστερα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Έτσι, στην Πάνω Κόνιτσα έχουμε ελλη νικά σχολεία πριν από το 1700 μ.Χ. Στο Μοναστήρι της Μολυβδοσκεπάστης, λίγο έξω από την Κόνιτσα, υπάρχουν ενδείξεις ότι από τα

χρόνια του Δεσποτάτου δεν σταμάτησε να διδάσκεται εκεί η ελληνική γλώσσα. Στα 1784 δαπάνες Ζαΐρα και Τασέτα συστάθηκε ελληνικό σχολείο και στην Κάτω Κόνιτσα. Στα τέλη του 18ου αιώνα, αρχές του 19ου, υπάρχει Ελληνική Σχολή Κόνιτσας στην οποία κατά σειρά δίδαξαν οι καταγόμενοι από την Άρτα μαθητές του Μπαλάνου Βασιλόπουλου, αδελφοί Δημήτριος και Γεώργιος Μόστρας. Αργότερα δίδαξε σ' αυτήν ο Κοσμάς ο Θεσπρωτός, μέχρι το 1833. Ίσως και ο Κονιτσιώτης ελληνοδιδάσκαλος Αναστάσιος Γκίνου Σήψας. Αν κρίνει κανένας από τις προσωπικότητες των διδαξάντων, η Σχολή της Κόνιτσας ήταν ανώτερης βαθμίδας και επομένως υπήρχαν και σχολειά πρωτοβάθμια.

Στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα ιδρύεται στην Πάνω Κόνιτσα Παρθεναγωγείο, στο οποίο εκτός από τις Χριστιανές κόρες των Κονιτσιωτών, που σχεδόν στο σύνολό τους το τελείωναν, πήγαιναν και κόρες των Μουσουλμάνων κατοίκων της Πάνω Κόνιτσας.

Δεν είναι γνωστό πως τα πρώιμα χρόνια της Τουρκοκρατίας εισπράττονταν οι φόροι στην Κόνιτσα, κι ασφαλώς θα ακολουθείτο και εδώ το σύστημα της είσπραξης των φόρων και άλλων δοσιμάτων που ίσχυε στην υπόλοιπη Ήπειρο και στην περισσότερη Ελλάδα.

Τα τελευταία όμως χρόνια της Τουρκοκρατίας, από τον περασμένο αιώνα, έχουμε στην Κόνιτσα "Το Βασιλικό Ταμείο του Καζά της Κόνι-

τσας", στο οποίο οι Μουχτάρηδες των χωριών αλλά και διάφοροι ιδιώτες κατάθεταν τους φόρους και τα άλλα δοσίματα. Στο Ταμείο αυτό δουλεύει ο Γενικός Εισπράκτορας και Διαχειριστής του Ταμείου του Καζά. Οι διάφοροι Αρβανίτες (κατά κύριο λόγο Κολονιάτες) μπέηδες εισέπρατταν το ήμορο από τα χωριά που είχαν τσιφλίκια τους με το Σιούμπαση και τα παλικάρια του.

Από τα χωριά της Κόνιτσας έβγαιναν οι μαστόροι, οι πελεκητάδες, οι μαραγκοί και οι ταλιαδόροι, οι ζωγράφοι και όλοι εκείνοι που είχαν σαν έργο το σχεδίασμα, το χτίσιμο, τον εξοπλισμό και τη διακόσμηση ενός σπιτιού ή μιας εκκλησίας, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, για ένα μεγάλο μέρος του ελλαδικού χώρου. Κι αυτό ξεκινάει από τα πολύ παλιά χρόνια της Τουρκοκρατίας. Έτσι τόσο τα χωριά της Κόνιτσας όσο και η ίδια η Κόνιτσα είχαν σπίτια μόνον λιθόχτιστα, σκεπασμένα με κεραμίδια ή πλάκες, μονόροφα ή διώροφα. Το ισόγειο κατά κύριο λόγο, χρησιμοποιούνταν ιδίως στα χωριά, για σταύλισμα των ζώων. Μέσα στην Κόνιτσα τα αστικά σπίτια χρησιμοποιούσαν για το σταύλισμα των ζώων βοηθητικά κτίρια, τα λεγόμενα ΚΟΥΤΣΕΚΙΑ, ενώ τα υπόγεια των σπιτιών χρησιμοποιήθηκαν για αποθήκες τροφίμων, κρασιών κ.λπ.

Το όνομα της Κόνιτσας, που σημαίνει σλάβικα αλογοπάζαρο ή ιππικό, είναι παμπάλαιο, πιθανόν βυζαντινό και οφείλεται μάλλον στην επίσης μεσαιωνική εμποροπανήγυρη που λάμβανε

χώρα εδώ και στην οποία ανταλλάσσονταν ζώα, κυρίως άλογα που ανατρέφονταν στο εσωτερικό της Αλβανίας, με κτηνοτροφικά προϊόντα που κατέβαζαν ο βλαχοποιημένες από τις βοσκές της Πίνδου όταν το φθινόπωρο πορεύονταν με τα κοπάδια τους τα χειμαδιά.

Η Κόνιτσα απελευθερώθηκε από τους Τούρκους την 24 Φεβρουαρίου 1913 μέρα Κυριακή. Το τμήμα του Ελληνικού Στρατού που μπήκε τότε στην Κόνιτσα διοικείτο από το λοχαγό Παπανικολάου. Μια μέρα γρηγορότερα, ήτοι στις 23 Φεβρουαρίου 1913, Σάββατο βράδυ κατέλαβαν την Κόνιτσα Ελληνικά αντάρτικα τμήματα.

Η ανταλλαγή των πληθυσμών για την Κόνιτσα έληξε το 1926. Οι πρό-

σφυγες που ήρθαν απ' τη Μικρά Ασία ήταν δυο ομάδες. Η μια η μικρότερη, (15 οικογένειες), προέρχονταν από τα Φάρασα, η άλλη, η μεγαλύτερη προέρχονταν από το Μπιστί της Καρπαδοκίας. Δυσκολεύτηκαν πολύ στην αρχή. Τώρα συνήθισαν. Τα παιδιά τους είναι Κονιτσιώτες.

Αυτοί που έφυγαν και πήγαν στην Τουρκία, το 95% δεν ήταν Τούρκοι, ήταν Μουσουλμάνοι Αλβανικής ή Ελληνικής καταγωγής, που μιλούσαν μόνο ελληνικά ή αρβανίτικα. Όσοι πέθαναν εκεί έφυγαν με τον καημό της επιστροφής, όσοι ζουν ακόμα νοσταλγούν την Τύμφη, τον Αώο και τον κάμπο.

24 Φεβρουαρίου 1997

Γιάννης Λυμπερόπουλος

ΤΟ ΜΟΙΡΟΛΟΪ ΤΗΣ ΠΡΕΜΕΤΗΣ

Το μυθικό κλαρίνο της Πρεμετής, ο γέρος πια Λαβέρ Μπαρίου, ήρθε το 1992 στην Αθήνα με πρόσκληση της ΔΟΛΤ. Επαιξε δυο βράδια και ηχογράφησε με την κομπανία του από 7 άτομα (δύο τραγουδίστριες, κλαρίνο, βιολί, δύο λαούτα, ακορντεόν, ντέφι).

Ενα παίξιμο που θα προσπαθήσουν να μιμηθούν όλοι οι νεώτεροι κλαριντζήδες.

Ενας σπάνιος δίσκος CD, γι αυτούς που ξέρουν να εκτιμούν τη σοβαρή δημοτική μουσική. Επιμέλεια Βαγγέλη Ρούμπα και Αλκη Ράφτη.

Μια έκδοση του Ελληνικού Τμήματος της Δ.Ο.Λ.Τ.
(Διεθνής Οργάνωση Λαϊκής Τέχνης, UNESCO-B) τηλ. 3246188

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

του Νίκ. Βασ. Φασούλη

Κοινοτικού γραμματέα Κεφαλοχωρίου - Δροσοπηγής

Το πρόγραμμα αυτό του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με το συμβολικό τίτλο "Ιωάννης Καποδίστριας", για τις συνενώσεις των Κοινοτήτων, δόθηκε στη δημοσιότητα. Είναι γεγονός ότι έχει δημιουργηθεί ένας τεράστιος προβληματισμός αν θα πρέπει ή όχι να γίνουν συνενώσεις. Καθημερινές συζητήσεις, προτάσεις, θέσεις, αντιθέσεις, διαφωνίες, απειλές, σοβαρές αντιπαλότητες μεταξύ γειτονικών Κοινοτήτων ταλανίζουν ολόκληρο τον Ελλαδικό χώρο και φυσικά και την Επαρχία μας.

Ο φιλόδοξος Ηπειρώτης Υπουργός των Εσωτερικών κος Αλέκος Παπαδόπουλος, που για τις καλοπροαίρετες προθέσεις του στο χώρο της Τοπικής Αυτ/σης δεν αμφιβάλλει κανείς, είναι ανένδοτος, δεν φαίνεται να υποχωρεί, επιμένει ότι οι συνενώσεις είναι ο μονόδρομος για την συγκρότηση του σύγχρονου κράτους και την αποδέσμευση της Πρωτοβάθμιας Αυτ/σης από την Περιφέρεια. Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, ανώτατο συλλογικό όργανο της τοπικής Αυτ/σης, που στο Δ.Σ. συμμετέχει και ο δραστήριος Δήμαρχος της Κόνιτσας κος Μάκης Χατζηεφραιμίδης, στηρίζει τον Υπουργό και είναι ανεπεφύλακτα υπέρ των συνενώσεων των Κοινοτήτων, έστω και αναγκαστικά. Η αντιπολίτευση διαφωνεί, μάλλον χλιαρά, αφού έχει γνώση ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα στην λειτουργία των μικρών Κοινοτήτων, αλλά δεν θέλει να αναλάβει το πολιτικό κόστος σε μια αλλαγή θεσμικού χαρακτήρα, που φαίνεται ότι δεν έχει την ευρεία κοινωνική αποδοχή. Ο πολίτης δεν εμπιστεύεται τις εκάστοτε κυβερνήσεις, αφού υπάρχουν περιπτώσεις στο παρελθόν

που νόμοι και "διατάγματα" που ψηφίστηκαν και στηρίχθηκαν "μετά μανίας", αποδείχτηκε όμως ότι αυτά όχι μόνο δεν "περπάτησαν" αλλά ήταν και αντισυνταγματικά. Παράδειγμα ο νόμος 1734/87 περί βοσκοτόπων. Όσοι παρακολουθούν τα τεκτενώμενα στο δεύτερο βαθμό τοπικής Αυτ/σης, δηλαδή στη Νομαρχιακή Αυτ/ση, διαπιστώνουν ότι αποδυναμώνεται σαν θεσμός, αφού δεν υπάρχει από την πολιτεία η ανάλογη οικονομική στήριξη. Ενώ θάπρεπε να της παραχωρηθούν αρμοδιότητες, αντιθέτως της αφαιρούνται και μεταφέρονται στην Περιφέρεια.

Πέρα από τα παραπάνω δεδομένα, που οπωσδήποτε έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αποδοχή της εφαρμογής των συνενώσεων, πρέπει να δούμε και την πραγματικότητα με τη λειτουργία των Κοινοτήτων μας.

Είναι κοινό μυστικό σε όλους μας ότι όλες οι Κοινότητες στην Επαρχία μας αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λειτουργίας τους, αφού δεν έχουν οικονομική αυτοτέλεια, δεν μπορούν να συμμετάσχουν σε αναπτυξιακά προγράμματα, δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τις προσπάθειες που γίνονται για την ανασυγκρότηση του κράτους μας. Ακόμα, όταν υπάρχει σύμπτωση Πρόεδρος και Γραμματέας να διαμένουν στα Ιωάννινα, τότε μεταφέρεται άτυπα και η έδρα της Κοινότητας. Διακαιολογημένα ίσως, όταν ο καταγόμενος από το χωριό εξυπηρετείται καλύτερα στα Γιάννενα, γιατί έχει καλύτερη πρόσβαση εκεί, παρά στο χωριό. Είναι περιττό να πούμε ότι στην πλειοψηφία τους οι δημότες μας δεν είναι πλέον κάτοικοι της κάθε Κοινότητας. Ακόμα όταν κάθε πρόεδρος

θέλει να πετύχει κάποια επιχορήγηση για την Κοινότητά του, να παρακολουθήσει ή να συμμετάσχει ενεργά στα εξελισσόμενα στην Τοπ. Αυτ/ση πρέπει να βρίσκεται κοντά στο “κέντρο λήψης” των αποφάσεων, αφού συνήθως δεν υπάρχει ιεράρχηση και επικρατεί η λογική του όποιος προλάβει και του όποιος έχει το μέσον...

Δικαιολογημένα, όταν στον εκάστοτε υπηρετούντα κοιν. γραμματέα κανένα χωριό πλέον δεν μπορεί να προσφέρει εκείνη την κοινωνική υποδομή να ζήσει εκεί ο ίδιος και η οικογένειά του.

Είμαστε βέβαια μια προβληματική και παραμεθόριος περιοχή και υπάρχει ο προβληματισμός για τις υπηρεσίες που μπορούν να παράσχουν οι νέοι Δήμοι ή οι νέες Κοινότητες, που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, στους εναπομείναντες κατοίκους των χωριών μας, κατά πλειοψηφία συνταξιούχους. Φρονώ ότι όλα μπορούν να ξεπεραστούν όταν θα υπάρχει η ανάλογη οικονομική στήριξη από την πολιτεία, όταν τα εκατοντάδες δισ. που εξήγγειλε ο Υπουργός Εσωτερικών θα δοθούν κατά προτεραιότητα στις παραμεθόριες περιοχές. Όταν ασφαλοστρωθούν όλοι οι δρόμοι που συνδέουν τα χωριά μας με το εθνικό οδικό δίκτυο.

Δεν καταλαβαίνω που η μικρή πρώην Κοινότητα χάνει την υπαρξή της, πώς θα σβήσει το όνομά της, όταν αυτή θα αποτελέσει ζωντανό κύτταρο της Αυτ/σης, θά 'χει στο Τοπικό Συμβούλιο με τον εκλεγμένο Πάρεδρο της που θα παίρνει μέρος στο Δημ. Συμβούλιο. Αρκεί οι εκλεγμένοι, πέρα από τις προκαταλήψεις και τοπικιστικές αντιθέσεις, να την υπηρετήσουν και να αγωνιστούν με ανιοδιοτέλεια για να βγει η περιοχή μας από την απομόνωση και τον μαρασμό. Ούτε μπορούμε να είμαστε γενικώς κατά των συνενώσεων από συναισθηματικούς λόγους λόγω έδρας, ονόματος

του νέου δήμου ή ότι δεν θάχουμε την εξυπηρέτηση στα πιστοποιητικά κ.τ.λ., αφού όλοι γνωρίζουμε ότι με τη σημερινή τεχνολογία λύνονται καλύτερα και πιο αποτελεσματικά όλα αυτά.

Προσωπικά από τη θέση του κοιν. γραμματέα και την πείρα που απέκτησα υπηρετώντας σε τρεις Κοινότητες της Επαρχίας μας, θαρρώ ότι πρέπει οι Κοινότητες να τολμήσουν και να στηρίξουν με τις συνενώσεις τους το πρόγραμμα “Ι. Καποδίστριας”, τώρα, χωρίς δισταγμούς και τοπικιστικές προκαταλήψεις, εκμεταλλευόμενοι όλα εκείνα τα κίνητρα και τα ευεργητήματα που δίνονται από την Πολιτεία. Έχω την διαίσθηση ότι η επόμενη κίνηση της πολιτείας θα είναι πλήρης οικονομική ανεξαρτητοποίηση των ΟΤΑ, αφού ο Έλληνας φορολογούμενος δεν μπορεί να στηρίζει από το εισόδημά του την ύπαρξη Κοινοτήτων με πενιχρά έσοδα και λειτουργικά έξοδα μισθοδοσίας γραμματέα, εξόδων παράστασης Προέδρων που αγγίζουν και τα δέκα εκατομμύρια δραχμές ετησίως. Έτσι οι κοινότητές μας αφού είναι όλες σχεδόν οικονομικά αδύναμες, δεν θα μπορεί να ζήσουν μόνες τους, θα είναι υποχρεωμένες να αναζητήσουν συμμάχους και εξυπακούεται ότι οι σύμμαχοί τους θά-ναι όμορες Κοινότητες. Θα είναι πλέον αναγκαστικά τα χωριά που μέχρι τώρα δεν αποδέχονται από κοινού να δημιουργήσουν ένα νέο ΟΤΑ, για τους γνωστούς λόγους ότι δεν μπορούν να “ανεχθούν” να βόσκουν στις βοσκιές τους κοπάδια από γειτονικές κοινότητες ή να ξυλεύουν στο δάσος τους υλοτόμοι κάτοικοι παραπλήσιας Κοινότητας. Λες και είναι προτιμότερο να μην εκμεταλλεύονται τα δάση μας ή να μην υπάρχουν κτηνοτρόφοι στην περιοχή μας. Να επικρατεί η λογική του αφού δεν έχω εγώ δεν πρέπει νάχεις, ούτε να αποκτήσεις και εσύ, λογική που ταιριάζει

περισσότερο σε συνορίτες μας, παρά σε Έλληνες πολίτες του 2.000.

Το επίμαχο πρόγραμμα βέβαια προβλέπει ότι η διαχείριση των βοσκών και των δασών θα ανήκει στο Τοπικό Τριμελές Συμβούλιο, ούτε καταργεί τους τοπικούς δασικούς ή χορτολιβαδικούς συνεταιρισμούς.

Από την ταπεινή θέση που υπηρετώ την Τοπική Αυτ/ση στην Επαρχία μας, προτείνω στην αρμόδια Επιτροπή του Νομού μας (ΤΕΔΚ, Περιφέρεια), που θα υποβάλει προτάσεις για το καθορισμό των νέων ΟΤΑ, την έδρα και την ονομασία τους, να λάβει υπόψη της το ορεινό και το παραμεθόριο και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής μας και να προταθούν όπως έχουν προσδιορισθεί οι υπάρχουσες γεωγραφικές ενότητες (περιοχές) της επαρχίας μας με το άρθρο 1. παρ. 1 του Ν.1622/1986, κατ' εξαίρεση από τον υπόλοιπο νομό μας.

Μπορεί να προκύψουν ΟΤΑ με λιγότερους από 1.000 κατοίκους. Ας είναι Κοινότητες, αρκεί νάναι βιώσιμες και να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των καιρών, άλλωστε δεν παίζει καθοριστικό ρόλο το Δήμος ή το Κοινότητα.

Επειδή πολλοί αναγνώστες του περιοδικού μας δεν γνωρίζουν ποιες είναι οι γεωγραφικές ενότητες και από ποιές κοινότητες αποτελούνται, τις αναφέρω παρα κάτω:

1η Γ. Ε. αποτελείται από τις Κοινότητες: 1. Ασημοχωρίου, 2. Βούρμπιανης, 3. Γοργοποτάμου, 4. Οξυάς, 5. Πληκατίου, 6. Πυρσόγιαννης, 7. Χιονιάδων. Συνολικός πληθυσμός απογραφής 875 κάτοικοι, πραγματικός μόνιμος πληθυσμός 264 κάτοικοι.

2η Γ.Ε. αποτελείται από τις Κοινότητες: 1. Δροσοπηγής, 2. Κεφαλοχωρίου, 3. Λαγκάδας, 4. Πλαγιάς. Πληθυσμός απογραφής 871 κάτοικοι, πραγματικός μόνιμος αριθμός 395 κάτοικοι.

3η Γ.Ε. αποτελείται από τις Κοινότητες:

1. Αγίας Παρασκευής, 2. Γαναδίου, 3. Μολίστας, 4. Μοναστηρίου, 5. Πουρνιάς και 6. Φούρκας. Πληθυσμός απογραφής 871 κάτοικοι, πραγματικός μόνιμος πληθυσμός 300 κάτοικοι.

4η Γ.Ε. αποτελούμενη από το Δήμο Κόνιτσας και από τις Κοινότητες: 1. Αγίας Βαρβάρας, 2. Αμαράντου, 3. Εξοχής, 4. Ηλιόρραχης, 5. Καβασίλων, 6. Καλλιθέας, 7. Καστανέας, 8. Κλιδωνιάς, 9. Νικάνορος, 10. Πηγής και 11. Πύργου με πληθυσμό απογραφής 4.457 και μόνιμο πληθυσμό 3.500 κατοίκους.

5η Γ.Ε. αποτελούμενη από τις Κοινότητες: 1. Αετόπετρα, 2, Αηδονοχωρίου, 3. Μολυβδοσκεπάστου, 4. Μελισσόπετρας και 5. Μαζίου. Με πληθυσμό απογραφής 1.023 κατοίκους και μόνιμους 584 κατοίκους.

6η Γ.Ε. αποτελούμενη από τις Κοινότητες: 1. Αρμάτων, 2. Δίστρατου, 3. Ελευθέρου, 4. Πάδων και 5. Παλαιοσελίου. Με πληθυσμό απογραφής 924 κατοίκους και μόνιμους 584 κατοίκους.

Η Κοινότητα Αετομηλίτσας έχει εξαιρεθεί από τις συνενώσεις και θα αποτελέσει αυτόνομη Κοινότητα, αφού τους Χειμερινούς μήνες μεταφέρεται η έδρα στη Λάρισα.

Έτσι θάχουμε 6 ή 7 νέους ΟΤΑ που θα μπορούν να συζητούν, να συμμετέχουν στον προγραμματισμό και υλοποίηση έργων από προγράμματα. Να έχουν ουσιαστικό, τεκμηριωμένο λόγο σε θέματα υγείας, παιδείας, πολιτισμού. Να είναι οι εμπνευστές για την ανάπτυξη και την πρόοδο της Επαρχίας μας.

Υ.Γ. Ο μόνιμος πληθυσμός των χωριών μας πάρθηκε όπως αυτός δημοσιεύθηκε στο τεύχος με αριθ. 66 του Περιοδικού Κόνιτσα, μόνιμους κατοίκους θεωρεί αυτούς που διαμένουν το χειμώνα στα χωριά μας.

Η ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

(Από το βιβλίο "Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ" Σ. Τουφίδη)

Ένα ευρύχωρο μονοπάτι μας οδηγεί μέσα από γραβιά, κρانيές και διάφορα άλλα δενδράκια, στο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας. Το δάσος είναι νέο, γιατί το παλιό είχε καταστραφεί στην Κατοχή.

Χτισμένο στα παλιά ερείπια -ποιός ξέρει τίνος αρχαίου ναού- το εκκλησάκι έχει μια σπάνια θέση.

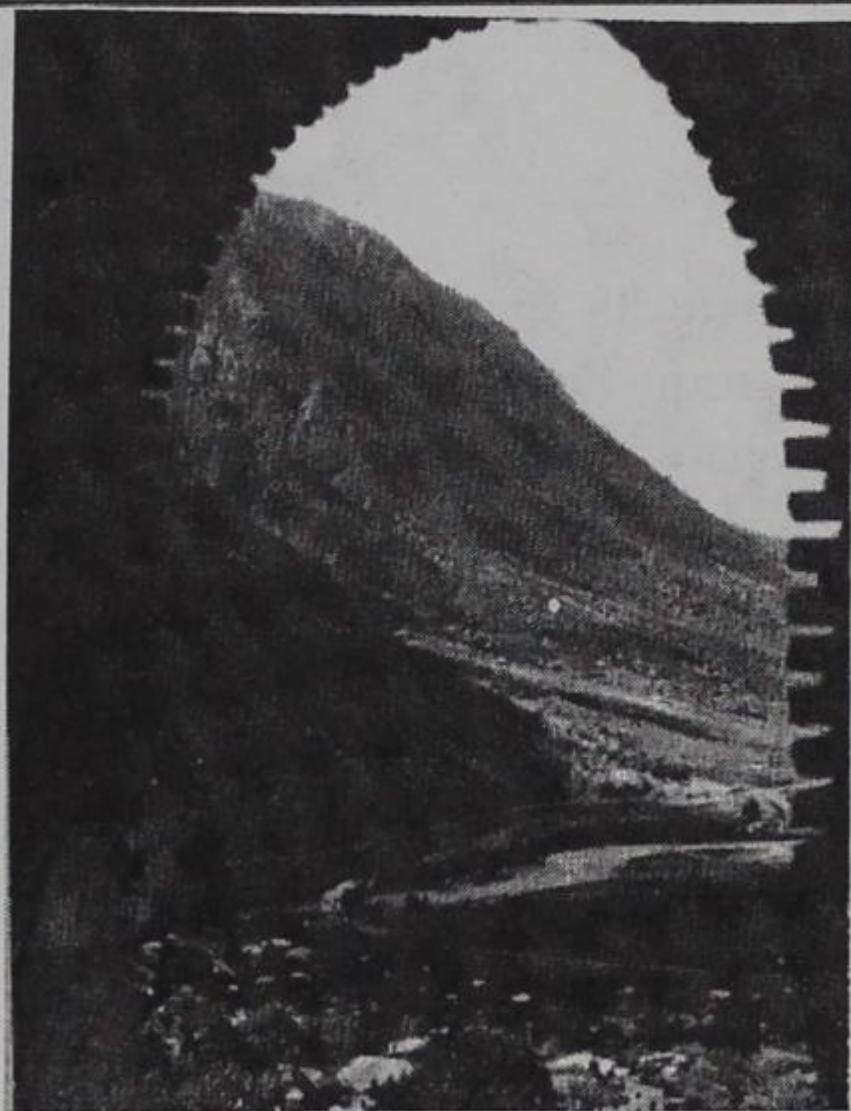
Είναι το "μπαλκόνι" της Κόνιτσας. Δε χορταίνεις να κοιτάς από κει ψηλά την εξαίσια θέα.

Προς τα πάνω, υψώνεται το βουνό, κατάφυτο με πεύκα φυτρωμένα στα βράχια. Τα πράσινο, σε όλες τις αποχρώσεις του, κυριαρχεί πέρα για πέρα.

Πιο πάνω τα ερείπια του παλιού Κάστρου. Κάτω οι γέφυρες του Αώου και το ποτάμι που φιδосέρνεται στον κάμπο.

Το τζαμί -κατάλοιπο της Τουρκοκρατίας- οι Άγιοι Απόστολοι με το νεκροταφείο, το καμπαναριό, που υψώνεται πάνω στα βράχια...

Τα σπίτια, τα σχολεία, όλη η μικρή πολιτεία, πανέμορφη ξαπλώνεται στα πόδια του βουνού και πέρα στο βάθος του κάμπου σμίγουν τα ποτάμια Αώος

Αγναντεύοντας από την Αγ. Βαρβάρα. - Βοϊδομάτης με το Σαραντάπορο πιο κάτω και χάνονται στην Αλβανία.

Μεγαλόπρεπη η Μερόπη -το βουνό Νεμέρτσικα- κόβει τη ματιά και λοξοδρομεί δεξιά στ' Αλβανικά βουνά, στο φημισμένο Λεσκοβίκι. Αξίζει, λοιπόν, τον κόπο ν' ανεβεί κανείς στην Αγία Βαρβάρα. Άλλωστε, δεν είναι παρά, υπόθεση μερικών λεπτών από το Β' Δημοτικό Σχολείο και ο κόπος αποζημιώνεται από το θέαμα με το παραπάνω.

Εδώ, την Καθαροδευτέρα, μαζεύεται πλήθος κόσμου και γίνεται σωστό πανηγύρι.

ΜΑΡΙΚΑΓΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ · ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ · ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

· THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN ·
BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ 'ΛΗΤΩ'

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ · ΤΕΤΑΡΤΗ · ΠΕΜΠΤΗ 6 · 8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΑΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8331 52

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

Το καφενείο έκλεισε...

Από ΝΙΚ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Φιλολόγο

Στις 28 Φεβρουαρίου έκλεισε στην Κόνιτσα ένα παραδοσιακό καφενείο του "Γεράση", όπως λεγόταν παλαιότερα.

Το είχε ανοίξει αρχικά, το 1920, ο αξέχαστος εκείνος Απόστολος Ζιακόπουλος, ο οποίος δύο χρόνια αργότερα, προσέλαβε ως συνέταιρο το γαμπρό του Γρηγόρη Γεράση, μετά το θάνατο του οποίου (1951) το διατήρησε ο Απ. Ζιακόπουλος με διάφορους υπαλλήλους (γκαρσόνια) και από το 1952 και με το γιο του Κώστα.

Προ τριετίας το καφενείο μαζί με το διπλανό ζαχαροπλαστείο αγόρασε η Αγροί. Τράπεζα, για να κάνει δικό της Κατάστημα. Ας σημειωθεί ευκαιριακά πως το μέρος αυτό ήταν κατάλληλο για καφενείο. Έτσι και στεκόσουν μπροστά στο πεζοδρόμιο, θα έβλεπες και θα συναντούσες όποιον ήθελες, γιατί όλοι οι δρόμοι της αγοράς οδηγούν σ' αυτό.

Απ' εκεί θα περάσει κανείς, είτε θέλει είτε δεν θέλει.

Σήμα κατατεθέν λοιπόν το καφενείο και σημείο αναφοράς και καθημερινής συνάντησης, εξυπηρετούσε τον κόσμο για 77 συνεχή χρόνια. Το ευνοούσε η θέση του.

Και τι δεν είδαν τα μάτια της... ψυχής του, και τι δεν άκουσε, τι δεν αφουγκράστηκε από το 1920 μέχρι τη

μέρα (28 Φεβρ.) που ο καλός Κώστας, περίλυπος συλλογισμένος και δακρυσμένος έκλεισε την πόρτα του.

Με τι πόνο ψυχής το έκανε αυτό, το διαπίστωσαν όλοι όσοι τις τελευταίες μέρες τον έβλεπαν σκεφτικό, γιατί γεγονός είναι ότι είχε συνδεθεί ψυχικά με αυτό.

Το καφενείο έκλεισε για πάντα, παίρνοντας μαζί του λογής λογιών θύμψες και αναμνήσεις.

Προπολεμικά βέβαια ήταν στις μεγάλες του δόξες. Θα ανταμώσουμε του "Γεράση", έλα να πιούμε καφέ "στου Ζιακόπουλου" έλεγε ο ένας στον άλλο. Και ήταν, πράγματι, ο καφές του κυρ Αποστόλη ανεπανάληπτος, μοναδικός σε γεύση και άρωμα "ε ρ α τ ε ι ν ό ς", όπως θα τον έλεγε ο Σουρής.

Το καφενείο έκλεισε. Σ' αυτό μαζευόταν παλαιότερα κόσμος και κοσμάκης, υπάλληλοι, επαρχιώτες, ξένοι, περαστικοί. Μέσα σ' αυτό γίνονταν τόσες και τόσες συζητήσεις για διάφορα θέματα, συμφωνίες, παζαρέματα, συναλλαγές κ.λπ. Σ' αυτό έβγαζαν τους δεκαρίσιους προεκλογικούς λόγους οι πολιτικοί μας, σ' αυτό μαζεύονταν οι δικηγόροι για ν' ακούσουν τις υποθέσεις των πελατών τους.

Σε αυτό προπολεμικά ο καπάτσος εκείνος Γκοζιάρας, δικολάβος, περί-

μενε τους χωριάτες για να συζητήσουν τα της δίκης και να συντάξει ύστερα τη μήνυση.

Κι όταν άκουε την υπόθεση (ύβρις, ξυλοδαρμός, κλοπή, κ.λπ.), αγανακτισμένος δήθεν, έλεγε στον πελάτη του. “Βρε Γιάννη, αυτό σηκώνει όχι απλή μήνυση, αλλά μ η ν υ σ ά ρ α!”. Κι επειδή τότε ο Αποστόλης, εκτός από τις εφημερίδες, πουλούσε και χαρτόσημα, φώναζε ο Γκοζιάρης: “Θα τον σιάξω εγώ. Αποστόλη, φέρε μας χαρτόσημα για... μ η ν υ σ ά ρ α. Κι ο πελάτης, βέβαιος πια ότι θα κερδίσει τη δίκη, κερνούσε κι άλλο ούζο με εκλεκτό μεζέ.

Άλλος πάλι χαρακτηριστικός τύπος της εποχής εκείνης, ο Σπ. Ντόβας, τριγύριζε έξω από το καφενείο και περίμενε να μπει μέσα κάποιος γνωστός του χωριάτης, κι ύστερα να εμφανιστεί αυτός, για να πιει τζάμπα τον καφέ του. Κάποια μέρα όμως, λόγω βροχής,

δεν κατέβηκαν από τα χωριά. Ο Ντόβας περίμενε έξω, περίμενε... τίποτε, ψυχή, κανένας χωριάτης. Και σαν αππύδησε περιμένοντας, μπαίνει μέσα και χαριτολογώντας λέει: “Αποστόλη, από την κακοκαιρία κανένας δεν ήρθε. Έλα, χωριάτης είσαι και συ, κέρνα με καφέ”. Κι από τότε έμεινε παροιμιώδης η φράση ότι οι Κονιτσιώτες περιμένουν τους χωριάτες για να τους κεράσουν.

Ο Γεράσης ήταν μπεσαλής στη δουλειά κα αυστηρός στους υπαλλήλους, αλλά για οποιοδήποτε λάθος τους ποτέ δεν τους πρόσβαλλε μπροστά στους πελάτες. Συνήθιζε μόνο, όταν έβλεπε κάποια παρατυπία τους, να τους υποδέχεται στον μπουφέ με μια ελαφριά κλοτσιά.

Στο παζαρόπουλο, που γινόταν τον Οκτώβριο, το καφενείο γέμιζε από κόσμο και τα γκαρσόνια δεν προλάβαι-

ναν την εξυπηρέτηση. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο σερβιτόρος προσπαθεί πότε πότε να περάσει κάτι παραπάνω στο λογαριασμό για δικό του όφελος.

Μια παρέα λοιπόν από τη Μόλιτσα κουτσόπινε σ' ένα τραπέζι, αλλά ένας απ' αυτούς, σε κάθε σειρά τσίπουρου, που έφερνε το γκαρσόνι, τραβούσε και μια γραμμή με το μολύβι στο πόδι του τραπεζιού, για να ξέρουν τι πίνουν και τι πληρώνουν. Αυτό όμως το αντελήφθη ο σερβιτόρος κι αφού πήρε ένα μολυβάκι πρόσθετε κι αυτός με τρόπο σε κάθε σειρά μια άλλη γραμμή δίπλα στις άλλες. Στο τέλος, μετρούσε ο Μολιστινός, ξαναμετρούσε τις γραμμές και, φυσικά, απορούσε, πότε τα ήπιαν. Και, βέβαια, πλήρωσαν τα... σπασμένα.

Ψυχή του καφενείου στις μέρες μας ήταν ο κυρ-Αποσιόλης. Σπεσιαλίστας στο ψήσιμο του καφέ, παλαιότερα, στη χόβολη και στα κάρβουνα. Πάντοτε γλυκομίλητος, πράος, ήρεμος, ψύχραιμος. Αν κάποτε εδημιουργείτο κάποια παρεξήγηση στο τάβλι ή στα χαρτιά και τα πνεύματα οξύνονταν, τότε αμέσως έσπευδε ο Αποσιόλης και με το πλατύ του γέλιο, με τον αστείο και παρήγορο προς τον "χαμένο" λόγο του, κατεπράϋνε τους παρεξηγημένους και συμβίβαζε τα πράγματα.

Ήταν σ' αυτό ικανότατος μαέστρος για να συμφιλιώνει τους οργισμένους παίκτες.

Το καφενείο έκλεισε. Την πρώτη Μαρτίου δεν άνοιξε η πόρτα του. Και οι γνωστοί πρωινοί επισκέπτες έκοβαν βόλτες γύρω, σα να μην ήθελαν ν' απομακρυνθούν απ' εκεί, από το συνηθισμένο στέκι τους, ωσάν να τραβούσε

τα βήματά τους κάποιος αόρατος μαγνήτης, παρόμοια δηλ. με τα πουλιά εκείνα, που κάποιος χαλάει τη φωλιά τους, κι αυτά έρημα και μόνα πετούν γύρω από το δέντρο, ψάχνοντας άλλο κλαδί εκεί κοντά για μια καινούρια φωλιά.

Το παραδοσιακό καφενείο έκλεισε, κι αμέσως άρχισαν να χαλούν τη στέγη. Τις μέρες αυτές η μπουλιτόζα και η τσάπα κατεδαφίζουν. Φρικτό το θέαμα. *Miserabile visu*, για να θυμηθώ τον Ρωμαίο ποιητή Βεργίλιο.

Με κρότο και ορυμαγδό η τσάπα μπήγει και βυθίζει τα φοβερά της δόντια στους τοίχους και στα μεσοτοιχία. Χαλάει, γκρεμίζει, ισοπεδώνει. Και το παλό καφενείο, ανήμπορο ν' αντισταθεί, παραδίδεται αγόγγυστα κι αμαχητί, για να χτισθεί στη θέση του το μοντέρνο κτίριο της Τράπεζας.

Και τώρα το μέρος αυτό, ιδιαίτερα όταν νυχτώνει, φαίνεται κάπως αλλιώτικο. Σκοτεινό, παράξενο, "σιούρος", όπως λέει ο λαός, άγριο κι αποκρουστικό. Και στο σούρουπο και στη σιγαλιά της νύχτας μπορείς να διακρίνεις λίγες νυχτερίδες, ανήσυχες να διαγράφουν κοφτές κυκλικές τροχιές στα χαλάσματα και στα έρημα ντουβάρια!...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΙΤΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαϊμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγαρο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΕΣ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙΟΥ

(παρέμβαση με σχόλια και ετυμολογία)

του Θωμά Β. Ζιώγα

Με μεγάλη προσοχή διαβάζω σε κάθε τεύχος του περιοδικού ΚΟΝΙΤΣΑ τις θαυμάσιες εργασίες του Ηλία Ε. Παπαζήση, οι οποίες αναφέρονται στην ιστορία των χωριών της “Λάκκας Αώου”. Ομολογώ ότι με εκπλήσσει η πλημμυρίδα των στοιχείων που παραθέτει καθώς και η λεπτομέρεια στην περιγραφή των γεγονότων. Ας είναι καλά! για να συνεχίσει το πνευματικό του έργο. Εμείς πάντα θα τον διαβάζουμε και θα αντλούμε απ’ τις γραφές του.

Στα τεύχη αρ. 61, 62, 63, 64, 65/1995 και 66, 67, 68, 69, 70, 71/1996 δημοσιεύεται εργασία του κ. Ηλία Παπαζήση με τίτλο “Τοπωνυμίες του Παλαιοσελλίου”. Είναι μια εξαιρετική δουλειά η οποία μεγάλως βοηθάει την πατριδογνωσία μας, διότι με αυτήν απομυστηριοποιούνται τα δυσνόητα τοπωνύμια.

Θα επιθυμούσα να καταθέσω και τη δική μου άποψη για τις επί μέρους τοπωνυμίες, όχι για να διορθώσω, αλλά για να συμπληρώσω, να στηρίξω ή και να προβληματίσω, ώστε να προαχθεί περαιτέρω η έρευνα. Σημειώνω ότι δεν γνωρίζω την τοπογραφία Παλαιοσελλίου και θεωρεί προοιμίου σωστές τις περιγραφές του κ. Παπαζήση. Παρακάτω στηριζόμενος σ’ αυτές, καθώς και σε γλωσσολογικά στοιχεία, ως και στο γεγονός ότι το Παλαιοσέλλι είναι χωριό βλαχόφωνων Ελλήνων, κάνω τις προτάσεις μου. Αυτό το τε-

λευταίο στοιχείο βεβαίως και δικαιολογεί την καταφυγή μου σε λατινικά γλωσσάρια, δεδομένου ότι η βλάχικη διάλεκτος είναι κατά το πλείστον λατινογενής, όπως και η συγγενική της ρουμάνικη γλώσσα.

Ακόμη σημειώνω ότι όπου παρακάτω σε σλάβικες λέξεις γραμμένες με κεφαλαίους λατινικούς χαρακτήρες υπάρχει το γράμμα: **h** αυτό θα προφέρεται όπως ο αντίστιχος ημίφωνος σλάβικος φθόγγος, ενώ το **c** ή **C** ως (τσ).

Ιδού οι προτάσεις μου:

Λα Τσαλπαγιάννη: Φαίνεται και είναι κυριώνυμο. Κάποιος Τσαλπαγιάννης ονόματισε τον τόπο. Στα Βλαχ. “τσάλπα” (=τσιμπλα, γλάμη, λήμη, αρχ. Ελλ. “σιπλή”). Εξ αυτού “Τσαλπαγιάννης” (=Τσιμπλογιάννης, Γλαμογιάννης), δηλ. τσιμπλιάρης Γιάννης.

Η άποψη ότι εκεί κάποιος Γιάννης ψάρευε με “σουλπί” είναι πιθανή, διότι στην τοπική μας διάλεκτο λέμε “σουλπί” ή “λαλπί” (=στενό ψαροκάλαθο για να αλιεύσουμε σε ποτάμι σάλπες, δηλ. πέγκες, αρχ. Ελλ. “πόρκος”).

Λα Γκιγκόρου: Προτάθηκε η εξήγηση “στον Σταλακίτη”, γιατί ερμηνεύεται από το Βλαχ. “κίκα” (=σταγόνα, Ρουμ. pic). Θα μπορούσαμε όμως να αποδοθεί σωστότερα “στο Πουρί”, εκ του Αρβ. bigor-i (=πώρος, πωρόλιθος, τόφος, Βουλγ. bigor), γεγονός που γραμματικώς φαίνεται πιθανότερο.

Λα Ντρεάνα: Στα σλαβικά λεξικά δεν βρήκα παρόμοιο θέμα. Σωστά τότε ερμηνεύεται ως “τόπος με βελανιδιές”, δηλ. “στον Δρυμώνα”, εκ του νέου Ελλ. “δράνα” (=σύδενδρη

κοιλιάς, νάπη). Σχετικά είναι τα Ελλ.: δρένια, δρυς, δρυμών, δένδρο. Στη Δροσοπηγή (Κάντσικο) υπάρχει τοπωνυμία “(Σ)ντράνος” με την ίδια σημασία.

Λα Σαλατούρα: Αν είναι ονομασία ρεματος ή κατολίσθησης, τότε η λέξη προέρχεται εκ του Ελλ. “σάλος”. Εξ αυτού λένε σε μερικά χωριά της επαρχίας μας “ούσαλη” (=γαιοκατολισθηση). Ακόμη “Σαλατούρας” ονομάζεται το ορμητικό ρέμα που διασχίζει τον εθνικό δρυμό Πίνδου στη “Βάλια Κάλντα”.

Αν όμως είναι ομαλός τόπος, τότε σημαίνει “Αλαταριά”, εκ του Ελλ. “άλας” (=αλάτι, Λατ. sal), απ’ όπου Ιταλ. salatura (=αλάτισμα), όπερ σημαίνει ότι εδώ έδιναν αλάτι στα ζώα πάνω σε λιθοπλάκες.

Του Σέλλιοι ή και Βαρόζε: Μακάρι η αρχαιολογική σκαπάνη κάποτε να φέρει στο φως στοιχεία που να δείχνουν ότι οι Έλληνες “Σελλοί” κατοίκησαν σ’ αυτόν τον οικισμό. Μέχρι τότε, ας θυμηθούμε ότι στα παλ. SELB (=αγρός, χωριό, χώρα), οπότε πιθανώς η τοπωνυμία να σημαίνει απλώς “χωριό”.

Η δεύτερη ονομασία του τόπου “Βαρόζε” ενισχύει αυτήν τη εκδοχή, διότι Τουρκ. varos (=προάστιο) και Σερβ. varos (=πόλη, άστν).

Η ερμηνεία “στα Σελιά”, όπως λένε σε άλλα χωριά τα καλά χωράφια, είναι πιθανή λόγω του πληθυντικού αριθμού.

Λα Ντζολίστε: Έχω να προτείνω την εξής απλούστερη ερμηνεία εκ του Ελλ. “άλας” (=αλάτι, Λατ. sal, Σλ. sol), απ’ όπου παλ. Σλ. solische (=αλυκές, άλες, αλατοπήγια, Λατ. salinae). Τότε η τοπωνυμία παράγεται απ’ την έκφραση in solishte ή Ντζολίστε (=στην Αλαταριά) και φανερώνει ότι σ’ αυτόν τον ισόπεδο τόπο λειτουργούσε αλαταριά για τα ζώα. Υπάρχει στο Κεράσοβο (Αγία Παρασκευή) τοπωνυμία “Σολ(ι)στα” με την ίδια ακριβώς σημασία.

Λα Σουρπάσα: Εκτός απ’ την προταθείσα ερμηνεία “Πανώδρομα”, η οποία γραμματικώς μεγάλως υστερεί, θα ήθελα να κριθεί και η παρακάτω εκδοχή. Στα Βλάχ. “σούρπου” (=γκρεμίζω, ανατρέπω, καταβάλλω), ενώ στα Ρουμ. supra (=καταρρέω, γκρεμίζομαι, βουλιάζω, αφανίζω) και suprata (=βουλιαγμένη), λέξεις παρα-

γόμενες απ’ το Λατ. subgrupo (=υπορρήγνυμι, υποκλώ). Εξ αυτών προκύπτει η έκφραση la suprata ή “Λα Σουπράσα” (=στη Βουλιαγμένη). Εξεταστέον, λοιπόν, αν ο τόπος σ’ αυτή τη θέση έχει τέτοια χαρακτηριστικά π.χ. αν είναι επιρρεπής σε κατολίσθηση.

Λα Τσιρέσλιου: Σαφώς και η λέξη σημαίνει “στην Κερασιά”, εκ του Ελλ. “κέρασος” (=κερασιά, Λατ. cerasus, Ρουμ. cires), όπως π.χ. στην τοπωνυμία “Λα τσιρέλιου αλ Πέτρα”, δηλ. στην κερασιά του Πέτρου.

Λα Κεάτρα (Α)ρόσιε: Ερμηνεύεται αναμφίβολα ως “Πέτρα Κόκκινη” ή απλώς “Κοκκινόπετρα”, εκ των Ελλ. “πέτρα” (=λίθος, Λατ. petra, Ρουμ. riatra, Βλαχ. κεάτρα) και “ρούσιος” (=κόκκινο, που έχει το ερυθρό χρώμα του βαφικού φυτού “ρους”, Λατ. gussus, Σλ. gush).

Λα Σεμνικοάρα: Σωστά γράφτηκε ότι ο Άγιος Νικόλαος και το υπάρχον εκεί εικονοστάσι ονομάτισαν το μέρος. Η λέξη παραφθαρμένη του σωστού “Σεμνικοάλα” και είναι σύνθετη. Το πρώτο συνθετικό της είναι το αρχ. Ελλ. “σεμνείον” (=ιερό, ευκτήριο, τέμενος - μοναστήρι) και το δεύτερο είναι η λέξη Κοάλα ή Κοάρα (=Νικόλας, Αρβ. kola) με τροπή το λ σε ρ. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, η τοπωνυμία σημαίνει “στο ιερό του Αϊ Νικόλα”.

Ίδια εξήγηση βγαίνει και αν παρετυμολογηθεί το τοπωνύμιο εκ του Λατ. Signum (=σημείο, σήμανση, σύμβολο, άγαλμα, Ρουμ. semn, Βλαχ. σέμνου).

Λα Μπαιάσα: Τόσο λεπτομερώς και πειστικώς στοιχειοθετείται αυτό το τοπωνύμιο στο τεύχος 58/1994 και 63/1995, ώστε δεν αφήνει περιθώρια για άλλες ερμηνείες. Γραμματικώς θα σημείωνα το “Λατ. per (=διά τινος - ανά την, κατά την, επί την, Ρουμ. pe, Βλαχ. پر.). Η εξήγηση απ’ την έκφραση pe Aeasa, εκ του αρχαίου ονόματος Αίας (Αϊάντος) του ποταμού Αώου, σημαίνει “στην Παραναία”, δηλ. στην κειμένη παρά ή επί τον ποταμό Αϊάνα (Αώος, Αύος, Άνιος, Βοϊούσα) τοποθεσία, όπως ορθότατα προτείνεται.

Λα Τουρεάντρε ή Λα Τσουρεάντζα: Η ονομασία αυτή του πόρου στον παταμό Αώο προέρχεται από τα Λατ. togrens (=χεί-

μαρρος) και intro (=εισέρχομαι - ένδον), οπότε “Λα Τουρεάντρε” (=σου χειμάρρου την έμβαση, δηλ. στον πόρο). Η δεύτερη ονομασία “Λα Τσουρεάντζα” είναι παραφθορά της πρώτης.

Λα Π(α)τ(α)τρίε: Η λέξη προέρχεται από το αρχ. Ελλ. “πάτος” (=οδός πεπατημένη, μονοπάτι, ατραπός, τρίβος, Ρουμ. rat, Τουρκ. ratika). Εξ αυτών και του “τρία” βγαίνει η τοπωνυμία “Λα Πατατρίε” (=στο τρίοδο ή στην τριοδία) και μονολεκτικώς στη νεοελληνική “στο Τρίσρατο”.

Λα Κεάτρα Νάλτα: Ασφαλώς και σημαίνει “Πέτρα υψηλή” ή “Ψηλόπετρα”, εκ του Ελλ. “πέτρα” (=λίθος, Λατ. patra, Βλαχ. κεάτρα) και το Λατ. inalta (=υψηλή).

Ακόμη αναφέρονται τα τοπωνύμια: “Λα Κεάτρια αλ θύμια”, δηλ. στην πέτρα το θύμιου, “Λα Κεάτρα αλ Πιτάφου”, δηλ. στην πέτρα του επιταφίου, “Πρ’ Κεάτρα”, δηλ. πάνω στην πέτρα, “Λα Κεάτρα αλ Κατή” δηλ. στην πέτρα του Κατή (ιεροδικαστή).

Λα Κεάτρου Άλμπε: Βεβαίως και σημαίνει “Ασπρόπετρες”, εκ των αρχ. Ελλ. “αλφός” (=λευκός, άσπρος, Λατ. albus, Βλαχ. άλμπου και “πέτρα” (=λίθος, Λατ. petra, Βλαχ. κεατρα).

Λα Ντραγασίε: Σε άλλα μέρη το τοπωνύμιο αυτό λέγεται “Ντραγασιά”. Βεβαίως και σημαίνει “παρατηρητήριο του αγροφύλακα (δραγάτη)”. Η λέξη δεν είναι τουρκική, όπως και εγώ άλλοτε εσφαλμένως έγραψα, αλλά προέρχεται εκ του Ελλ. “δέροκομαι” (βλέπω ή παρατηρώ καλώς).

Του Κήχου: Από την περιγραφή διαφαίνεται ότι είναι ένας βαλτότοπος. Ίσως ή ονομασία προέκυψε από κάποια ενδιαμέση αμάρτυρη ελληνική λέξη εκ του αρχ. Ελλ. “κηκίω” (=αναβλύζω, αναβρύω, αναδύομαι, εκρέω χοχλαστικά), που δείχνει να είναι λέξη ηχοποίητη, όπως και τα Βλαχ. “κίκου” (=στάζω, Αρβ. rikoj) και “κίκα” (=σταγόνα, Ρουμ. pic, Αρβ. rikë-a).

Λα Αρσιντίνιοι ή Λα Σιρντίνιοι: Γραμματικώς περισσότερο στέκει η εξήγηση “στα Καμένα”, εκ του Λατ. Λατ. ardeo (arsi) (=καίγομαι). Η δεύτερη ονομασία “Λα Σιρντίνιοι” είναι εύκολη παραφθορά της πρώτης.

Η πιθανολογούμενη ερμηνεία “στους

Κήπους”, εκ του Ιταλ. giardino (=κήπος, Ρουμ. και παλ. Σλ. gradina), μάλλον δεν μπορεί εύκολα να προκύψει.

Λα Όλνιοι: Είναι φυτώνυμο, γιατί Λατ. opus (=το φυτό μελία, μελιός, μέλεγος, φράξος, Λατ. fraxinus, Βλαχ. όλνου), και θα αποδίδονταν με μια λέξη νεοελληνικώς “στους Μελιούς” ή “στα Φραξιά”.

Λα Ντόμπρου: Ο αποδοτικός αυτός τόπος σλάβικο όνομα, γιατί στα παλ.Σλ. DOBRb (καλός, αγαθός), οπότε στα νεοελληνικά θα αποδίδονταν “στον Καλότοπο”.

Λα Μαρμάρε: Με την Ελλ. λέξη “μάρμαρο” ονομάζουν στα μέρη μας κάθε μεγάλο ριζικό βράχο, όπως και αυτόν που ονομάτισε τούτον τον τόπο.

Λα καραβούλπουλε: Στα λεξικά δεν βρήκα τούρκικη λέξη karagi που να σημαίνει μονοπάτι. Στα Τουρκ. kara (=μαύρος), οπότε η τοπωνυμία εξηγείται “στις μαύρες αλεπούδες”, πράγμα απίθανο, γιατί τέτοιες δεν υπάρχουν.

Αν όμως σημαίνει “μονοπάτι των αλεπούδων”, τότε η τοπωνυμία παρέφθαρται από το σωστό “Κλιαβούλπουλε”, εκ των Λατ. callis (ατραπός, μονοπάτι, Ρουμ. cale) και valpes (=αλεπού, Ρουμ. vulpe, Βλαχ. βουλε), με τροπή του Λ σε Ρ.

Λα Γκροπορίου: Η λέξη αυτή έχει σλάβικη καταγωγή, γιατί παλ. Σλ. GROBb ή GROPB (τάφος, μνήμα), από όπου Ρουμ. groara (λάκκος, τάφος, σκάμμα, γούβα, Αρβ. gorë-a) και στην τοπική μας διάλεκτο “γρόπα” (=απάνεμος γουβωτός τόπος όπου διανυκτερεύουν ποιμνία). Πρέπει να ερευνηθεί, απ’ τα λεγόμενα της τοπικής παράδοσης, μήπως η τοπωνυμία σημαίνει “νεκροταφείο” και η θέση κρύβει τίποτα αρχαιότητες.

Λα Κάρμπου: Το φυτώνυμο αυτό προέρχεται εκ του Λατ. carpinus (=το φυτό ζυγία, σφένδαμος, γλείνος, κλένιος, Σλ. klep, Βλαχ. κάρμπου), και άρα μπορεί να αποδοθεί “στα Σφεντάμια” ή “στα Κλένια”, όπως λέγεται σε άλλα χωριά του τόπου μας.

Λα Βάλεα Ράντου ή Λα Βάλεα Αράου: Η δεύτερη ονομασία που πολύ σωστά ερμηνεύεται ως “Άγριος Λάκκος”, δηλ. αγριόρρεμα, διότι στα Λατ. valles (=κοιλάδα, Ρουμ. vale, Βλαχ. βάλεα) και Λατ. geus (=υπόδικος, οφειλέτης, υπαίτιος), από ό-

που Ρουμ. gau (=κακός) και Βλαχ. “αράου” (=άγριος, θυμώδης).

Ακόμη Λατ. rado (=ξύνω, κείρω, ξυρίζω), οπότε εξεταστέον μήπως η πρώτη ονομασία σημαίνει “Ρέμα Ξυριάς”, ή μονολεκτικώς “Ξυριάς” όπως σε άλλα μέρη λέγεται, με την έννοια ότι το ορμητικό ρέμα κατερχόμενο ξυρίζει τα πάντα στο διάβα του.

Λαλ Τεγούτσιου: Αν ορθά είναι τυπωμένο ως “Λαλ” και όχι “Λα”, τότε η παράδοση του κατακρημνησθέντος πεθερού έχει ισχυρή βάση, διότι στην τοπική μας γλώσσα “λάλος” (=σεβαστός, αυτός που του αποδίδουν σεβασμό, αφέντης, δημογέροντας), λέξη προερχόμενη εκ της Τουρκ. lala (=παιδαγωγός, τίτλος αρχιευνούχου, προσαγόρευση σουλτάνου ή βεζύρη), που έχει περσική προέλευση. Εξ αυτών το Αρβ. lalë-a (=ο μεγάλος αδελφός, ο πατέρας, ο κουνιάδος), οι οποίοι παλιά αποκαλούνταν απ’ τις νυφάδες του σπιτιού “αφέντες”. Το όνομα “

Τεγούτσιος” είναι υποκοριστικό του “Τέγος”, το οποίο στο τοπικό μας ιδίωμα: σημαίνει Στέργιος, κατά παραφθορά βέβαια.

Λα Νικολέτα: Είναι κυριώνυμο. Φαίνεται πως κάποιος “Νικολέτας” (=Νικόλαος) ή “Νίκος Λέτας” έδωσε το όνομά του στην τοποθεσία.

Λα Σιντιλίε: Είναι αγιωνυμία και καλώς ερμηνεύεται “Άγιος Ηλίας” ή μονολεκτικώς “Αϊλιά”, εκ του Λατ. sanctus (=άγιος, αγνός, όσιος, ιερός, Ρουμ. sfint, Ιταλ. santo) και το όνομα “Ηλίας”, με έντονη παραφθορά βέβαια.

Ακριβώς ίδιο τοπωνύμιο υπάρχει και στο βλαχόφωνο χωριό Φούρκα, αλλά εκεί δεν διασώζεται ο ναός του προφήτη Ηλία.

Του Άρμπουροι: Βέβαια και σημαίνει “στα Δέντρα” γιατί Λατ. arbor (=δέντρο, Ρουμ. arbore) και arboreus (=δενδρώδης, πολύδενδρος).

Λα Στ-Μαρία: Σωστά ερμηνεύεται ως αγιώνυμο και είναι παραφθορά του Λατ. sancta Maria (αγία Μαρία, Ιταλ. santa Maria), δηλ. η Παναγία.

Λα Παλιομοάρε: Σαφώς και σημαίνει “στον Παλιόμυλο”, όπως λένε το αντίστιχο τωώνυμο σε άλλα χωριά εκ του Ελλ. “μύ-

λος” (=μύλη, υδρόμυλος, Λατ. mola, Ρουμ. moara, Βλαχ. μοάρε) με τροπή του Λ σε Ρ.

Λα Σι-Μέντρου: Είναι αγιωνυμία, διότι το “Μέντρου” είναι το λαϊκό “Μήτρος” (=Δημήτριος), οπότε η τοπωνυμία παρέφθαρται εκ του Λατ. sanctus Demetrius ή sanctus Metrius (=Άγιος Δημήτριος).

Λα Μουτσιάλε: Οπωσδήποτε σημαίνει “στον Νερότοπο” και έχει σλάβικη ρίζα, γιατί παλ. Σλ. moca (=έλος) και mociti (=καταβρέχω, υγραίνω), από όπου νότια Σλ. mocila (=νερότυπος, βαρικό, Ρουμ. mocirla).

Στο χωριό Δροσοπηγή (Κάντσικο) υπάρχει τοπωνυμία “Μότσιαλη” με ακριβώς ίδια σημασία. Συνήθης η τοπική έκφραση “έγινα μουτσιάλα”, δηλ. βράχηκα. μουσκεύτηκα, αλλιώς “έγινα λούτσα”.

Λα Φιντίνα: Σημαίνει “στην Κρήνη” εκ του Λατ. fontana (=πηγή, νάμα, κρήνη), όπως π.χ. στα τοπωνύμια: “Λα φιντίνα αλ Καφέ” (=στη βρύση του Καφέ), “Λα φιντίνα αλ Καραφέρη” (=στη βρύση του Καραφέρη). “Λα φιντίνα αλ Ποτσινίκα” (=στη βρύση του Ποτσινίκα). “Λα φιντίνα αλ Τούρκολη” (=στη φιντίνα του Τούρκου).

Λα Κοστινίκε: Τα “ούλα κάρυα” δηλ. τα σκληρά, εσωτερικώς ρικνά και γεμάτα ψίχα που δεν βγαίνει εύκολα, τα λένε στον τόπο μας “κόστραβα” - [εκ του Σερβ. kostran ή kuzdvan= ουλώδης, σγουρός] - και συχνά “κάκοψα”. Αναφέρεται ότι λέγονται στα Βλαχ. “κοστινίκε” που είναι παραπλήσια λέξη. Δύσκολα εξ αυτού ονοματίζεται ο τόπος, εκτός και υπήρχε εκεί κάποια “ουλόκαρπη καρυδιά”.

Ενδεχομένως η τοπωνυμία να παρέφθαρται εκ του παλ. Σλ. KOSTANIKb (=της καστανιάς, καστανίνος) και KOSTANb (=καστανιά, κάστανος, Σερβ. kostanj), λέξεις που προέρχονται εκ του Ελλ. “καστανέα”. Τότε η τοπωνυμία θα σημαίνει “Καστανότοπος”. Ερευνητέον, λοιπόν, αν εκεί υπήρχαν κάποτε καστανιές. Σαναφώς σημειώνω ότι το μεγάλο ρέμα που διασχίζει την έκταση του χωριού Καστανέα (Καστανιανη) ονομάζεται “Κοστανίκο”, δηλ. ρέμα των καστανιών.

Ντ(ί)π(α) Κόντρου: Μάλλον χωλαίνει η δοθείσα ερμηνεία “πίσω στον τεμαχισμέ-

νο απο κατολισθήσεις τόπο”. Αναφέρω ότι Ρουμ. *dura* (*de-ura*) (=στα όπισθεν, μετά από, πίσω από, κατόπιν) και *codru* (=δρυμός, δάσος, λόχμη), οπότε *dura codru* (πίσω από το δάσος). Κάπως έτσι, με κάποια παραφθορά βέβαια, θα λέγεται και στα βλάχικα. Η λέξη προέρχεται εκ του Τουρκ. *koğu* (=δάσος, άλσος, Αρβ. *ko-gie*, Ρουμ. *codru*), από όπου το τοπικό “κουρί” και το κουδαρίτσικο “(σ)κόρδος” (=δασοφύλακας, αγροφύλακας).

Συνεπώς το τοπωνύμιο σημαίνει “πίσω απο το δάσος”, ερμηνεία που πρέπει να επαληθευτεί από τα πραγματολογικά στοιχεία της περιοχής.

Λα Μπάλτ(ε): Ναι, σημαίνει “στο Βάλτο” εκ του Σλ. *balto* ή *blato* (=τέλμα, τέναγος, έλος), απ’ όπου το Βυζ. “βάλτη” και το νέο Ελλ. “βάλτος”. Στο χωριό Κεράσοβο υπάρχει τοπωνύμιο “Μπάλτες” με ίδια ακριβώς σημασία.

Πρ. Πόρτζ: Η τοπωνυμία αυτή είναι παραφθορά στην βλάχικη διάλεκτο της λατινικής φράσης *per portas* (=στις Πύλες), εκ του Λατ. *porta* (=πύλη, θύρα - πόρος, δίοδος - τα στενά).

Λα Σλάτινα: Σαφώς και είναι σλάβικη η προέλευσή της. Στα παλ. Σλ. *slatina* (έλος, τίφος, τέλμα - νερό αλμυρό - άλμη, Σερβ. *slatina* (=το πολύ αλμυρό) και Βουλγ. *slatina* (=πηγή με λιγοστή ροή). Κάποια απ’ αυτές τις έννοιες θα ταιριάζει στην τοποθεσία.

Λα Κουμμουτσέσκουλου: Οι σηκωτοί και προεξέχοντες του εδάφους διάσπαρτοι λίθοι φαίνεται ότι ονομάτησαν το μέρος τούτο και όχι το Τουρκ. *kum* (=άμμος). Στην τοπική μας γλώσσα λέμε: “(γ)κουμμούτσι” (=το κομμάτι, κέρμα, τεμάχιο, όπως π.χ. κοψίδι κρέατος), που είναι υποκοριστικά του “κόμμα” (=τμήμα) εκ του “κόπτω”. Και στη βλάχικη διάλεκτο, όπως πληροφορούμαστε, έχει την ίδια σημασία. Ακόμη στα Βλαχ. “σκόλου” (=σήκωμα, έγερση, Ρουμ. *sculare*). Τότε η τοπωνυμία αποδίδεται “στα σηκωτά λιθοτεμάχια ή “στα σηκωτά λιθάκια”, όπως και πράγματι είναι.

Λα Αρίνε: Από το Λατ. *arena* (=άμμος, ψάμμος) προέκυψε η ονομασία και σημαίνει “στους Άμμους”. Όμοια και η τοπωνυ-

μία “**Τ’ Αρινίου**” (β.λ.).

Λα Γιο(υ)λτο(υ)βεάνου: Εμένα μου φαίνεται κυριώνυμο. Τουλάχιστον στη ρουμάνικη γλώσσα η κατάληξη “-εάνου”, [αντίστοιχη της Ελλ. “-άνος”], είναι σε χρήση σε πάμπολλα κύρια ονόματα, [π.χ. *Bran-coveanu*] και σε προσδιοριστικά τόπου καταγωγής [π.χ. *Moldoveanu*=Μολδαυός]. Ίσως κάτι τέτοιο θέμα της λέξης είναι δύσκολο να εξηγηθεί μονοσήμαντα. Αναφέρω τα ομόηχα Τουρκ. *yol* και πληθ. *yolagi* (=οδοί, δρόμοι), *gjol* (=λίμνη), *gjul* (=ρόδο, τριαντάφυλλο, γιούλι), *yurt* (πατρίδα, εστία).

Λα λι Σπίρτε: Η περιρρέουσα δεισιδαιμονική αντίληψη περί του τόπου τούτου, λόγω της ηχούς, έχει και γλωσσική στήριξη, διότι Λατ. *spiritus* (=πνεύμα, κοινώς σπίρτο). Γι’ αυτό γεννάται η σκέψη ότι θα μπορούσε να υποκρύπτει κάποια τέτοια έννοια η τοπωνυμία, και τότε ίσως είναι απόδοση με παραφθορά στη βλάχικη διάλεκτο του αρχ. Ελλ. “λάλον πνεύμα” (=ηχόν ή βαβάζον πνεύμα, Λατ. *lallatus spiritus*), δεδομένου μάλιστα ότι η λέξη “Σπίρτα” δεν είναι καθόλου γνωστή σαν επώνυμο ή όνομα.

Λ’ Αγκρούλου αλ Νταλαμάγκα: Η δοθείσα εξήγηση “στον αγρό του Νταλαμάγκα” είναι σωστή, εκ του Ελλ. “αγρός” (=χωράφι, Λατ. *ager*).

Λα Γκούρα ντι άπα....: Στα βλαχ. “γκούρα” (=στόμα, Ρουμ. *gura* - τρύπα, Ρουμ. *gauga*) εκ του Λατ. *gula* (=φάρυγξ, οισοφάγος, λαιμός), και Βλαχ. “άπα” (=νερό, Ρουμ. *apa*, Λατ. *aqua*). Επομένως σωστά αποδόθηκε ως “στην Τρύπα με νερό...”.

Πούντια αλ Χασάν: Η εξήγηση “γέφυρα του Χασάν” είναι σωστή, γιατί Λατ. *pons* [*rontis*] (=γέφυρα, Ρουμ. *pod*).

Του Πάντε: Σαφώς και εξηγείται “ισόπεδη έκταση”, από το Βλαχ. “πάντε” (=επίπεδη έκταση, πεδίο, πλάτωμα, ίσιωμα, σιάδι), λέξη προερχόμενη εκ του Λατ. *rando* (=πετάννυμι, εκτείνω, απλώνω, ανοίγω).

Του Γουντζιέλου αλί Μπισεάρικ(ε): Στο τοπικό μας ιδίωμα “γοντζιές” (=ανθόκηπος - ιδιαιτέρως εύφορο και χλοερό χωράφι ή κήπος), εκ του Τουρκ. *gopca* (=μπουμπούκι, Αρβ. *gopxhja*). Ακόμη στα Βλαχ.

“μπισεάρκα” (=ναός, εκκλησία, Ρουμ. biserică), εκ του Λατ. bisacra (=δισίερη, δυο φορές ιερή, πανιερότατη), όπως θεωρούνταν η χριστιανική εκκλησία, προς διάκριση από το απλό ειδωλολατρικό sacrum (=ιερό, ναός, τέμενος).

Λα Σιντάντερου: Νομίζω ότι είναι παραφθορά του “Σιντάντρεου”, που σημαίνει άγιος Ανδρέας, εκ του Λατ. sanctus Andreus, και όχι άγιος Θεόδωρος, όπως μάλλον εκ παραδρομής εγράφη.

Λα Σκουτέρνε: Η εξήγηση από το “Σκούτερης” ίσως είναι αληθής, έχει όμως και τα τρωτά της. Ο τόπος πρέπει να έχει μεγάλο υψόμετρο, αφού εκεί κατασκήνωσαν οι νομάδες κτηνοτρόφοι. Τότε πιθανώς η ονομασία να σημαίνει απλώς “Στο ψήλωμα”, εκ του Λατ. excutio (=εκτινάσσω - εξάγω) απ’ όπου το Ρουμ. scutere (=υπερύψωση, σήκωμα, ψήλωση).

Λα Κίνλου αλ Γκουγκέτου: Σωστά εξηγείται “Στο πεύκο του Γκουγκέτα”, εκ του Λατ. pinus (=πίτυς, πεύκο), απ’ όπου Βλαχ. “κίνλου” ή “κίνου” (=πεύκο”, κατά την συνηθισμένη τροπή του Π σε Κ, π.χ. πέτρα > κεάτρα. Ομοίως και το τοπωνύμιο “Λα Κίνλιοι αλ Παπαναστάση” σημαίνει “στα πεύκα του Παπαναστάση”.

Του Κεάρε: Περιγράφεται σαν τόπος ανήλιος. Τέτοιον τόπο αλλού τον λένε “Το τυφλό”. Ίσως τότε να είναι παραφθορά εκ του Τουρκ. kioğ (=τυφλός, Ρουμ. çhiog, Αρβ. qoğ, Βλαχ. κίόρου).

Λα Λεάμνε Σέτσι: Πολύ ορθώς ερμηνεύεται “στα ξύλα τα ξηρά”, γιατί Λατ lignum (=ξύλο, Ρουμ. lemn, Βλαχ. λεάμνου) και Λατ. siccus (=ξηρός), απ’ όπου Ρουμ. seceta (=ξηρασία).

Λα Σοφρά: Στα Τούρκ. sofra (=τραπέζι), οπότε θα αποδίδονταν “στην Τραπεζίτσα”, εκτός και υπάρχει κάποια άλλη σχετική με τραπέζι θύμιση που το ονομάτισε.

Το Αμηλικό: Κοινοτικό κατάστημα με χρήση ξενώνας στο ανώγειο και εμπορείου στο ισόγειο, όπου κατέλυαν οι περαστικοί και πωλούσαν τηνπραμάτεια τους, είχαν παλιά όλα τα κεφαλοχώρια και λέγονταν αμηλικό ή αμηλιακό, μηλικό ή μηλιακό, αμπηλικό ή αμπηλιακό, αμπελικό ή αμπελιακό. Η λέξη ετυμολογείται από το αμάρτυρο Ελλ. “εμπελι(α)κό” (=αγο-

ραίο), οίκημα εννοείται, που έχει την αυτή ρίζα με τα αρχ. Ελλ. “εμπολώ” (=εμπορεύομαι ή πωλώ εντός κάποιου χώρου) και “εμπελωρός” (=επόπτης αγοράς, αγορανόμος, Λατ. aedilis), οπότε η γραφή “αμηλικό” είναι λανθασμένη.

Του Μαντέμε: Δεν είναι λάθος που στο Παλαιουσέλλι λένε το λατομείο και “νταμάρι” και “μεντέμι” ή “μαντένι”, γιατί και στα άλλα χωριά έτσι το λένε.

Οι λέξεις είναι τούρκικες, γιατί Τουρκ. maden (=μετάλλευμα) και damar (=φλέβα), εδώ με την έννοια της φλέβας καλού πετρώματος.

Λα Πλατσιάνα ή Λα Μπλατσιάσα: Από την περιγραφή δείχνει και σωστά ερμηνεύεται σαν πλατύς τόπος, αλλά ελληνική λέξη “πλάτσα” δεν υπάρχει. Η τοπωνυμία θαυμάσια μπορεί να εξηγηθεί από το Ελλ. “πλατεία” (=πλατύ πεδίο, Λατ. platea, Γαλλ. place, Γερμ. plaz, Ιταλ. piazza, Ρουμ. riatsa), αφού είχε και τόση κίνηση, λόγω του γειτονικού λατομείου “Μεντέμε” (β.λ.).

Λα Μπάντε: Είναι ισόπεδη έκταση και ορθώς ερμηνεύεται σαν τέτοια, αλλά λατινική λέξη rando (=πετάννυμι, απλώνω, ανοίγω, εκτείνω), με την έννοια του εκτεταμένου πεδίου. Όμοιο και το τοπωνύμιο του λήμματος “Του Πάντε” (β.λ.).

Τ’ Αρινίου: Από την περιγραφή προκύπτει ότι είναι πλαγιά με αμμώδες ή ψαμμώδες έδαφος, κοινώς “σάρα” ή “χαλικαριά”, και εξ αυτού ονοματίστηκε και σημαίνει “στον Ψαμμαθώνα”, γιατί Λατ. arena (=άμμος, ψάμμος, Βλαχ. αρίνα). Όμοια και η τοπωνυμία “Λ’ αρίνε” (β.λ.).

Λ’ Αλγκίνε: Στα Βλαχ. “αλγκίνα” (=μέλισσα, Ρουμ. albina, Λατ. apis) λέξη προερχόμενη εκ του Λατ. alvus ή alveage (=κυψέλη). Η τοπωνυμία σαφώς σημαίνει “στο Μελίσσι” και είναι συνηθέστατη στα μέρη μας.

Κουτρουλιάντρε: Η τοπωνυμία αυτή σαφώς και θυμίζει το νέο Ελλ. “κοτρώνι” (=πέτρα, λίθος), οπότε σωστά γράφεται ότι δηλοί τόπο με πολλά κοτρώνια, δηλ. “Πετροτόπι”.

Τζεάνα: Στα Βλαχ. “τζεάνα” (=ακρώρεια, λόφος - αφρύς, βλεφαρίς), λέξη προκύπτουσα μάλλον εκ του Λατ. gena (=βλε-

φαρίς) και όχι εκ του “Ζαν” (=ο θεός Ζεύς), όπως αιτιολογείται στο άρθρο. Η τοπωνυμία σημαίνει “Κορφή” ή “Ράχη” κάτι ανάλογο με το αρχ. Ελλ. “οφρύς όρους”.

Λα Δέσαι: Στα Ελλ. “δέση” (=η κατασκευή που γίνεται στην κοίτη ποταμού ή ρέματος για την παροχέτευση του ύδατος σε νερόμυλο ή για άδρευση). Συνεπώς απ’ εδώ ονοματίστηκε η θέση αυτή, γιατί, όπως αναφέρεται στο άρθρο, εκεί γίνονταν η διανομή του ποτιστικού νερού στις συνοικίες του χωριού.

Λα Φίου: Πιθανώς να είναι ηχοποίητη λέξη, λόγω του πνέοντος εκεί ανέμου καθώς αναγράφεται στο άρθρο, όπως ακριβώς και το Ελλ. “φυσώ”. Ενδεχομένως να μπορεί να ερμηνευτεί και από το Ρουμ. fiu (=γιος, μικρό παιδί, Λατ. filius, αρχ. Ελλ. “φίτυ”) ή να είναι κυριώνυμο.

Λα Ληινούροι: Συνήθως στα μέρη μας τον τόπο που έχει πολλά νεαρά και ευθυτενή δένδρα τον λένε “Λιανούρα” εκ του Ελλ. “λιανός”. Παραφθορά αυτής της ονομασίας είναι τούτη η τοπωνυμία.

Λα Κουτουσιέρμπου: Η εξήγηση “στην Πέτρα του Ελαφιού” είναι πιθανή, αν το πρώτο μέρος “κουτου-” προέρχεται από το Ελλ. “κοτρώνι” και το δεύτερο μέρος “σιέρμπου” εκ του Λατ. cervus (=ελάφι, Ρουμ. cerv) με την έννοια του “κεραού” ζώου.

Επειδή Λατ. serpens (=δράκων, φίδι, Ρουμ. saipe), λέξη που βρίσκεται εγγύτερα στο “σιέρμπου” θα μπορούσε κανείς να αποδώσει την τοπωνυμία ως “Δρακόπετρα”. Στην Γκαμήλα (Τύμφη) κοντά στη Δρακόλιμνη υπάρχει τοποθεσία ονομαζόμενη “Σιερμποφωλιές”, δηλ. Δρακοφωλιές.

Του Αλούνιοι: Στα Βλαχ. “αλούνου” (=λεπτοκαρυά, Ρουμ. alun), λέξη άγνωστης ετυμολογίας. Συνεπώς ορθώς αποδίδεται “στις Λεπτοκαρυές” και είναι τοπωνυμία συνήθης στα μέρη μας.

Λα Γκιούβα αλί Χατζίνε: Από το νέο Ελλ. “γούβα” ή “γκούβα” προέκυψε τούτη η ονομασία και ορθώς αποδίδεται ως “στη Γούβα της Χατζίνας”, η οποία μπορεί να ήταν και σπηλιά.

Λα Σεφέρι: Η ερμηνεία “στο Αγνάντιο”

γλωσσολογικώς από πουθενά δεν μπορεί να προκύψει. Κάλιστα μπορεί η τοπωνυμία να αναφέρεται στο όνομα “Σεφέρης” του ιδιοκτήτου, γιατί το όνομα αυτό απαντάται συχνά.

Θυμίζω ότι Τουρκ. sefer (=ταξίδι, εκστρατεία, νέο Ελλ. “σεφέρι”). Από αυτήν τη λέξη εύκολα μπορεί να προκύψει εξήγηση αποδεκτή, αρκεί να συνδυασθεί με τη λειτουργία του χώρου και τα τυχόν θρυλούμενα περί της θέσεως αυτής, π.χ. μήπως εκεί κατευόδωναν τους ταξιδευτές; ή μήπως εκεί είχε εγκατασταθεί κάποτε στρατεύμα; Θέλει ακόμη ψάξιμο το θέμα.

Τζεάνα Λούνγκε: Σωστά ερμηνεύεται ως “Μακρουράχη”. Γράφουμε παραπάνω στο λήμμα “Τζεάνα” (β.λ.) ότι η λέξη αυτή σημαίνει “Κορφή” ή “Ράχη”. Ακόμη στα Βλαχ. “λούνγκου” (=μακρός, Ρουμ. lung), εκ του Λατ. longus (=μακρός, εκτεταμένος).

Λα Μουτσιάλια αλ Κράεα: Η τοπωνυμία σημαίνει “στα Βαρικά του Κράεα” και εννοεί βαρικά χωράφια, δηλ. χωράφια με έδαφος υδατοκορεσμένο. Σχετικό είναι και το λήμμα “Μουτσιάλε” (β.λ.) όπου δίνεται και η ετυμολογία.

Του Βάλεα α Φούρλουη: Ναι, σημαίνει “στα Βαρικά του Κράεα” και εννοεί βαρικά χωράφια, δηλ. χωράφια με έδαφος υδατοκορεσμένο. Σχετικό είναι και το λήμμα “Μουτσιάλε” (β.λ.), όπου δίνεται και η ετυμολογία.

Λα Κόρνουλου αλ Παπαζήσα: Η ερμηνεία “στην Κρασιά του Παπαζήση” είναι σωστή, γιατί Λατ. cornus (=κρασιά, Βλαχ. κόρνου).

Λα Σιόπατου: (Οπωσδήποτε σημαίνει τόπο με άφθονα νερά και ορθότατα έτσι εξηγείται, γιατί στα μέρη μας λένε “σιαποτούρα” (=πολύ νερό που πέφτει σε ποτιστική κάρναλη ή γούρνα), λέξη που παρέφθαρται εκ του Ελλ. “διαποτίζω” εξού Σλ. sorot (=τάφος με νερό - ύδατα) και Βλαχ. “σόπουτου” (=κρουνός, βρύση). Στη Δροσοπηγή (Κάντσικο) υπάρχει τοπωνύμιο “Σιαπουτό” με όμοια εξήγηση.

Λα Πλέντζι: Πρόκειται για τους αχυρώνες ή καλύβες όπου αποθήκευαν τις ζωοτροφές (χόρτος, άχυρα, κλαδιά, κοινώς ζαϊρές) και ακριβώς αυτό σημαίνει. δηλ.

“στους Αχυρώνες”. Η λέξη είναι σλάβικη, γιατί Βουλγ. *plevnik* ή *plevija* (=αχυρών), από όπου Βλαχ. “πλεαύνιτσα” και πληθυντικός “πλέντζι” (=οι αχυρώνες).

Λα Σερπούνε: Το φυτό που λέγεται Βλαχ. “σερπούνε” πρέπει να είναι το Λατ. *serpullum* (=το φυτό “έρπυλλος”, κοινώς ζύγρα), το οποίο απλώνεται καταγής αι εμπλέκεται με τα άλλα φυτά. Αν αφθονεί το φυτό στην τοποθεσία τούτη, τότε σωστά ονομάστηκε έτσι, δηλ. “στον Ερπυλλο”.

Του Μεάλου: Κατά την περιγραφή πρόκειται για περιοχή αμμώδη. Η λέξη ίσως παρέφθαρται εκ του Ελλ. “άμμος”, οπότε “Αμμεάλου” ή “Μεάλου” σημαίνει “Αμμουδέρα” ή “Αμμογή”.

Βάλεα Μάρε: Σαφώς και σημαίνει “Μεγαλάκκος” ή “Μεγάλη Κοιλάδα” γιατί Λατ. *valles* (=κοιλάδα, Ρουμ. *vale*, Βλαχ. *βάλεα*) και Βλαχ. “μάρε” (=μέγας, Ρουμ. *mare*), λέξη αμφίβολης ετυμολογίας. Άλλη τοπωνυμία είναι η “Λα Βάλε αλ Γύφτου”, δηλ. ο λάκκος (ρέμα, κοιλάδα) του γύφτου.

Λα Νάνε: Πρόκειται για φυτωνύμιο, γιατί στον τόπο μας λέμε “νάνα” ή “νένα” (=κάποιο αυτοφυές πλατύφυλλο βλίτο). Στα Τουρκ. *πανε* (=ηδύοσμος, μίνθη) και Αρβ. *pape-a* (=βλίτο). Συνεπώς η τοπωνυμία σημαίνει “στα Βλίτα”.

Λα Ντόρτζου: Η λέξη δεν είναι σλάβικη όπως γράφτηκε στο άρθρο. Στα παλ. Σλ. *tociti* (=αναβλύζω, βρούω), λέξη που πόρρω απέχει από την ονομασία τούτης της τοποθεσίας. Αν πράγματι εκεί εκπηδά νερό (κεφαλάρι, νερομάνα), τότε εκ του Λατ. *torsus* ή *tortus* (=στροφή - εκσφενδόνιση) προέκυψε η λέξη και σημαίνει “στον Πίδακα”. Σχετικό το Ρουμ. *toṭn ara* (=χύνω νερό).

Του Βαρκό: Σημαίνει “στο Βαρικό”, δηλ.τόπο με βαρύ έδαφος πλήρως κορεσμένο με νερό. Η λέξη ετυμολογείται από το Ελλ. “βαρύ” και όχι εκ του Σλ. *bara* (=τέναγος, έλος, νερότοπος).

Κουτουνίστε: Το πρώτο συνθετικό “κουτου-” ίσως παρέφθαρται εκ του Ελλ. “κοτρώνι”, όπως και στο λήμμα “Λα Κουτουσιέρμπου” (β.λ.), ενώ το δεύτερο μέρος είναι το Βλαχ. “νίτσι” (=μικροί, Ρουμ. *micī*), εκ του αρχ. Ελλ. “μικρός” (=μικρός, ολίγος, βραχύς). Εύκολα θα μπορούσε να

αποδοθεί η τοπωνυμία ως “Μικρολίθαρα”.

Λα Κουτσιάρλου: Ο βαλτώδης μετά τις βροχές, κατά την περιγραφή, αυτός τόπος ίσως έχει ηχοποιητο όνομα, γιατί όταν βαλτώνουμε σε λασπώδη νερά λέμε “μπήκα στη λάσπη γκλουτς-γκλουτς”. Σε άλλα χωριά παρόμοιοι τόποι λέγονται “Βαλτακαριές”.

Του Μπ(α)τίκε: Νομίζω ότι ισόπεδη αυτή έκταση θα ήταν κάποτε μοναστηριακή (βακούφικη) ή κοινοτική και την μίσθωναν σε διάφορους καλλιεργητές. Αυτό βέβαια χρειάζεται τεκμηρίωση. Η ονομασία προέκυψε από το Ελλ. “μπατίκι” (=το ενοίκιο ενός αγρού που πληρώνεται στον ιδιοκτήτη - τα χρήματα που έδιναν παλιά οι παπάδες στον δεσπότη για να αποκτήσουν ενορία).

Λα Φιντίνα Αράτσε: Βεβαίως και σημαίνει “στην Κρυόβρυση”, εκ του Λατ. *fontana* (=πηγή, νάμα, κρήνη, Βλαχ. *φιντίνα*) και το Βλαχ. “αράτσε” (=ψυχρός, κρύος, Ρουμ. *gace*), εκ του Λατ. *recens* (=πρόσφατος).

Λα Γκροάπα αλ Τούρκουλη: Στα Βλαχ. “γκροάπα” (=τάφος, λάκκος ταφής, σκάμμα, γούβα, Ρουμ. *groara*), λέξη σλάβικης προέλευσης που ετυμολογείται παραπάνω στο λήμμα “Λα Γκοπορίου” (β.λ.), σωστά λοιπόν ερμηνεύεται “στο Μνήμα του Τούρκου”.

Κλείνοντας ετούτη τη γραπτή παρέμβασή μου, θα ήθελα να μου συγχωρεθεί το γεγονός ότι μπήκα σε ξένα χωράφια. Επαναλαμβάνω και πάλι, παραφράζοντας σχετική βιβλική φράση, ότι “ουκ ήλθον καταλύσαι τον νόμον, αλλά πληρώσαι αυτόν”, και οι απόψεις του κ. Παπαζήση για τα θέματα της Λάκκας Αώου είναι “νόμος”. Όμως, αυτό το έπραξα διότι πιστεύω ότι τα στοιχεία που παραθέτω είναι καλός σπόρος, ο οποίος θα τα κάνει εύφορα και παραγωγικά, ώστε να μεστώσουν οι καρποί της έρευνας, που είναι ο σκοπός και το κοινό ζητούμενο τούτων των γραφών.

Αθήνα, Φεβρουάριος 1997

ΟΙ ΥΔΡΟΜΥΛΟΙ ΚΑΙ ΜΥΛΩΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙΟΥ

του Ηλία Ε. Παπαζήση

Στην χρονική περίοδο που η βιομηχανία των αλεύρων δεν ήτο ανεπτυγμένη, το Παλαιοσέλλι, χωριό τότε πολυκατοικημένο, είχε για τις ανάγκες του οκτώ αλευρόμυλους, τρεις εξωτερικούς και πέντε μέσα στο χωριό. Από τους εξωτερικούς υδρόμυλους οι δύο ήταν στην περιοχή του χωριού "Τζεάνα" και ακριβώς στη θέση "Δέσαι": ένας ήτο εκκλησιαστικός και ο άλλος ιδιοκτησία του κατοίκου του χωριού "Στέκα". Κοντά στον υδρόμυλό του ο Στέκας είχε φυτέψει και μια λεύκη που ψήλωσε πολύ και πολλά χρόνια έζησε. Σήμερα δεν υπάρχει, παρέμεινε όμως η τοπωνυμία "Λα Λεύκ(ε)". Ο τρίτος εξωτερικός υδρόμυλος βρισκόταν νότια του χωριού όπου σήμερα η τοπωνυμία "Λα Παληομοάρε" δηλαδή στον Παλιόμυλο και ήταν εκκλησιαστικός. Μέσα στο χωριό όπως γράψαμε ήταν πέντε υδρόμυλοι των κάτωθι κατοίκων: του Γκούτση που βρισκόταν κοντά στη Μεγάλη βρύση προς το κεντρικό λάκκο, του Νικόλα Κουτσού η Βλαχιώτη που βρισκόταν κοντά στο σπίτι του και ακριβώς πάνω από το γεφύρι που ενώνει τις συνοικίες βορειοανατολική και Ραμμάδες. Αργότερα ο Νικόλαος Κουτσός αγόρασε και τον υδρόμυλο του Γκούτση και είχε δύο υδρόμυλους. Άλλοι υδρόμυλοι ήταν του Δημάκη στο κέντρο του χωριού, του Ιωάννου Μιχάτα, Τσίμα στο τέλος του χωριού του όπου ακριβώς σμίγουν ο Κεντρικός και Ανατολικός λάκκος και του Ιωάννου Καπέτη βόρεια του χωριού προς την περιοχή Ρέτζινας. Υπήρχε χρονικό διάστημα που οι αλευρόμυλοι του χωριού λειτουργούσαν

χειμώνα καλοκαίρι. Εμεσολάβησαν όμως βόρεια του χωριού γεωλογικές ανωμαλίες (κατολισθήσεις κ.λπ.) και το νερό περιορίστηκε με αποτέλεσμα να λειτουργούν μόνο το χειμώνα. Το καλοκαίρι οι κάτοικοι του χωριού άλεθαν στους υδρόμυλους των Πάδων που βρίσκονται Ν.Α. του χωριού προς το λεγόμενο ποτάμι των Πάδων και απείχον του χωριού μας μια ώρα.

Από τους οκτώ υδρόμυλους που είχε το χωριό, σήμερα σώζεται μόνον ένας του Καπέτη: προ δεκαετίας ανακατασκευάστηκε από τον Νικόλα Καπέτη μακαρίτη τώρα και βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Αποτελεί σήμερα κειμήλιο και πρέπει να χαρακτηριστεί διατηρητέος.

Αλλά και πολλούς κατοίκους μυλωνάδες στο κύριο επάγγελμα είχε το Παλαιοσέλλι, περνούσαν τους εξήκοντα και για να διατηρήσουν τις οικογένειές τους ταξίδευαν σε διάφορα μέρη της χώρας μας.

Πολλοί από αυτούς ταξίδευαν στο Αργίτιο και στις γύρω περιοχές του όπως στα Όχθια του Αχελλώου, Καλύβια, Ματαράγκα, Γαλατά και Θέρμο, και άλλοι ταξίδευαν στο Ευηνοχώρι Μεσολογγίου, Αντίρριο Ναυπακτίας, Πέτα Άρτας, Γλύφα Φθιώτιδος, Βεροια, Τρίκαλα και Χάσια Γρεβενών. Από αυτούς αρκετοί με τις οικογένειές τους εγκαταστάθηκαν μόνιμα στα μέρη που ως μυλωνάδες εργάζονταν και σήμερα συναντά κανείς και απογόνους αυτών οι οποίοι δεν παύουν να νοσταλγούν την γενέτειρα των προγόνων τους και ενδιαφέρον να δείχνουν γι' αυτήν και μερικοί να την επισκέπτονται.

Πρόγραμμα μαθημάτων Αστικής Σχολής Παλαιοσελίου κατά το σχολικόν έτος 1911-12.

Τάξις Γ'

Θρησκευτικά. Παλαιά Διαθήκη. Δημιουργία του κόσμου. Ύπαρξις του Θεού εκ της φύσεως. Η πρώτη αμαρτία των πρωτοπλάστων Αδάμ και Εύας, Κάϊν, Άβελ, Κατακλυσμός Νώε, Βίος Αβραάμ και Ισαάκ, Κλήσις Αβραάμ, Αβραάμ και Λωτ, Πύργος Βαβέλ, φιλοξενία Αβραάμ, καταστροφή Σοδόμων. Θυσία Ισαάκ. Γάμος Ισαάκ. Ιακώβ και Ιωσήφ, Μωϋσής. Έξοδος εξ Αιγύπτου. Νομοθεσία Δεκάλογος. Διατριβή εν τη ερήμω. Θάνατος Μωυσέως. Ιησούς του Ναυή. Κριταί, Σαμουήλ, Σαούλ, Δαβίδ και Γολιάθ. Βασιλεία Δαβίδ, Αβεσαλώμ, Σολομών, Ιώβ, Γεωγραφία Παλαιστίνης.

Ελληνικά. Ανάγνωσις λογική και άπταιστος. Εξήγησις και απομνημόνευσις αγνώστων λέξεων και φράσεων. Ερμηνεία του κειμένου επί το ηθικοπλαστικώτερον υπό του διδασκάλου και απόδοσις αυτού υπό των μαθητών διαλογικώς και εν συνεχεί λόγω. Συντακτική ανάλυσις προτάσεως διαλογικώς. Επανάληψις της διδαχθείσης γραμματικής ύλης είτε η τρίτη κλίσις, τονισμός, ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμία, αριθμητικά, ρήματα βαρύτενα εν τη ενεργητική φωνή άπαντα μετά γυμνασμάτων. Γραφή καθ' υπαγόρευσιν εκ διδαχθέντος κειμένου επί τετραδίου δια γραφίδος και μελάνης. Συνθετικά ασκήσεις του περιεχομένου του ερμηνευθέντος μαθήματος. Απαγγελία και αποστήθισις ερμηνευθέντων ποιημάτων.

Αριθμητική. Επανάληψις των ασκήσε-

ων από του 1/100. Οι αριθμοί 1-1000. Πρόσθεσις και αφαιρέσις διψηφίων και τριψηφίων. Πολλαπλασιασμός διψηφίου και τριψηφίου επί μονοψηφιον και διαίρεσις λαμβανομένου του γινομένου ως διαιρετέου. Αισθητοποίησις της εκατοντάδας και σύγκρισις αυτής προς την δεκάδα και μονάδα. Αξία των αριθμητικών ψηφίων κατά την διάφορον στήλην αυτών. Ορισμός των τεσσάρων πράξεων. Υποδιαίρεσις της μονάδος εις δύο, τρία και τέσσερα μέρη, γραφή και απαγγελία από του 1-1000.

Ιστορία. Επαγωγή και μορφωτικά διηγήματα εκ των μυθικών χρόνων της Αρχαίας Ελλάδος. Ηρακλής, Θησεύς, Ιάσων, Οιδίπους, Αχιλλεύς, Οδυσσεύς, Λυκούργος, Κόδρος, Σόλων, Μιλτιάδης, Αριστείδης, Θεμιστοκλής.

Πατριδογραφία. Σχολείον, συνοικία, κώμη, πόλις, σημεία ορίζοντος, οδοί, δημόσια κτίρια, εξοχαί, περίπατοι, το χωρίον εκάστου υπό τοπογραφικήν, εθνογραφικήν, διοικητικήν έποψιν. Οι κάτοικοι του χωρίου, θρησκεία, γλώσσα, έργα, προϊόντα, εξαγωγή, εισαγωγή, συγκοινωνία, όρια. Κλίμα, λόφος, βουνόν, όρος, πεδιάς, κοιλάς, δάσος, πηγή, ρύαξ χείμαρρος, ποτάμιον, ποταμός, λίμνη, θάλασσα, κόλπος, λιμνήν πορθμός, ισθμός, χερσόνησος, νήσος, ακρωτήριο. Η διοίκησις (Καζάς).

Καλλιγραφία. Το μικρόν αλφάβητον κατά τη σειράν των γραμμάτων. Τα κεφαλαία. Εφαρμογή. Έναρξις καλλιγραφικών ασκήσεων επί μιας γραμμής.

Ιχνογραφία. Ευθείαι, κάθετοι, οριζό-

νται, πλάγια σχήματα δι' ευθειών. Σπειροειδή. Μαίανδροι.

Ωδική. Άσματα μονόφωνα, Τροπάρια. Δεσποτικών εορτών. Απολυτίκια των οκτώ ήχων.

Γυμναστική Ανόργανος. Στάσις και βηματισμός διαφόρων ειδών.

Τάξις Δ'

Θρησκευτικά. Καινή διαθήκη. Η γέννησις του Προδρόμου. Η γέννησις του Ιησού. Η προσκύνησις των Μάγων. Η Υπαπαντή. Φυγή εις Αίγυπτον. Βρεφοκτονία. Θεοφάνεια. Ο Ιησούς εν τη ερήμω. Μαθηταί του Ιησού. Θάνατος του Προδρόμου. Θαύματα του Ιησού. Η επί του όρους διδασκαλία. Παραβολαί. Λάζαρος, Βάϊα. Μυστικός δείπνος. Πάθη, Θάνατος, ανάστασις και ανάληψις του Ιησού. Η πεντηκοστή Πρώτη Χριστιανική Εκκλησία. Οι Απόστολοι. Ο Απόστολος Παύλος. Η Καινή Διαθήκη. Διωγμοί. Πατέρες. Σύνοδοι. Τροπάρια και κοντάκια των ανωτέρω. Το πιστεύω και το ευλογεί η ψυχή μου.

Ελληνικά. Ελευθερία και λογική ανάγνωσις. Εξήγησις και απομνημόνευσις αγνώστων λέξεων και φράσεων. Ερμηνεία υπό του διδασκάλου επί το ηθικοπλαστικώτερον και απόδοσις υπό των μαθητών διαλογικώς και εν συνεχεί λόγω. Συντακτική ανάλυσις περιόδου μετά μετοχικών προσδιορισμών. Επανάληψις και συμπλήρωσις από βιβλίου της διδαχθείσης γραμματικής ύλης Βαρύτονα και συνηρημένα ρήματα. Άκλιτα μέρη του λόγου. Σύνθετα ρήματα τα συνηθέστατα ανώμαλα. Αντωνυμιαί. Έκθλιψις. Κράσις, συναίρεσις, έγκλισις. Ορθογραφικαί και συνθετικαί ασκήσεις δια συντόμων

διηγημάτων και μικρών επιστολών Απαγγελία και απομνημόνευσις ερμηνευθέντων ποιημάτων και γνωμικών.

Αριθμητική. Απαγγελία και γραφή παντός ακεραίου· αι τέσσαρες επ' αυτών πράξεις. Τα κυριώτερα περί κλασμάτων, κλάσμα ίσον τη μονάδι, μικρότερον, μεγαλύτερον, εξαγωγή των ακεραίων, τροπή δύο ετερονύμων εις ομώνυμα. Μικτός. Τροπή μικτού εις κλασματικόν. Εισαγωγή εις τα δεκαδικά.

Ιστορία. Όμηρος, Λυκούργος, Αριστόδημος, Αριστομένης, Σόλων, Πεισίστρατος, Κλεισθένης, Μιλτιάδης, Αριστείδης, Θεμιστοκλής, Πausanίας, Κίμων, Περικλής, Σωκράτης, Ξενοφών, Λύσανδρος, Θρασύβουλος, Αγησίλαος, Πελοπίδας, Επαμεινώνδας, Φίλιππος, Μέγας Αλέξανδρος.

Γεωγραφία. Η επιφάνεια της γης. Οι πέντε Ήπειροι. Οι πέντε Ωκεανοί. Αι μέγισται θάλασσαί. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η Ελλάς. Η Ευρώπη, όρια εκάστου κράτους, πληθυσμός θρησκεία, πρωτεύουσα, επισημότεραι πόλεις. Μικρά Ασία (νομοί και πρωτεύουσαι) Νήσοι Αιγαίου. Αίγυπτος. Χαρτογραφία επί του πίνακος. Ταξείδια κατά φαντασίαν.

Φυσιογνωσία. Περιγραφή των κυριωτέρων ειδών των ζώων κατά τους γενικούς χαρακτήρας (εξ εκάστου είδους εν ζώον).

Καλλιγραφία. Ασκήσεις καλλιγραφικαί επί μιας γραμμής εκ καλλιγραφικών υποδειγμάτων και εξ εντύπων.

Ιχνογραφία. Γραμμική συναρμογή επιπέδων, σχήματα και κατασκευή στερεών.

Ωδική. Άσματα. Ύμνοι. Τροπάρια.

Γυμναστική. Στάσις και βάδισμα, μεταβολή, και αλλαγή κινήσεως.

Συνεχίζεται: Επιμέλεια αρχείου Μητροπόλεως Βελλάς - Κονίτσης για Παλαιοσέλι.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

εδώ και πολλά χρόνια προσφέρει κοινωνικό έργο συνεχίζοντας τις δραστηριότητές του και στην ακριτική Κόνιτσα όπως:

-Στις 13 Μαρτίου οι γυναίκες μέλη της λέσχης ηλικιωμένων γιόρτασαν για πρώτη φορά στην Κόνιτσα την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας.

Σ' ένα ευχάριστο και ζεστό περιβάλλον στον χώρο του Κ.Ε.Φ.Ο. ξεκίνησε η εκδήλωση με ομιλία της υπεύθυνης της λέσχης του Ε.Ο.Π. η οποία ήταν σχετική με την πορεία της Γυναίκας μέσα στο χρόνο και ακολούθησε διαλογική συζήτηση με τα μέλη για αυτό το θέμα. Στη συνέχεια, χορός, τραγούδι και ο πλούσιος μπουφές ο οποίος ήταν ίδιας παρασκευής, έκλεισαν το όμορφο και ξεχωριστό απόγευμα για τις γυναίκες της ΚΟΝΙΤΣΑΣ.

-Στις 10 Απριλίου τα μέλη της λέσχης ηλικιωμένων πραγματοποίησαν εκδρομή στην Λευκάδα.

Το πρόγραμμα της εκδρομής ήταν επίσκεψη στην πόλη της Λευκάδας στο Μοναστήρι της Αγίας Φανερωμένης που απέχει 7 χλμ. από την πόλη και από εκεί αναχώρηση με προορισμό το Νυδρί. Στο Νυδρί πραγματοποιήθηκε κρουαζιέρα δύο ωρών στα Πριγκηπονήσια (Σκορπιό-Σκορπίδι-Μεγανήσι καθώς και στην σπηλιά του Παπανικολή). Τα μέλη ενθουσιάστηκαν και πέρασαν αξεχαστες στιγμές, διότι τους δόθηκε η ευκαιρία να ξεφύγουν από τα καθημερινά προβλήματα, να ζήσουν μια μέρα διαφορετική από τις άλλες αλλά και να γνωρίσουν μέρη που οι περισσότεροι τουλάχιστον δεν είχαν ξαναδεί.

-Επιτροπή παιδιών του Δημοτικού Σχολείου που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Ημερήσιας Απασχόλησης μαζί με την

υπεύθυνη προγράμματος επισκέφτηκαν το Γηροκομείο Κόνιτσας, μοίρασαν δώρα και είπαν τραγούδια στους ηλικιωμένους.

Το προεδρείο της λέσχης ηλικιωμένων μαζί με την υπύθυνη του προγράμματος επισκέφτηκαν επίσης το Γηροκομείο και μοίρασαν στους ηλικιωμένους δώρα και γλυκά.

Πιστεύουμε ότι τέτοιου είδους κινήσεις, ειδικά σαν αυτές που αγγίζουν την ευαίσθητη ηλικία την Γ' ΗΛΙΚΙΑ, είναι απαραίτητες, γιατί δίνουν ζεστασιά, στοργή και αγάπη, τόσο σ' αυτούς που τη δέχονται, όσο και σ' αυτούς που την προσφέρουν.

-Μετά από συνεργασία του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας με το Κέντρο Υγείας Κόνιτσας, καθιερώθηκε να έρχεται στη λέσχη κάθε πρώτη Τρίτη του μήνα 10-12 το πρωί γιατρός παθολόγος με σκοπό την ενημέρωση των μελών της Λέσχης σε ιατρικά θέματα που τους αφορούν.

Τόσο ο Ε.Ο.Π. όσο και τα μέλη της Λέσχης αισθάνονται την ανάγκη να ευχαριστήσουν τον Διευθυντή του Κέντρου Υγείας Κόνιτσας για τη συνεργασία καθώς και τον γιατρό.

Πιστεύουμε ότι έτσι ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ θα συμβάλλουμε όλοι μας στην επίτευξη του στόχου του Κέντρου Φροντίδας Οικογένειας του Ε.Ο.Π. Κόνιτσας που είναι η ΠΡΟΣΦΟΡΑ προς τον ΑΝΘΡΩΠΟ.

ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Πως έκανε φτερά το πιστόλι ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΖΟΥΚΗ

του Αναστ. Ευθυμίου

Ο μακαρίτης ο Τάκης ο Ζούκης από την Οξυά είχε τα παλιά προπολεμικά χρόνια καφενείο και κουρείο μαζί στη Βούρμπιανη εκεί που έχει σήμερα, 1995, ο Παρασκευάς Ντίνης μαγαζί. Είχε επίσης μαζί με τον πατέρα του το Βασίλη νοικιασμένον και το νερόμυλο τον βακούφικο της Παναγίας κάτω στην ποταμιά. όταν παρουσιαζόταν πολλή δουλειά: αλέσματα, νεροτριβιά και μαντάνια μαζί, άφηνε τον μικρότερο αδερφό του το Χρήστο που τον φώναζαν χαϊδευτικά “Τσήτσο” στο καφενείο και πήγαινε και βοηθούσε τον πατέρα του.

Πριν από λίγο καιρό είχε έρθει ο μπάρμπας του ο Βαγγέλης Βαδάσης από την Αμερική και του είχε φέρει δώρο ένα ωραίο πιστόλι που ο Τάκης το καμάρωνε σαν γύφτικο σκεπάρι που λέει η παροιμία. Μια μέρα μάλιστα τον έβαλε ο πειρασμός και τόδειξε στο Βασίλη το Χ.

Εκείνος τόβαλε αμέσως στο μάτι και ζητούν σε ευκαιρία να του το κλέψει. Δεν ήξερε όμως που το έκρυβε και για να ανακαλύψει την κρυψώνα μεταχειρίστηκε το ακόλουθο κόλπο.

Μια μέρα που ο Τάκης έλειπε στο μύλο, παρουσιάζεται το μεσημέρι, που το μαγαζί ήταν αδειανό χωρίς πελατεία, στον μικρότερο αδερφό τον Μήτσο και κρατώντας λίγες σφαίρες στο χέρι

του λέει:

“Ο αδερφός σου ο Τάκης μου παράγγειλε να του κονομήσω λίγες σφαίρες για το πιστόλι του. Ήβρα μερικές, για φέρτο να ιδούμε αν ταιριάζουν”.

Στη βορειοδυτική γωνιά του μαγαζιού που σώζεται όπως ήταν, μπροστά στο παράθυρο, είχε περιφραγμένο ο Τάκης με ξύλινα κάγκελα έναν μικρό χώρο που είχε το κουρείο του. Εκεί μέσα στο συρτάρι του τραπεζικού φύλαγε και το πιστόλι.

Αφελής και απονήρευτος, σχεδόν παιδί ακόμη ο Τσήτσο, ξεγελάστηκε και τόβγαλε για να δοκιμάσουν τις σφαίρες, που ήταν άλλου διαμετρήματος και δεν ταίριαζαν.

-Δυστυχώς είναι πιο χοντρές, δεν κάμουν, είπε ο Βασίλης· αν μου ξεπέσουν τίποτε άλλες...

Ο Κίτσιος ξανάβαλε το πιστόλι στο συρτάρι του κι ο Βασίλης έφυγε με τις σφαίρες του. Ο σκοπός του είχε πετύχει· ήξερε τώρα που βρισκόταν το πιστόλι. Έφτιασε ένα σιδερένιο γάντζο και αργά τη νύχτα που όλο το χωριό κοιμόταν, πήγε έξω από το παράθυρο, τύλιξε μ’ ένα ρούχο το χέρι του κι έδωσε μια στο τζάμι που έσπασε χωρίς δυνατό κρότο.

Το παράθυρο είχε σιδεριές και δεν μπορούσε να μπει. Αλλά έχωσε το χέρι του και φωτίζοντας αμυδρά με το

κλεφτοφάναρό του έφτασε τον κρίκο του συρταριού με το γάντζο και το άνοιξε. Φάνηκε το πιστόλι και με προσοχή το τράβηξε με το γάντζο το στερέωσε καλά και το έφερε προς το παράθυρο, τόπιασε με το χέρι του και τόβγαλε έξω. Έκλεισε κατόπι το συρτάρι και εξαφανίστηκε.

Το πρωί γυρίζοντας ο Τάκης από το μύλο για ν' ανοίξει το μαγαζί, βρίσκει το τζάμι σπασμένο και το πιστόλι έλειπε. Τρέχει στο δωμάτιο που έμεναν και ξυπνάει τον αδερφό του.

-Βρε Χρήστο, του λέει, το τζάμι του παραθύρου στο κουρείο είναι σπασμένο και το πιστόλο λείπει από το συρτάρι. Ποιός το πήρε, τί έγινε;

Δειλά και φοβισμένο το παιδί του διηγείται το πάθημά του.

-Αχ, μπουνταλά! σε ξεγέλασε.

Τρέχει ο Τάκης στο Βασίλη, τον παρακαλάει, τον ικετεύει να του ξαναδώσει το πιστόλι, αλλά εκείνος κάνει τον ανήξερο και αρνείται τα πάντα.

Στην αστυνομία δεν μπορούσε φυσικά να καταφύγει ο Τάκης, γιατί το κατείχε κι αυτός λαθραία και χωρίς άδεια. Κι έτσι αναγκάστηκε να το παραδεχτεί πως το πιστόλι του, που τόσο το καμάρωνε είχε κάνει φτερά για πάντα.

Έπειτα από καιρό έμαθε πως ο Βασίλης το είχε πουλήσει σ' ένα βλάχο και είχε πάρει μερικά πρόβατα.

Εγκαταστάσεις πολύτιμες σε άψογη τοποθεσία

Είναι γνωστά σε όλους μας τα κτίρια των κατασκηνώσεων που λειτουργούσαν παλαιότερα από μαθητές σχολείων της θερινής περιόδου.

Ο χώρος αυτός βρίσκεται σε ιδανική θέση βορειοανατολικά της Κόνιτσας κοντά στην κοινότητα Πηγής.

Επειδή όμως οι κατασκηνώσεις σταμάτησαν να λειτουργούν εδώ και αρκετά χρόνια, επόμενο είναι τα κτίρια να έχουν υποστεί αρκετές φθορές. Η τοιχοποιία όμως είναι σε πολύ καλή κατάσταση, είναι από πέτρα και φαίνονται σαν καινούρια.

Οι εγκαταστάσεις αυτές τώρα ανήκουν στο Υπουργείο Παιδείας και καλά θα ήταν ο Δήμος της Κόνιτσας να φροντίσει να έλθουν στην κυριότητά του για να λειτουργήσουν ξανά ως κατασκηνώσεις ή σαν αθλητικό κέντρο ή οτιδήποτε

άλλο καλό σκεφθεί ο Δήμος.

Όταν έλθουν στην κυριότητα του Δήμου, νομίζω πως σιγά-σιγά ο Δήμος θα εξοικονομούσε τα αναγκαία κονδύλια για την κατασκευή νέων βοηθητικών χώρων.

Στο σημείο αυτό θα λέγαμε πως είναι "αμαρτία" μια τέτοια εγκατάσταση σ' αυτή την υπέροχη τοποθεσία να μείνει ανεκμετάλλευτη και να ερειπωθεί.

Δε νομίζω πως θα συναντήσουν δυσκολίες ως προς την παραχώρηση, αρκεί να τους εκθέσουνε τα πράγματα ως έχουν διότι τώρα όπως είναι και για το Υπουργείο δεν έχουν καμία αξία.

Είμαι βέβαιος πως ο Δήμαρχος δε θα αφήσει μια τέτοια ευκαιρία να πάει χαμένη και θα προβεί στις δέουσες ενέργειες για το καλό του τόπου μας.

Λουκάς Εζνεπίδης

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ**“Η Μπάμπω μ’ έχ’ έναν άσπρο λύκο στου καζάν”.**

Το περιστατικό που αναφέρομαι, έγινε στο χωριό μου την ΟΞΥΑ, τουλάχιστον πριν από 70 χρόνια, με “πρωταγωνιστή” το μπάρμπα μου τον Κώτσιο ή Κώτσκο όπως τον έλεγαν και ήταν μεγαλύτερος αδελφός του πατέρα μου. Φαίνεται ότι ο μπάρμπα μου ο Κώτσκος ήταν και λίγο “χρυσοχέρης”, αφού η ίδια η μάνα του, η συγχωρεμένη μπάμπω μου η Δημήτραϊνα είχε αναγκαστεί να τον καταγγείλει στους Τούρκους παλιότερα για κάτι μπακιρικά και για κάτι σφαχτά που είχε πάρει από το σπίτι της.

Τώρα ο μπάρμπα μου είχε εξελιχθεί πράγματι σε καλόν κυνηγό, δεν του γλίτωνε τίποτα. Μια φθινοπωρινή μέρα πήγε για κυνήγι στα “Ρόγγια”, τοποθεσία δασωμένη που μέσα κρύβονταν άγρια ζώα και ιδίως αγριογούρουνα. Τα “Ρόγγια”, βρίσκονται λίγο μακριά απ’ το χωριό μας βορειοανατολικά, πολύ κοντά με το Ντέντσικο (η σημερινή Αητομελίτσα) και το Λούψικο, Λυκόρραχη (το σημερινό Κεφαλοχώρι). Το Λούψικο, (έτσι λεγόταν τότε), ήταν το χωριό καθαρά αγροτικό - κτηνοτροφικό που διατηρούσε και πολλά οικόσιτα γουρούνια.

Αν κάποιος από άλλο χωριό ήθελε να αγοράσει γουρούνι, αβασάνιστα θα το εύρισκε στο Λούψικο

Επειδή όλοι τους είχαν γουρούνια, τα είχαν κάνει κοπάδι και τα πήγαιναν

για βοσκή. Η πιο αγαπημένη τροφή για τα γουρούνια είναι οι ρίζες απ’ τα χόρτα και ιδίως τα βελανίδια, ή τα βελάνια όπως τα λέγαμε. Ε, λοιπόν από βελάνια τα “Ρόγγια” ήταν γεμάτα, γιαυτό και οι Λουσιώτες το κοπάδι με τα γουρούνια προτιμούσαν να το πηγαίνουν στα “Ρόγγια”.

Φαίνεται ότι ο μπάρμπα μου ο Κώτσκος ήταν τυχερός και τη μέρα που πήγε για κυνήγι στα “Ρόγγια” έπεσε πάνω στο κοπάδι με τα γουρούνια τα λουσιώτικα. Τα γουρούνια σήμερα, σπιτίσια όπως ήταν, με το που πήγαν τα κυνηγόσκυλα του Κώτσκου δε φοβήθηκαν κι ο μπάρμπα μου άλλο που δεν ήθελε, έριχνε στο ψαχνό. Όταν όμως πήγε κοντά κατάλαβε τι είχε γίνει, αλλά ήταν αργά, το κακό είχε γίνει. Κάπου σε κάποιο χωράφι της στα “Ρόγγια” βρισκόταν κι η μπάμπω Κώτσαινα Κυπαρίσση η οποία ακούγοντας το ντουφεκίδι κατάλαβε ότι ήταν κυνηγός και μια που δεν ήταν και πολύ μακριά απ’ το χωράφι της, αλλά κι από περιέργεια, πήγε να ιδεί τι έγινε κι έπεσε πάνω στην πίτα” όπως λέμε. Ο μπάρμπα μου ο Κώτσκος μόλις την είδε τάχασε, γιατί η Κώτσαινα τον είδε τι είχε κάνει και για να μη μαρτυρήσει, της έδωσε ένα ολόκληρο άσπρο γουρούνι και με το δικό της τρόπο το πήγε σπίτι της χωρίς να τη δει κανένας και τόκρυψε στο κατώϊ (υπόγειο) μέσα

σ' ένα μεγάλο καζάνι, αλλά κι η Κώτσαινα είχε μεγάλη φαμελιά, το γουρούνι της ήρθε "λουκούμι" γιατί λιγδωσε λίγο το άντερό της, τρώγοντας γουρουνίσιο κρέας.

Φυσικά οι Λουσιώτες φώναξαν για τα γουρούνια τους, αλλά δεν είχαν και ποιον να κατηγορήσουν, αλλά όπως λέει κι η παροιμία "ο διάολος έχει πολλά ποδάρια". Εκεί που η μπάμπω Κώτσαινα ανεβοκατέβαινε στο κατώι για να κόβει κρέας, ο εγγονός της ο Φάνης έγινε περίεργος κι ήθελε να μάθει τι κάνει η μπάμπω του στο κατώι. Την πήρε στο κοντό και την "έπιασε στα πράσα", δηλ. την ώρα που έκοβε το κρέας. Ο Φάνης ξαφνιάστηκε όταν είδε το γουρούνι στο καζάνι και

ρώτησε τη Μπάμπω τι είναι αυτό κι η μπάμπω Κώτσαινα του είπε ότι είναι λύκος. Ο Φάνης, όπως και κάθε παιδί με την παιδική του αφέλεια μας έλεγε: "Η μπάμπω μ' έχ' έναν άσπρο λύκο στου καζάν". Απ' το ένα σπίτι στο άλλο μαθεύτηκε ότι η Κώτσαινα Κυπαρίσση κάτι έκρυβε στο καζάνι.

Όλοι οι μεγάλοι κατάλαβαν ότι δεν ήταν λύκος.

Τελικά βγήκε στη φόρα ότι ήταν γουρούνι λουσιώτικο. Φυσικά η υπόθεση πήρε δικαστικό δρόμο και η μπάμπω Κώτσαινα αθωώθηκε, αλλά στο χωριό μας για πολλά χρόνια έλεγαν για τον άσπρο λύκο που είχε η μπάμπω Κώτσαινα στο καζάνι.

Θανάσης Πορφύρης

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

ΠΟΥΛΥΝΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147.
ΔΡΑΜΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-2378

Σοιλόχοπια
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

Παιγνίδια στην καταχή

Με τα άφθονα πυρομαχικά και τα κάθε λογής υλικά που είχαν εγκαταλείψει οι Ιταλοί υποχωρώντας προς την Αλβανία το 1940, δόθηκε η ευκαιρία στα παιδιά του χωριού μας να εκτονώσουν τη δραστηριότητά τους σε καινούργια παιγνίδια, επικίνδυνα και πολλές φορές θανατηφόρα. Στην εκκλησία του Αϊ Δημήτρη ήταν αποθηκευμένες ένα σωρό οβίδες, χειροβομβίδες, σφαίρες, και παρόμοια πολεμικά σύνεργα είχαν σκορπιστεί παντού, σε διάραχα και ρουμάνια.

Τα μεγάλα παιδιά και κοντά σ' αυτά κι μεις τα μικρά "διαβολάκια" των έξι ή επτά ετών, μόλις βρίσκαμε χειροβομβίδες, σφαίρες κι ό,τι άλλο αντικείμενο του πολέμου, η πρώτη μας δουλειά ήταν να τα συμμαζέψουμε και ύστερα με την ησυχία μας, παρέες παρέες τα περιεργαζόμασταν με κίνδυνο της ζωής μας.

Αυτά τα τρομερά παιγνίδια, πολλά παιδιά του χωριού μας (και πολλών άλλων χωριών), τα πλήρωσαν με τη ζωή τους ή με σοβαρά τραύματα. Ίσως αναρωτηθεί κάποιος: οι γονείς δεν πρόσεχαν τα παιδιά τους; Και βέβαια τα πρόσεχαν, τα μάλωναν και τα έδεροναν. Φαίνεται όμως, ότι το ξύλο ήταν απ' αυτό που βγήκε... "από τον Παράδεισο", γιατί όσο ξύλο τρώγαμε, τόσο ζήλο βάζαμε εμείς σ' αυτά τ' αναθεματισμένα σύνεργα του θανάτου.

Έπειτα, πόσο να μας πρόσεχαν οι γονείς; Οι πατεράδες μας στις δουλειές, εδώ κι εκεί για εξοικονόμηση του ψωμιού, οι μανάδες στα νοικοκυριά του σπιτιού, στα χωράφια ή στα ζώα: πόσον έλεγχο μπορούσαν να ασκήσουν στα παιδιά;

Αλλά και τα παιδιά τότε είχαν τη δική τους

προσφορά στην οικιακή οικονομία με το βόσκημα αρνιών και κατσικιών του σπιτιού, με το κουβάλημα δεματιών σιταριού, το αλώνισμα και με άλλες αγροτικές δουλειές. Μ' αυτές τις εξωσπιτικές εργασίες, είχαν και την ευχέρεια, καθώς περπατούσαν σε ράχες και σε λόγγους, να βρίσκουν εγκαταλειμμένα πυρομαχικά και με άνεση να τα περιεργάζονται...

Οι Ιταλοί μας άφησαν μεγάλη ποικιλία πολεμικού υλικού. Εκτός από τις σφαίρες των όπλων και τα διάφορα βλήματα όλμων και πυροβόλων υπήρχαν πολλά είδη χειροβομβίδων: με δυο ισομεγέθη καπάκια, με το επάνω καπάκι μικρότερο (κούκλες τις λέγαμε εμείς), ολμοβομβίδες με αλουμινένια φτερά κ.α. Ήταν βαμμένες κόκκινες και περιτυλιγμένες με ζελατινόχαρτα να προστατεύονται από την υγρασία. Είχαν περίβλημα αλουμινίου και στο εσωτερικό τους τον πυροδοτικό μηχανισμό (καψούλι) και μολυβένια σφαιρίδια. Στις μάχες τις χρησιμοποιούσαν για την επίθεση και προκαλούσαν περισσότερο τον πανικό παρά τη ζημιά στον αντίπαλο, γιατί έκαναν δυνατό κρότο και μόνο όταν έπεφταν πολύ κοντά σε άνθρωπο μπορούσαν να σκοτώσουν ή να τραυματίσουν.

Εμείς μάθαμε από τους μεγαλύτερους τον τρόπο ανοίγματος και αδειάζουμε το περιεχόμενο πολύ εύκολα. Πιέζαμε την περόνη ασφαλείας, που ήταν ένα σύρμα σαν βραχιόλι πλάγια στα δυο καπάκια και σιγά σιγά ξε-

βιδώναμε τα καπάκια.

Κρυφά από τους μεγάλους, όταν βρίσκαμε την ευκαιρία, ανάβαμε φωτιά και ρίχναμε μέσα τα καψούλια, διασκεδάζοντας με το “μπούμ” όταν έσκαγαν από τη θερμότητα. Τις άδειες χειροβομβίδες τις χρησιμοποιούσαν για να βάζουν μέσα αλάτι, πιπέρι, τσιγάρα κ.α. Το άνοιγμα των χειροβομβίδων ήταν εύκολη δουλειά, αλλά πολλές φορές και επικίνδυνη γιατί κάποτε, στην προσπάθεια ξεβιδώματος των δυο καπακιών μπορεί να έβγαινε η περόνη ασφαλείας, με αποτέλεσμα να σκάσει η χειροβομβίδα στα χέρια εκείνου που την περιεργάζονταν. Ένα τέτοιο περιστατικό είχαμε το 1941, το Δεκέμβρη, πίσω από το χαγιάτι του Αϊ-Λιά, όπου 8-9 παιδιά καταγίνονταν στο λύσιμο χειροβομβίδων. Ήταν καθισμένα σταυροπόδι και σε σχήμα κύκλου· ξαφνικά έσκασε η χειροβομβίδα στην αγκαλιά ενός παιδιού με αποτέλεσμα να τραυματίσει θανάσιμα το ίδιο και άλλο ένα που ήταν ακριβώς απέναντί του.

Και τα δύο πέθαναν την άλλη μέρα, ενώ οι υπόλοιποι της παρέας τραυματίστηκαν ελαφρά και ευτυχώς τη γλίτωσαν φτηνά. Αυτό το θλιβερό περιστατικό που έπληξε τη μικρή κοινωνία του χωριού, προκάλεσε ένα προσωρινό μούδιασμα στα υπόλοιπα παιδιά, χωρίς όμως να τα συνετίσει να σταματήσουν αυτά τα επικίνδυνα μαστορέματα. Έτσι, λίγο αργότερα ο συνομήλικος, φίλος και συμμαθητής μου Κ.Β που προσπαθούσε να ανοίξει μια “φτερωτή” οπλοβομβίδα, τραυματίστηκε βαριά όταν εκείνη έσκασε στα χέρια του γλιτώνοντας στην τρίχα, αφού έχασε τα μάτια του και το ένα χέρι.

Σχεδόν όλα τα παιδιά του χωριού εκείνη την εποχή τραυματίστηκαν ελαφρά ή βαρύτερα. Από τραύμα που προκάλεσε αργότερα μόλυνση πέθανε ο κατά δυο χρόνια μεγαλύτερός μου φίλος Κ.Τ.

Ο υποφαινόμενος, 6-7 χρονών την εποχή εκείνη, τραυματίστηκε από καψούλι στο πόδι.

Ευτυχώς που με πήγε η μάνα μου με τον μάρμπα μου στο Νοσοκομείο των Ιταλών στη Βελλά και μου βγαλαν τα αλουμινένια βλήματα από το πόδι. Έτσι με δέκα αυγά που πλήρωσε τους χειρουργούς η μάνα μου γλίτωσα την μόλυνση, δε γλίτωσα όμως την τρομάρα που πήρα, όταν με έβαλαν στο κρεβάτι οι γιατροί με τις άσπρες μπλούζες και τραβούσαν τα βλήματα μ' ένα εργαλείο σαν πένσα, από το πόδι...

Παρόλα τα δεινοπαθήματα εμείς δε βάζαμε μυαλό. Γύρω στις σαράντα (απίστευτο κι όμως αληθινό) χειροβομβίδες ανοίξαμε τρία παιδάκια 6,7,8 ετών τότε όταν τις πήραμε από την εκκλησία του Αϊ Δημήτρη που την είχαν κάνει οι Ιταλοί αποθήκη πυρομαχικών. Ευτυχώς που δεν έσκασε καμιά!

Με το μπαρούτι από τις άφθονες σφαίρες, που αδειάζαμε με μεγάλη ευκολία, κάναμε ένα σωρό “παιχνίδια”. Και τις Απόκριες γινόταν το μεγάλο πανηγύρι. Όταν τελείωνε το γλέντι γύρω από τη φωτιά στο Μεσοχώρι κι ο κόσμος έφευγε για τα σπίτια, εμείς βρίσκαμε τον τρόπο να ξεφύγουμε για λίγο και να ρίξουμε στο σωρό από τ' αναμμένα κάρβουνα μερικές δεσμίδες σφαίρες για ν' απολαύσουμε τον κρότο από τις εκτυρσοκροτήσεις που αναστάωναν όλο το χωριό...

Είναι αναρίθμητα τα τρομερά παιχνίδια εκείνης της εποχής στα οποία σκοτώθηκαν και τραυματίστηκαν δεκάδες παιδιά σ' όλα σχεδόν τα χωριά μας που έτυχε να βρίσκονται στη ζώνη του πολέμου με τους Ιταλούς εισβολείς.

Ας ευχηθούμε τα τωρινά και τα μελλοντικά παιδιά, να μη βρεθούν σε τέτοιες συνθήκες που βρεθήκαμε εμείς στην παιδική ηλικία. Τώρα έχουν πάρα πολλά παιχνίδια να παίξουν, παιχνίδια ακίνδυνα και ωφέλιμα.

Σ.Τ.

Ο Έλατος

Οι Αποκριές είναι μια νησίδα χαράς στη μονοτονία της ζωής μας, που μας κάνει να ξεχάσουμε, έστω και για λίγο τις σκοτούρες και τις αγωνίες μας για το αύριο: Έτσι μας δίνεται η δύναμη να συνεχίσουμε το δύσκολο αγώνα της ζωής.

Ένα από τα παλιά έθιμα που, ο Σύλλογός μας με πολύ ζήλο διαφυλάττει ως κόρη οφθαλμού, είναι ΚΑΙ Ο ΕΛΑΤΟΣ.

Το πρωί της Κυριακής οι νέοι της επάνω Κόνιτσας συγκεντρώθηκαν στις οχτώ στα "Πλατανάκια". Από κει ξεκίνησαν για το δάσος. Το κρύο ήταν τσουχτερό και ο δυνατός αέρας πάγωνε τα πρόσωπα και τα χέρια τους. Έκοψαν τον Έλατο τον μετέφεραν και τον έστησαν. Μετά προσφέρονται τσίπουρο, σουβλάκια, χυμοί και λουκούμια.

Ανταλλάσσουν ευχές μεταξύ τους, να είναι και του χρόνου καλά, να συνεχίσουν το πατροπαράδοτο έθιμο.

Μια ομάδα παιδιών ανεβηκαν στ' αυτοκίνητα και πάνε να κόψουνε Κέδρα στον Άγιο Αθανάσιο. Άλλοι κόβουν, άλλοι κουβαλούν και φορτώνουν τ' αυτοκίνητα. Επιστρέφουν το ένα πίσω από το άλλο, αφήνοντας μόνο τη σκόνη από τα κέδρα που τραβάνε. Αξίζουν συγχαρητήρια στα παιδιά που πρωποστατούν στις εκδηλώσεις αυτές.

Μετά αρχίζει το στόλισμα του δέντρου με κέδρα από τη βάση ως την κορφή. Κοντά στο δέντρο από το πρωί ήταν αναμμένη μεγάλη φωτιά και δίπλα ψησταριά που έψηναν σουβλάκια και κοτόπουλα.

Όλα τ' αυτοκίνητα που περνούσαν από κει σταματούσαν. Και μέλη του Συλλόγου πρόσφεραν στους μεγάλους ποτά και μεζέδες και στα παιδιά χυμούς και λουκούμι. Όλοι έπιναν το ποτό τους χαρούμενοι ξεφεύγοντας από τα καθημε-

ρινά τους προβλήματα.

Θα ήταν παράλλειψη να μην εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας προς τους φίλους του Συλλόγου που μας βοήθησαν προσφέροντας ποτά και τρόφιμα.

Το βράδυ στις εννιά άναψαν φωτιά και το καταπράσινο δέντρο άρχισε να καίγεται και να φωτίζεται η γύρω περιοχή. Σπίθες, καπνοί άρχισαν να στροβιλίζονται στον αέρα και το θέαμα δεν περιγράφεται. Ο κόσμος παρακολουθούσε με ιδιαίτερη χαρά το θέαμα μέχρι που το δέντρο κάηκε εντελώς.

Σ' όλους εκείνους τους συμπατριώτες μας που απλόχερα πρόσφεραν τη βοήθειά τους και ιδιαίτερα στους νέους μας, ευχόμαστε, ο θεός να τους χαρίζει υγεία και ενωμένοι, συντονισμένοι και δυναμικοί να κρατήσουμε ζωντανό το έθιμο, γιατί, παρ' όλα αυτά, μέσα στη φοβερή δίνη των καιρών μας, μπορεί να καταρρεύσει και να χαθεί.

Το Δ.Σ. του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Κόνιτσας "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ ΤΟΥ ΒΙΒΑΪΝΤΙ

Το τοπίο φιλάσθενο. Τα φύλλα από τις λεύκες μόλις που κρατιόνταν από τα κλαδιά τους, καταξεσκονισμένα, ρεζιλεμένα από τον άνεμο και τη βροχή. Παντού απλωνόταν μια χλωμάδα απελπιστικά μελαγχολική. Τέλος του φθινοπώρου βλέπεις!

Είχαμε βαρεθεί αυτό το τοπίο, τη βροχή, τον αέρα και την ψύχρα που σιγά-σιγά έπαιρνε τα πάνω της. Η Νεφέλη μελαγχολούσε κιόλας και κάπνιζε για να κάψει τα φθινοπωρινά της ντέρτια.

Αλλά αυτός παιδί μου, ο απέναντι, ο καινούριος, απτόητος. Γιλέκο για το φθινόπωρο, γυαλιά αλά Τζων Λένον, ζωηρό βάδισμα, αθλητικό παράστημα και προπαντός χαρούμενος.

Έμπαινε στο σπίτι και μετά από μισή ώρα άρχιζε η μουσική, κι αυτός να ατενίζει το τοπίο του πάρκου, αυτό το πρώην αριστούργημα της άνοιξης, από το ανοιχτό παράθυρο. “Ο κρύος ακούει κλασική” λέει η Νεφέλη την πρώτη μέρα. Δεν τον έβρισκα κρύο, λίγο απόμακρο ίσως, και η μουσική του απόλαυση!

Νάτο, το παράθυρο ανοίγει. Πίνει χυμό πορτοκαλιού, φοράει άλλο γιλέκο και καρώ πουκάμισο και ατενίζει. Είμαστε πολύ κοντά, μπορώ και γω να απολαύσω αυτό που απολαμβάνει κι αυτός. Αυτή η μουσική που ακούω σήμερα δεν είναι από κει, είναι βαθιά ριζωμένη μέσα μου, θαρρείς πως έρχεται από το υπο συνείδητο.

Δεύτερη τάξη στο γυμνάσιο η δασκάλα μας βάζει στο πικάπ”Le quattro

Stagioni”. Κονσέρτο για βιολί του Vivaldi.

Μένω άναυδη και απολαμβάνω και ζω πραγματικά τη μουσική, με την ιστορία της, που με πάθος μας διηγείται η καθηγήτριά μας. Τις τέσσερις εποχές του Vivaldi ακούει λοιπόν σήμερα ο τύπος. Και γω μαζί του από απέναντι. Εγώ που τις έζησα, σ’ εκείνη την τάξη της δασκάλας με την εξαιρετική κουλτούρα, της δασκάλας που μπόρεσε να αγγίξει τους μαθητές της με όσα διέθετε η πολύπλευρη μόρφωσή της.

Και ξαναζώ σήμερα αυτή τη φθινοπωρινή μέρα, μέσα απ’ αυτή την εξαίσια μουσική υπόκρουση, το μικρό οδιπορικό μιας Πρωτομαγιάς μέσα από τις συστάδες των δέντρων, στα ξέφωτα και στα λιβάδια με τα παχιά χορτάρια και τ’ αγριολούλουδα.

Το ξέσπασμα της άνοιξης, στην ακροποταμιά με τους γυρίνους να ξεγλυστρούν μέσα από τις παλάμες μας, στις πέτρες με τη γλίτσα και τη λάσπη.

Το καλοκαίρι στο περιβόλι μας με τα φρούτα και τα λαχανικά.

Τ’ αυλάκι κελάριζε καθαρό και γάργαρο, η αυγουσιτιάτικη βροχή, ξέπλενε τα πάντα και τα ζουζούνια ξανάρχιζαν τη δουλειά τους σε μια καινούρια φρέσκια ατμόσφαιρα.

Το φθινόπωρο πια μαζευόμαστε, χαλασμός στις γειτονιές έξω από τις πόρτες. Φοράγαμε καλτσάκια και κλειστά παπούτσια και ζακέτες. Ακούγαμε Αλ Μπάνο “Io di note” και “something” με τους Beatles, ξανά και

ξανά μέχρι την ώρα του ύπνου.

Κι ο χειμώνας βαρύς με τις ξεροπαγιές του, τις ξαστεριές με το τσουχτερό κρύο ν' αντιφεγγίζει το φεγγάρι στον χιονισμένο Λάζαρο και στις λακούβες του δρόμου, τις γεμάτες νερό που κάναν μέρες και μερούλες να στεγνώσουν. Το χιόνι, η τσουλήθρα στα παγωμένα γκαλντερίμια και οι πρωινές κυριακάτικες βόλτες στην παγωμένη ακροποταμιά, το ποτάμι θολό να μουγκρίζει κατρακυλώντας θυμωμένο!

Ο τόπος μου, με τις τέσσερις εποχές του!

Άραγε ο τύπος αγαπά το Vivaldi όσο εγώ; Γνώρισε τις τέσσερις εποχές του, ή είναι ένα παιδί της πόλης που ανακαλύπτει τη φύση και τις αισθήσεις της μέσα από τη μουσική;

Οι εποχές τέλειωσαν, τώρα η Μαρία Κάλλας "Violeta" στην "Traviata". Τέλεια απόλαυση. Κι όλα αυτά για τη Νεφέλη που αργότερα, έγινε ένα ζευ-

γάρι με το "κονσέρτο για βιολί και ορχήστρα εγχόρδων" μια κι είναι ένα παιδί στερημένο και στεγνό απο τους χυμούς της φύσης.

Ένα παιδί που δεν άκουσε ποτέ κελαηδήματα πουλιών στο δάσος, ούτε είδε καν ένα σκιουράκι, ούτε ένα μπούφο να πετά πάνω από το ποτάμι, τρέχοντας να κρυφτεί στα πλατάνια, ούτε καν μια πρίμουλα να φυτρώνει στο βουνό δίπλα στην Πηγή, ούτε ένα λίλιουμ μεσ' τα βράχια με τις φτέρες, ούτε ένα κυκλάμινο χωμένο στα βάτα στην άκρη του δρόμου. Όλα αυτά για τη Νεφέλη, που αγάπησε τη φύση με πάθος, που είναι ποιήτρια και απολαμβάνει τη φύση μαζί με τον "κρύο" ακούγοντας "traviata" και "Lakme" από τη διαβολικά υπέροχη φωνή της Μαρίας Κάλλας.

Κίτσιου Ειρήνη
Αθήνα 17-2-97

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ
Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα
Τηλ. (0655) 22797

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Οικόπεδο, γωνιακό 1.300 τετρ. μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρα. που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, με μηνιαίο μίσθωμα 150.000 δρχ.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα σύν τα υπόγεια.

Πληροφορίες: 01 7517136 - 7525301

Των ορεινών χωριών...

Μέσα απ' τις μυστικές παρόδους ενός δρόμου, που γυροφέρει βασανιστικά της μνήμης...

Όπου των πουλιών άλαλα τα στόματα και της σιωπής η μπόλια σκοτεινή, πάνω απ' τα χρόνια.

Όπου η φωνή γίνεται μνήμη, των ευπαθών ψυχών άσωστος Λόγος, πλέριο απάγ-γιασμα του Μάταιου την υποταγή.

Έτσι, όπως υπάρχουνε, πέρα απ' την ασταθή γραμμή της επιθυμίας μας, ξενιτεμέ-να της δικής μας χρείας, συντηρώντας τους μύθους των δασών και των νερών.

Έτσι, όπως υπάρχουνε, πέρα απ' την ασταθή γραμμή της επιθυμίας μας, ξενιτεμέ-να της δικής μας χρείας, συντηρώντας τους μύθους των δασών και των νερών.

Έτσι, χωρίς αφουγκρασμούς βημάτων ξένων, καρπίζοντας φιλιά-αράχνες από σκοτεινά κατώγια, μες στις φωτογραφίας την ανάγνωση.

Μέσα από βοερούς ποταμούς μιας έφηβης ώρας

στην άνυδρη κοίτη, στο ανίσκιωτο δέντρο,

στοιχειωμένος ο νόστος σε λυπημένα τραγούδια, της ακύμαντης μέρας 'μερωμέ-νο το στήθος...

Όπου άδεια τα σπίτια του Θεού το σούρουπο, κλειστά τα σεντούκια στο τυμ-βωρύχου το χέρι, και πυκνά τ' αρμολόγια

στου στέρεου το κράτημα...

Κάντσικο, Ζέρμα, Ντένισκο, Λισκάτσι, Σέλτση...

Καμιάς γεωγραφίας η αγάπη, την τόσο ασήμαντη κουκίδα σας,

στο χάρτη της δεν έστερξε να γράψει...

Τάσος Κανάτσης

**RADIO-TAXI
A 84**

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ

53-27-27

ΛΑΡΙΣΑ

Οικία: Τηλ. 55-24-22

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

Στη Θεά του Έρωτα - στον Έρωτα

Πάνω από τον Πύργο που έκτισα για σένα
βρήκα μόνη μια ανεμώνη
παρέα της το μενεξεδένιο πρωϊνό
με τη δροσοσταλιά, την Πούλια, τον Αυγερινό.

Χλωμός ο ήλιος ξεπροβάλλει απ' τη βουνοκορφή
κάνει νάζια ατέλειωτα στου φεγγαριού τη δύση,
χαϊδεύει αχόρταγα το βότσαλο, την πλάση
σε κάνει θεϊκή πάνω από θάλασσες, βουνά και δάση.

Σου κέντησα απ' του αγρού τα λούλουδα πολύχρωμο φουστάνι
σου έπλεξα απ' τις βουνοπλαγιάς τα κυκλάμινα πανέμορφο στεφάνι
κάλεσα σε συναυλία ερωτική όλα τα πουλιά
να τραγουδήσουν με πάθος, όπως παλιά.

Δίπλα σε ορμητικούς καταρράκτες, σε γάργαρα νερά
ονειρεμένη, ανάλαφρη νεράϊδα σε βλέπω νοερά,
αρμενίζουν τα όνειρά μου για την ακρογιαλιά την δαντελένια
στης αγάπης το λιμάνι δένει η έννοια.

Εξερευνώ ασταμάτητα του ωκεανού τα άδυτα βάθη
τα ατέλειωτα της καρδιάς σου πάθη,
πετώ από το μαγικό λίκνισμα της ευτυχίας σε γαλάζια ουράνια
ελεύθερο παιδί χωρίς μετάνοια.

Είσαι παντού και πάντοτε κοντά μου
στην αχαλίνωτη φαντασία είσαι δικιά μου.
Το ξέρω, το ξέρεις δεν ανήκεις σε κανένα, πως να στο πω,
μ' αγαπάς αιώνια, αληθινά, και σ' αγαπώ.

Ειρήνη - Σταματάκη
Ιατρός
Αθήνα, 31-12-1996

ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΈΝΩΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ

Στις 8-3-1997 έγινε στα "Λιθαρίτσια", ο ετήσιος χορός της Ένωσης Κονιτσιωτών. Περίπου 350 Κονιτσιώτες και φίλοι τους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση και όλοι πήραν μέρος ενεργό στη διασκέδαση, αφού η ορχήστρα ικανοποίησε όλα τα γούστα.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης, όπως πάντα, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να μείνουν όλοι ικανοποιημένοι. Είναι, όμως, αλήθεια ότι για να επιτευχθούν γρηγορότερα οι σκοποί της Ένωσης είναι απαραίτητο να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή όλων. Ενδεικτικά αναφέρουμε την προσπάθεια της Ένωσης για τη

δημιουργία χορευτικού τμήματος.

Για πολλούς η διασκέδαση συνοδεύτηκε και από υλικό κέρδος, αφού η λαχειοφόρος αγορές είχε πολλά και ακριβά δώρα, όπως έγχρωμη τηλεόραση, αλυσοπρίονο κ.ά.

Με την ευκαιρία, αν και η ανακοίνωση θα φθάσει στους ενδιαφερόμενους κατοπιν εορτής, ανακοινώνεται ότι στις 2-4-97, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9 θα μιλήσει στο Εντευκτήριο της Ένωσης ο αρχιτέκτονας κ. Αράπογλου με θέμα "Γεωγραφικές προσεγγίσεις του τοπικού πολιτισμού της Επαρχίας".

Αυτά και του χρόνου καλύτερα.

I.T.

Και άλλη εκδήλωση της Ένωσης Κονιτσιωτών

Στις 2/4/1997 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα της Ένωσης Κονιτσιωτών Ιωαννίνων η προγραμματισμένη ομιλία του κ. Μιχάλη Αράπογλου με θέμα: "Γεωγραφικές προσεγγίσεις του τοπικού πολιτισμού".

Ο ομιλητής αναφέρθηκε με γλαφυρότητα στη σχέση του ανθρώπου με το χωριό και τόνισε την ιδιαιτερότητα των τοπικών πολιτισμών.

Η ομιλία έκλεισε με προβολή εικόνων από πολλές περιοχές της Ηπείρου και ιδιαίτερα από το Νομό Ιωαννίνων.

Ο Μιχάλης Αράπογλου γεννήθηκε στη Θεσ/νίκη, σπούδασε αρχιτεκτονική στο Παρίσι και είναι διδάκτορας Κοινωνικής και Οικονομικής Γεωγραφίας. Ζει και δουλεύει στα Γιάννινα εδώ και 20 χρόνια. Συμμετέχει ενεργά στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου μας και είναι επίτιμο μέλος του Συλλόγου.

Η εκδήλωση ήταν επιτυχημένη, αρκετοί όσοι παραβρέθηκαν, αλλά θα μπορούσαν να είναι περισσότεροι.

I. T.

ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ (ΛΥΚΟΡΡΑΧΗ) ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΣΤΕΡΝΑΤΙΑ ΑΠΟΥΛΙΑΣ Ν. ΙΤΑΛΙΑΣ

Ένα νεανικό Ευρωπαϊκό αντάμωμα ουσίας.

Τη Δευτέρα 34 Μαρτίου 1997 έγιναν στο Κεφαλοχώρι (Λυκόρραχη) της Επαρχίας Κόνιτσας πολιτιστικές εκδηλώσεις που οργάνωσαν από κοινού η Κοινότητα Κεφαλοχωρίου, το Δημοτικό Σχολείο και ο Πολιτιστικός Σύλλογος "ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΓΚΡΕΤΣΙΑ ΣΑΛΕΝΤΙΝΑ" που έχει έδρα την πόλη των Ιωαννίνων. Εκεί έγινε αποδοχή ομάδας νέων και των συνοδών τους, προερχόμενης από τον Ελληνόφωνο Δήμο της στερνατίας της Απουλίας της Ν. Ιταλίας. Το κέντρο σπουδών "CHORA -MA" της πόλης αυτής με αρχηγό τον κ. Ντονάτο Ιντίνο και πολιτιστικό εμπνευστή τον γλωσσολόγο, λογοτέχνη Καθηγητή του Πανεπιστημίου του LECCE κ. Πίνο Μαριάνο, συνόδευσαν τα μέλη των "Φίλων της Γκρέτσια Σαλεντίνα", Γιώργος Μέρτζιος, Βασίλης Μάργαρης και Μαίρη Λαζαρίδου.

Μέσα σε θερμή ατμόσφαιρα που δημιούργησαν οι νέοι του Κεφαλοχωρίου και οι Ελληνόφωνοι, ο πάντα δραστήριος και ρηξικέλευθος πρόεδρος της Κοινότητας κ. Χρήστος Φασούλης μετά το καλωσόρισμα της αποστολής αναφέρθηκε και εμπειριστατωμένα στην ιστορική πορεία της παλαιάς Λυκόρραχης και του νέου Κεφαλοχωρίου. Ένα χωριό που μεταφέρθηκε εδώ και 25 χρόνια λόγω κατολισθήσεων από τους πρόποδες της Άνω και Κάτω Αρένας του Γράμμου.

Το νέο χωριό, το Κεφαλοχώρι απέχει πάνω από 100 χιλιόμετρα από την πόλη των Ιωαννίνων, είναι από τις ορεινές Κοινότητες του Νομού μας με κατοίκους που μάχονται στη μεθόριο με αντίξοες συνθήκες, προσφέροντας δε πολλά στην εθνική οικονομία. Είναι το πιο ζωντανό χωριό της περιοχής μας με δραστηριότητα κυρίως την κτηνοτροφία. Αριθμεί 200 και πλέον μόνιμους κατοίκους, έχει Δασικό Συνεταιρισμό, Αγροτικό Συνεταιρισμό με 3.500 μικρά και μεγάλα ζώα, με ιδιωτικό τυροκομείο, Ξυλουργικό εργοστάσιο, δύο μελλισοκομικές μονάδες, είναι έδρα ταξί, έχει Αστυνομικό Σταθμό και το σημαντικότερο, λειτουργούν Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο τα μόνα εναπομείναντα ανάμεσα σε 19 Κοινότητες του 1ου Συμβουλίου Περιοχής.

Σημαντικά συμβάλλει σε όλες τις εκδηλώσεις των κατοίκων του χωριού ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας με τα προγράμματα του ΚΕΦΟ.

Συνέχεια στο λόγο του ο κ. Φασούλης αναφέρθηκε στην πρόσφατη αδελφοποίηση που είχε το Κεφαλοχώρι με το Δήμο Καλλιθέας Αττικής και τη βοήθεια και ενδιαφέρον που έδειξαν, το Κολλέγιο "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" Θεσσαλονίκης και η Σαφαρσακείου.

Οι εκπρόσωποι του Κέντρου Σπουδών CHORA -MA κ.κ. Ντονάτο Ιντίνο και Πίνο Μαριάνο ευχαριστήσανε

θερμά για την υποδοχή που τους επιφυλάχθηκε από τους κατοίκους του χωριού. Σημαντική βοήθεια στη μετάφραση προσέφερε η Αμαλία Παγκράτη φοιτήτρια του Πανεπιστημίου του LECCE.

Ακολούθησε ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων και προσφέρθηκαν στους Ελληνόφωνους νέους και σε όλους τους καλεσμένους χειροποίητα καλλιτεχνήματα από φυσικά υλικά του δάσους, που φιλοτεχνεί επί τόπου η καλλιτέχνις στο είδος της χωριανή κυρία Ντίνα Φασούλη.

Στην παραπάνω εκδήλωση παρευρέθη καλεσμένος του προέδρου ο Ηπειρώτης πνευματικός αγωνιστής, ο Αεικίνητος και δημιουργικός ποιητής, πεζογράφος, κριτικός, ιστορικός σχολιαστής και συγγραφέας, Λάμπρος Μάλαμας που τιμήθηκε για την πνευματική δουλειά του. Ο Λάμπρος Μάλαμας edώρησε στην κοινότητα όλο το συγγραφικό του έργο. Τον πολυβραβευμένο Συγγραφέα ευχαρίστησε για τη δωρεά του ο κ. Φασούλης.

Στο παραδοσιακό τραπέζι προσφέρθηκαν, ντόπιο τσίπουρο και κρασί, ζυματόψωμί καρβέλι από φούρνο με ξύλα, κοφτό με ντόπιο μοσχάρι, χορτόπιπτες, μπουρέκια γιαούρτι, μέλι.

Όλα τα παραπάνω φαγητά επιμελήθηκαν οι γυναίκες του χωριού με γνήσια τοπικά υλικά που μόνον εκείνες με την εμπειρία τους και την αξιοσύνη τους μπορούν να παρασκευάσουν. Το επιδόρπιο ήταν “κλωστός” (σαραγλί) που ενθουσίασε όχι μόνο τους φίλους από την Ν. Ιταλία αλλά και όλους τους

καλεσμένους.

Μετα το γεύμα ακολούθησε μουσική εκδήλωση με παραδοσιακά τραγούδια της τάβλας από την ομάδα γυναικών ΚΕΦΟ Κεφαλοχωρίου και γκρεκάνικα τραγούδια παό το μουσικό συγκρότημα “ΑΣΤΕΡΙΑ” της Στερνατίας. Στον ομαδικό χορό που ακολούθησε επικράτησε συγκίνηση και μεγάλος ενθουσιασμός που μετουσιώθηκε σε κοινή απόφαση για παραπέρα σύσφιξη σχέσεων του Κεφαλοχωρίου με το Δήμο της Στερνατίας, αρχής γενομένης από ανταλλαγή επισκέψεων των Σχολείων των δύο περιοχών.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι εβδομαδιακή επίσκεψη στην Ήπειρο της Ελληνόφωνος Ομάδας των νέων της Στερνατίας, έγινε στα πλαίσια προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υποστηρίχθηκε από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς με θέμα: “Η επιτροπή της Ελληνικής γλώσσας και του Ελληνικού Πολιτισμού στη Ν. Ιταλία”. Το καλοκαίρι ομάδα νέων της περιοχής μας θα επισκεφθεί αντίστοιχα τη Στερνατία και όλη την την ελληνόφωνη νησίδα του Σαλέντσο για την σύσφιξη των πολιτιστικών σχέσεων. Εκδηλώσεις σαν τις παραπάνω, ανταλλαγής σκέψεων, ιδεών, εμπειρίας ηθών και εθίμων, συμβάλλουν στην εξάλειψη της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας μεταξύ των λαών και των νέων, την αιχμή του δόρατος για την πρόοδο και την ευημερία.

“Πολλών ανρθώπων είδεν άστεα και νόον εγνώ”.

Ν.Σ.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Στις 14 Μαρτίου 1997 ο Σύνδεσμός μας πραγματοποίησε χορό με παραδοσιακή Ηπειρωτική μουσική και τραγούδια, στο κέντρο διασκέδασων "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙ".

Στην εκδήλωση αυτή τιμήθηκαν με την απονομή αναμνηστικής πλακέτας, οι Χρήστος και Αθηνά ΤΣΟΥΚΑΛΗ, τους οποίους ο Σύνδεσμός μας στις 12 Φεβρουαρίου 1997 ανεκήρυξε μεγάλους ευεργέτες για τις συνεχείς προσφορές στο Σύνδεσμο και το χωριό μας τη Βούρμπιανη.

Την τιμητική πλακέτα λόγω ξαφνικής απουσίας των ευεργετών μας στο εξωτερικό, παρέλαβε από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου κ. Γεώργιο Γκιώκα, ο γιος τους Λουκάς ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στην εκδήλωση, ξεχωριστή ομορφιά το χορευτικό συγκρότημα που διευθύνει η εκλεκτή συγχωριανή μας κ. Εριφύλη Λάλου, το οποίο με τις παραδοσιακές φορεσιές και τους τοπικούς χορούς άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις στους φίλους και συγχωριανούς μας που έλαβαν μέρος σ' αυτό το Βουρμπιανίτικο γλέντι.

Στην εκδήλωση παρέστησαν πλέον των 200 συγχωριανών μας. Αισθητή υπήρξε η προσέλευση των νέων μας που με τους χορούς τους, μας έδωσαν το μήνυμα ότι είναι άξιοι συνεχιστές της παράδοσής μας.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο βουλευτής της Ν.Δ. του Νομού μας Αντ. Φούσας, συνοδευόμενος από το Διευθυντή του πολιτικού του γραφείου κύριο Γιαννή.

Ο επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου μας κ. Ναπολέον Μπάρκης, ο οποίος άνοιξε το χορό μαζί με το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Βούρμπιανης, κ. Νικόλαος Μάτσακας, ο οποίος ήλθε στην Αθήνα με τη σύζυγό του, για να συμμετάσχει σ' αυτή τη γιορταστική Βουρμπιανίτικη βραδυά, στο αντίκρισμα του οποίου η νεολαία του Συνδέσμου μας εκδηλώθηκε με πρωτοφανή ενθουσιασμό.

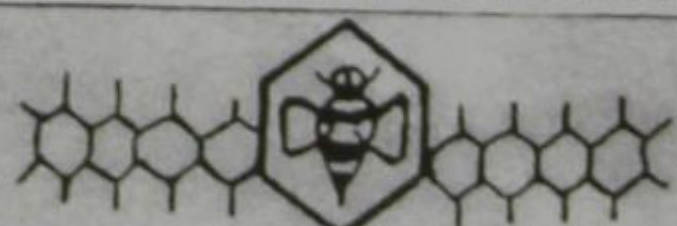
Ο Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ασημοχωριτών και πραγματικός φίλος της Βούρμπιανης, κύριος Χριστόδουλος Χολέβας.

Εκπρόσωπος της Αδελφότητας Βησσανωτών και γαμπρός της Βούρμπιανης, κύριος Χρήστος Παπαντίνος.

Η κυρία Νίτσα Κούνδουρου - Τσούκαλη, που ήρθε από τη Θεσσαλονίκη αποκλειστικά για να παραστεί σ' αυτή μας την εκδήλωση.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΑΝΘΟΜΕΛΟ	ΓΡΑΜΜΟΥ
ΓΥΡΗ	ΒΑΣΙΝΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ
	
ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ	
ΚΟΝΙΤΣΑ	ΤΗΛ. 0655 99089
	0665 27597

Και τέλος μας τίμησαν, οι κύριοι Θωμάς Ντόβας και Ευάγγελος Κονταξής από το Κουτσελιό Ιωαννίνων.

Μετά από την επιτυχία αυτού του Βουρμπιανίτικου γλεντιού, θα ήταν παράλειψη να μην εκφράσουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους φίλους και συγχωριανούς, που λάμπρυναν με την παρουσία τους αυτή την εκδήλωση και ιδιαίτερα την επιτροπή χορού και τα μέλη του Δ.Σ. για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες που κατέβαλαν, για να διοργανωθεί αυτό το ξεχωριστό Βουρμπιανίτικο αντάμωμα, που μας γεμίζει με αισιοδοξία σε ό,τι αφορά τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των συγχωριανών μας, αλλά και τη διατήρηση της παράδοσής μας, βλέποντας σε κάθε καινούρια εκδήλωση την προσέλευση όλο και περισσότερων συγχωριανών μας.

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΚΟΥΡΟΥΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις
παντός τύπου

τηλ. 22427, 26964 - Ιωάννινα

BURDA - MODES

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΚΟΠΤΙΚΗΣ-ΡΑΠΤΙΚΗΣ

Εκπαίδευση θεωρητική-πρακτική
Τμήματα ολιγομελή για όλες τις φίλες της ραπτικής, αρχάριες ή προχωρημένες
Πλούσια συλλογή σε patron, υφάσματα και περιοδικά μόδας.

Απευθυνθείτε:

Κα ΕΛΛΗ ΠΑΠΠΑ - ΚΟΥΡΟΥΤΗ

Καραϊσκάκη 2 (Άλσος) Ιωάννινα

τηλ. 26 - 964

Η "ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ" ΒΡΑΒΕΥΣΕ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΜΑΣ

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 χρόνων απ' την ίδρυσή της, μεταξύ των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων προβλέπονταν και η απονομή αναμνηστικών μεταλλίων σε συλλόγους που το 1937 συμμετείχαν στη δημιουργία της Πανηπειρωτικής.

Απ' την Κόνιτσα ήταν πέντε και ανάμεσά τους και ο σύλλογος του χωριού μου ΟΞΥΑ

Επειδή ο σύλλογός μας φέτος συμπληρώνει 90 χρόνια απ' την ίδρυσή του, ας μου επιτραπεί να αναφερθώ λίγο στην ίδρυσή του, αλλά και στη δράση του.

Ο σύλλογός μας δεν ιδρύθηκε ούτε στο χωριό μας, ούτε στην Αθήνα. Τότε ήμασταν σκλαβωμένοι απ' τους Τούρκους. Πολλοί χωριανοί μας είχαν καταφύγει στην Αφρική, στην πόλη Χαρτούμ του Σουδάν. Με δυο λόγια, στο Χαρτούμ είχε δημιουργηθεί μια ανθηρή Σελτσιώτικη παροικία (σημείωση: Η Οξυά ως το 1924 λεγόταν Σέλτση). Όλοι τους είχαν μια άσβεστη πατριω-

τική φλόγα και όλοι αυτοί το 1912-13 πολεμούν στο Μπιζάνι.

Πρωτεργάτες για τη δημιουργία του συλλόγου ήταν ο Ηλίας Κυπαρίσσης, Χρήστος Χαρίσης, Αριστείδης Ζάρος, Βασίλης Πορφύρης και Θανάσης Βαδάσης. Τίτλος του συλλόγου ήταν: "Σύνδεσμος Αδελφότητας Σέλτσης "Ο Άγιος Νικόλαος" 1907. Η μετέπειτα πορεία του συλλόγου μας ήταν με σκαμπανεβάσματα. Ο Βαλκανικός πόλεμος, ο Πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος και η Μικρασιατική εκστρατεία είχαν σαν αποτέλεσμα να ανακοπεί και η δραστηριότητα του συλλόγου μας. Το 1928 ξανάρχισε να δραστηροποιείται και οργανώνει στη στάση Αγγελόπουλου σε ένα μεγάλο ζαχαροπλαστείο χορευτική βραδιά. Επικεφαλής του συλλόγου ήταν ο Βασίλης Ζάρος, Λεωνίδας Αντωνιάδης και Μάνθος Βαδάσης.

Στα χρόνια 1930-32 εκλέγονται στο Σ. του συλλόγου μας και μέλη απ' άλλα χωριά. Απ' τη Βούρμπιανη ο Μάρκος Παπαχρήστος, ο Τάκης Κατσαντώνης κι απ' την Πυρσόγιαννη ο Γιάννης Λόλης κι ο Γιάννης Καραγκιόζης.

Απ' το 1935 το συμβούλιο δουλεύει κανονικά. Για το 1937 που ιδρύθηκε η Πανηπειρωτική, εγώ τότε ήμουν γραμματέας του Κ.Σ. του συλλόγου μας και

είναι ζωντανή στη μνήμη μου η συζήτηση που είχαμε τότε με τον αείμνηστο πρόεδρό μας Γιώργο Κυπαρίσση, για τη συμμετοχή μας στην ίδρυση της Πανηπειρωτικής.

Το 1938 που άρχισαν να φαίνονται τα πρώτα σύννεφα του πολέμου, ο σύλλογός μας έφτιαξε στο χωριό αμπάρι με σκοπό να αποθηκεύει το καλοκαίρι σιτηρά και να τα δίνει το χειμώνα στους χωριανούς μας με την ίδια τιμή. Αυτή η σκέψη ήταν του Γιώργου Κυπαρίσση και δικαιολογημένα του απονεμήθηκε αναμνηστική πλακέτα. Η κήρυξη του 2ου παγκόσμιου πολέμου είχε σαν αποτέλεσμα ο σύλλογός μας για πολλά χρόνια να νεκρωθεί και πάλι με πρωτοβουλία του Γιώργου το 1960 άρχισε να δραστηροποιείται. Από τότε δουλεύει κανονικά. Όλα τα συμβούλια που παρέλασαν μέχρι σήμερα, το ένα δουλεύει καλύτερα απ' το άλλο: Ένα κληροδότημα που είχε αφήσει στην Πάτρα ο αείμνηστος χωριανός μας Γιαννούλης Κουκουμπάνης για το σχολείο του χωριού μας και που όλοι το θεωρούσαμε χαμένο γιατί είχαν περάσει πολλά χρόνια και αυτός που το κατείχε ήταν ισχυρός παράγοντας, χάρη σε φιλόπρονες και μακρόχρονες προσπάθειες του συλλόγου μας, το ακίνητο περιήλθε στα χέρια του φυσικού δικαιούχου, στο σύλλογο. Επίσης ένας άλλος χωριανός μας, ο αείμνηστος Απόστολος Βενέτης με το ακίνητο που άφησε στη δικαιοδοσία του συλλόγου στα Γιάννινα, καθώς εξου-

σιοδότηση των χωριανών να νοικιάζει ο σύλλογος τα ιδιόκτητα κτήματα, του έλυσαν τα χέρια, απόκτησε κάποια οικονομική ευχέρεια να κάνει στο χωριό αξιόλογα έργα που άλλαξαν κυριολεκτικά την όψη του χωριού. Τα δύο υδραγωγεία, η αποχέτευση και η τσιμεντόστρωση των δρόμων μέσα στο χωριό, είναι όλα έργα του συλλόγου μας. Είναι αυτονόητο ότι το φιλόστοργο μάτι του και από συγχωριανούς μας που είχαν ανάγκη από οικονομική βοήθεια, δεν έλειψε.

Όλοι οι χωριανοί περιβάλλουμε το σύλλογό μας με εμπιστοσύνη και βοηθάμε τα εκάστοτε συμβούλια. Με προσοχή άκουσα στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας τον πρόεδρο της Πανηπειρωτικής κ. Αλεξίου κάνοντας έκκληση σε όλους μας να είμαστε συσπειρωμένοι γύρω από τους συλλόγους του χωριού μας και σκέφτηκα πόσο δίκιο έχει, γι' αυτό αναρωτιέμαι πως σκέφτονται αυτοί που δεν θέλουν νάναι μέλη του συλλόγου, γιατί δυστυχώς σε όλους τους συλλόγους υπάρχουν τέτοια φαινόμενα.

Τώρα που ο σύλλογός μας συμπλήρωσε 90 χρόνια και τα έργα του είναι ολοφάνερα, χρέος όλων μας είναι νάμαστε όλοι κοντά του και να τον βοηθήσουμε να συνεχίζει το φιλόπονο και ευγενικό του έργο, για πολλά πολλά χρόνια:

Φλεβάρης 1997
Θανάσης Πορφύρης

Μικρά ιστορικά αφηγήματα

Ο αείμνηστος δάσκαλος Σταύρος Γκατσόπουλος από τον Πωγωνίσκο ήταν φίλος του αοίδιμου Παπαγιώργη Κολιού, εφημέριου τότε (1938) του χωριού Πωγωνίσκος.

Στα 1939 είχαν μια στιχομυθία, την πιο κάτω, όπως μου την είχε διηγηθεί ο πατέρας μου.

“Εμείς πάτερ Γεώργιε, εάν μη είχαμεν την εξαδέλφην Θεοδώραν, απολλύμεθα. Και η απάντηση: Ουχ ήττον, αλλά και καταποντιζόμεθα αυτανδρα διδάσκαλε”.

Εδώ βλέπουμε να γίνεται προσπάθεια να παραβγούν στην καθαρεύουσα. Η αείμνηστη Θεοδώρα είχε ένα γαϊδουράκι και έκανε μεταφορές από το Μολυβδοσκεπάστον στον Πωγωνίσκο, με είδη που τα χρειαζόταν η Εκκλησία του Αϊ-Θανάση. Ήταν πτωχή, υπάκουη και θεοσεβής.

Εδώ και αρκετά χρόνια ζούσαν οι Γιώργος και Τηλέμαχος Πατέρας, οι οποίοι είχαν ένα καλό εμπορικό μαγαζί. Όταν περνούσε απ’ έξω ο παπα-Κολιός, περιποιημένος πάντοτε, με το καλό του ράσο, καλυμμαύχι και σκαρπίνια, συνήθιζαν να βγαίνουν στην πόρτα οι πιο πάνω και του λέγει:

Πάτερ Γεώργιε, τι εμφάνιση δεσποτική είναι αυτή! Δεν υπάρχει στην περιοχή μας άλλος παπάς τόσο ευπαρουσίαστος. Στη συνέχεια, μπήκε μέσα στο μαγαζί και στάθηκε στη μέση. Έρριξε μια ματιά γύρω-γύρω. Μα τι κοιτάς Παπαγιώργη; Τίνος είναι όλα αυτά που βλέπω; Όλα δικά μας βεβαίως. Δικά σας; Όχι τους απαντάει: Είναι εκείνου και έδειξε τον Ουρανό. Σεις είσθε μόνο διαχειριστές του και τίποτε άλλο.

Από τότε και εξής δεν τον ξαναε-νόχλησαν ποτέ.

Στα προπολεμικά χρόνια ζούσε στο Μολυβδοσκεπάστο ο αείμνηστος Χριστόδουλος, ο οποίος είχε φοβερό “μάτι”.

Κάποτε είχε επισκεφθεί ένα σπίτι στο χωριό. Στην εξώπορτα οι μάστοροι είχαν τοποθετήσει μια πέτρινη γρουπίδα, μεγάλων διαστάσεων. Πω πω λέγει, πως την ανέβασαν εκεί πάνω αυτήν την θεόρατη πέτρα! Σε δευτερόλεπτα, ράγισε στη μέση και αχρηστεύτηκε.

Ο ίδιος πάλι, ένα βράδυ που γύριζε το κοπάδι του από την βοσκή, έκατσε σε σκαλοπάτι και τα καμάρωνε. Ακολούθησε στο τέλος ένα μεγάλο κριάρι.

Πω πω λέει, πόσο μεγάλωσε αυτό το κριάρι! Δεν πρόλαβε να δρασκελίσει το κατώφλι και ακριβώς εκεί έσκασε στα δυο. Η εκκλησία μας έχει ειδικές ευχές κατά της βασκανίας.

Στα 1941 με τη φοβερή εκείνη πείνα μέναμε στο χωριό μας και αρκούμαστε σε κανένα λαχανόψωμο και λίγο ξυνόγαλο από τα γίδια μας! Ήμουν παιδάκι τότε και επειδή πεινούσα, έβαλα μπρος μια μηχανή. Παρακολουθούσα τις κόττες πότε γεννούσαν στο κοτέτσι. Έπαιρνα το αυγό, το τρυπούσα με ένα βελόνι από πάνω και κάτω και μετά το ρουφούσα. Τελικά το έβαλα πάλι με τα άλλα. Πήγαινε η αείμνηστη μάνα και τα έπαιρνε και τα έβαζε στην ποδιά της. Τα κοίταζε όλα και έμενε με την απορία γιατί το ένα ήταν άδειο. Το πήγε και σε μια γριά και τη ρώτησε, αν γεννάν οι κόττες άδεια αυγά. Όχι μωρ τσιούπω τι λες, δεν μπορεί να γίνει αυτό. Όταν την άλλη μέρα με παραμόνεψε και με έπιασε στα πράσα, με έκανε τ’ αλατιού.

Και από τότε εκατσα φρόνιμα. Το θυμάμαι πάντα αυτό.

Αχιλλεύς Κολιός

Η τοπική Θρησκευτική Εορτή της Θαυματουργού Εικόνας της ΠΑΝΑΓΙΑΣ Πληκατίου

Στις 16 Φεβρουαρίου κάθε χρόνο γιορτάζεται με κάθε επισημότητα και λαμπρότητα η Μεγάλη Γιορτή της Θαυματουργού Εικόνας της Παναγίας μας. Έτσι και εφέτος γιορτάστηκε με ευλάβεια, κατάνυξη και λαμπρότητα. Με τους ευλαβείς (αναπληρωτές) ιερείς μας και με την κεκανονισμένην Τάξην και Ακολουθίαν, με χαρούμενες κωδωνοκρουσίες, με Μέγαν Κατανυκτικόν Εσπερινόν, με Παρακλήσεις, με Θεία Λειτουργία (με επίκαιρον Θεϊόν Κήρυγμα), με λιτάνευση της Εικόνας στην “Παναγιωπούλα, με ύμνους και Τροπάρια.

Το όλον περιβάλλον και κλίμα ετόνωσε το θρησκευτικόν συναίσθημα στο

ευλαβές Εκκλησίασμα.

Σημειώνεται το γεγονός της αθρόας προσέλευσης προσκυνητών, τόσο των ομοχωρίων από όλα τα Κέντρα της Ελλάδος, όσον και των ευλαβών προσκυνητών των περιχώρων της Επαρχίας μας.

Συγκινητική ήταν η παρουσία τους στη λαμπρή Γιορτή. Η εκκλησία μας εκφράζει τη χαρά της, την ευγνωμοσύνη και τις θερμές ευχαριστίες προς όλους τους προσκυνητές και Χριστεπώνυμον πλήρωμα και επικαλείται την Θεϊαν ευλογίαν και βοήθειαν εις πάντας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Ενορίας Πληκατίου.

Π. Τάττης

Ανοιχτό γράμμα στην Ειρήνη

Έμεινα αρκετή ώρα, αφού διάβασα, Ειρήνη, το “Σπίτι με θέα εντός” στο περιοδικό “Κόνιτσα”. Εκ του ασφαλούς φυσικά... χωρίς φόβους σεισμικών δονήσεων...

Συμμερίζομαι την ευαισθησία σου για το σπίτι σου και ό,τι αυτό αντιπροσωπεύει για σένα...

Θέλω όμως να σου πω, πως κανένας σεισμός δεν θα γκρεμίσει και δε θα χαλάσει όλες τις εμπειρίες μας, που ζήσαμε μικρές στην Κόνιτσα. Όλα εκείνα τα βιώματα έχουν σφραγίσει την ψυχή μας ανεξίτηλα. Περίττο να σου πω, πως σαν περνώ από την Κόνιτσα αναβαπτίζομαι!

Αναπνέω βαθιά, για να δώσω ζωή, με όσα με έχουν χαράξει. Γι’ αυτό, το περιοδικό “ΚΟΝΙΤΣΑ” είναι το αγαπημένο μου. Φέρνει μαζί του όλους τους θορύβους της όμορφης αυτής κωμόπολης και το αισθάνομαι...

Το σπίτι σου με την πέτρινη όψη του -το θυμούνται- θα το κρατήσεις μέσα σου για πάντα, εξαϋλωμένο και εξιδανικευμένο.

Όπως ζει μέσα μας η πατρίδα που αφήσαμε πίσω μας και νοσταλγούμε.

Γράφεις πολύ όμορφα, όπως τότε στο Γυμνάσιο...

Χάρηκα για σένα που παραμένεις πάντα ευαίσθητη και ευγενική.

“Είχε πολλή αγάπη το σπίτι μου” γράφεις. Αυτή η αγάπη, Ειρήνη μου, θα ακτινοβολεί και θα σε ζεσταίνει για πάντα. Κανένας σεισμός δεν μπορεί να σου την κλέψει. Αυτή η αγάπη θα σε ηρεμεί και θα είναι το ψυχικό σου καταφύγιο. Αλλοίμονο σ’ όσους γκρεμίζονται τα σπίτια τους και δεν θέλουν να θυμούνται τίποτε...

Η ΠΑΛΙΑ ΣΥΜΜΑΘΗΤΡΙΑ ΣΟΥ
ΑΓΓΕΛΗ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ
(Θεολόγος - Φιλολόγος)

Οι αναφορές στο Παρελθόν

Από τον ΣΩΚΡΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Συνταξιούχο δάσκαλο (τέως Σχολικό Σύμβουλο)

Από τότε -εδώ και 13 χρόνια- που βγήκε το Περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το διαβάζω συνεχώς και κάπου-κάπου γράφω. Δεν ήταν δυνατόν να συμβεί αλλιώς, αφού υπεύθυνος του περιοδικού είναι ο παλιός μου συμμαθητής και φίλος Σωτήρης Τουφίδης. Μαζί του, έχουμε συζητήσει πολλές φορές, εδώ και χρόνια, από τα μαθητικά χρόνια από τα μαθητικά έδρανα, και γνωρίζει ο ένας τον άλλο, συγχρόνως δε είμαστε και κοτοχωριανοί.

Στο περιοδικό αυτό όργανο Επικοινωνίας και προβολής της Επαρχίας Κόνιτσας και της γύρω περιοχής, προβάλλεται το παρελθόν, το παρόν και σηματοδοτείται το μέλλον.

Με τη βοήθεια και συμβολή του Σωτήρη, γράφουμε και μια μικρή τοπική εφημερίδα "ΤΗ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΥ" όργανο ενημέρωσης των απανταχού ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΙΤΩΝ.

Σήμερα το θέμα μας είναι: "**οι αναφορές στο παρελθόν**". Οι αναφορές μας στο παρελθόν, στα ήθη και έθιμα, στα πανηγύρια στις γιορτές και γενικά η επαφή μας με την παράδοση και με τις εθνικολαϊκές αξίες, δεν γίνονται από φιλολογικό ενδιαφέρον ή από ένα ιστορικό και επιστημονικό ενδιαφέρον, αλλά γίνονται για να γνωρίσουμε τον εαυτό μας, τις ρίζες μας. Τα χωριά

μας, την περιφέρειά μας και γενικά την πατρίδα μας.

Γίνεται ή θα μπορούσε να γίνει μια σύνδεση οργανική, που μας οδηγεί στις αξίες της νεοελληνικής ζωής, χωρίς να υψώνει φραγμούς επικοινωνίας, αλλά να μπορούμε αυτές τις αξίες να τις χρησιμοποιούμε σαν πρώτη ύλη στη διαμόρφωση του εθνικού χαρακτήρα. Ενός εθνικού χαρακτήρα, μιας εθνικής ζωής, -όχι με ρατσιστικά φαινόμενα, με μισαλλοδοξίες που είναι καταδικασμένες στη συνείδηση των κατοίκων της περιοχής μας- αλλά μιας εθνικής ζωής που ξεκινάει απ' τα παλιά τα χρόνια και θα συνεχίζεται μέχρι σήμερα και διαρκώς θ' ανανεώνεται χωρίς ν' απομακρύνεται από την παράδοση.

Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος μας λέει: "Αδελφοί μείνετε σταθεροί και κρατείτε τας παραδόσεις". Οι παλιές λοιπόν αυτές αναμνήσεις που κατά καιρούς γράφουμε στο Περιοδικό μας με τ' αρχικά Σ.ΟΙΚ. απευθύνονται βέβαια σ' όλους αλλά κυρίως στους νέους μας, στη νέα γενιά, στη διακονία της οποίας αφιερώσαμε, υπηρετώντας τη λαϊκή Εκπαίδευση, το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μας, τόσο στην Επαρχία μας, όσο και σ' άλλα διαμερίσματα της χώρας μας.

Θα 'ταν μεγάλο σφάλμα, να τα δουν τα παιδιά μας, οι νέοι μας, εγγόνια μας, όλα αυτά που κατά καιρούς γρά-

φουμε και ιστορούμε, με κάποια φιλολογική χροιά και ευθυμογραφία, ως μουσειακά κατάλοιπα μιας λησμονημένης εποχής.

Όλα αυτά πρέπει να τα δουν και να τα αξιολογήσουν σαν κρίκους μιας αλυσίδας, που μας συνδέει με τις ρίζες μας, με τον τόπο μας, με την άλλοτε μορφή των χωριών μας, με τις πανάρχαιες συνήθειές μας, μέσα στην αδιάσπαστη συνέχεια της εθνικής μας ζωής. Τίποτε να μη χαθεί, να διατηρηθεί ν' αποκτήσει ποιότητα η ζωή μας, μέσα στον αμείλικτο κόσμο της αλλοτρίωσης που ασφυκτικά μας πολιορκεί.

Έχουμε λοιπόν τη δύναμη ν' αγωνιστούμε, ο καθένας από τη δική του πολεμίστρα, για το καλό της επαρχίας μας, για την αναζωογόνησή της, ιδιαίτερα σήμερα που βρίσκεται στην πιο κρίσιμη περίοδο της ζωής της με τις κοσμοϊστορικές μεταβολές που γίνονται γύρω μας. Να διατηρήσουμε τα ήθη και τα έθιμά μας, τις παραδόσεις μας, τη θρησκεία μας, τις συνήθειές μας και την αγάπη μας προς τη γενέθλια γη μας.

Γιατί όλα αυτά είναι η Πατρίδα μας, είναι οι ρίζες μας, είναι η κληρονομιά μας και η ζωής μας, όπως πολύ σωστά λέει ο ποιητής Γ. Κοτζιούλας.

*“Φτενά χωράφια κρατημένα
με πεζούλια
κι άπιαστες γίδες που κρεμιούνται
σε γκρεμούς,
ετούτ' είναι η Πατρίδα μας,
μα η πούλια
δε λάμπει πιο καθάρια
' άλλους ουρανούς”.*

Σ. Οικ.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Πάτρα 1-4-97

Αγαπητέ φίλε κ. Τουφίδη και λοιπά μέλη της Συντ. Επιτροπής.

Θα ήθελα να επισημάνω από τις σελίδες του περιοδικού μας τα εξής:

Με τον ερχομό του καλοκαιριού θα πρέπει να προσέξουν οι αγαπητοί συμπατριώτες των χωριών μας, οι αρμόδιες Δασικές Αρχές, η Αστυνομία και τα δάση μας.

Έχουμε τα καλλίτερα δάση με πεύκα, έλατα, κέδρα και το κυριώτερο με οξυές και πρέπει να τα φυλάξουμε “ως κόρην οφθαλμού”.

Επίσης, το κράτος θα πρέπει να απαγορεύσει το κυνήγι για μια δεκαετία γιατί κοντεύουν να εξαφανιστούν από την πανίδα μας τα ζαρκάδια, οι αρκούδες, οι πέρδικες, ακόμα και οι λαγοί:

Τέλος προτείνουμε στο Δήμαρχο της Κόνιτσας, σε συνεργασία με τους Προέδρους και τους κατοίκους, να στήσουν ένα λαμπρό μνημείο για τους ήρωες αγωνιστές του 1940-44 που έπεσαν μαχόμενοι κατά των κατακτητών.

Εγώ, για το σκοπό αυτόν, δίνω μ' όλη μου την καρδιά 60.000 δραχ.

Σας εύχομαι καλή Άνοιξη.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς.

Γεώργιος Τσίτσος
(απο το χωριό Πληκάτι).

Σχόλια

• Κανείς εχέφρων άνθρωπος δεν έχει την ψευδαίσθηση πως στον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, τα χωριά της Επαρχίας μπορούν να δώσουν τη μάχη της επιβίωσής τους από μόνα τους με μέσα αναχρονιστικά και στόχους που σήμερα θεωρούνται ξεπερασμένοι. Κάτω από αυτό το πρίσμα οι συνενώσεις είναι κάτι περισσότερο από αναγκαίες ώστε κατ' αυτόν τον τρόπο να προωθούνται για κάθε γεωγραφική ενότητα δήμων συγκεκριμένα έργα ενταγμένα σε ένα πνεύμα ολιστικής ανάπτυξης εκάστης περιοχής. Οι δήμοι που θα προκύψουν από τις συνενώσεις πρέπει να ανδρωθούν όσο το δυνατόν το γρηγορότερον, εγκαταλείποντας την παθολογική θαλπωρή που έως τώρα παρείχε η κρατική εστία και ο κρατικός εναγγαλισμός.

• Αξίζουν συγχαρητήρια στο Πρώτο Συμβούλιο περιοχής της Επαρχίας μας για την ένταξη στο INTERREG της πρότασης:

Σχολή Μαστόρων Πυρσόγιαννης.

Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να επισημάνουμε πως ενώ προβάλλονται κατά κόρον οι μαστόροι και ό,τι άλλο έχει σχέση με αυτούς, πολύ λίγος λόγος γίνεται για τους Χιονιαδίτες ζωγράφους και αγιογράφους, οι οποίοι μας κληροδότησαν αξιόλογο έργο. Στον ναό της Αγίας Παρασκευής Παλαιοσελλίου μπορεί κανείς να έχει μια πρώτη γνωριμία με τη σχολή των Χιονιαδιτών αγιογράφων. Καιρός είναι το προανεφερθέν Συμβούλιο να στρέψει την προσοχή του και προς τους Χιο-

νιαδίτες ζωγράφους και αγιογράφους με μια επισταμένη έρευνα και οργανωμένη μελέτη του έργου τους.

Φυσικά το τόλμημα χρειάζεται ανθρώπους με τις ανάλογες γνώσεις αλλά αξίζει τον κόπο γιατί οι χιονιαδίτες αποτελούν την κορύφωση της λαϊκής παράδοσης του τόπου μας και μάλιστα στον χώρο των καλών τεχνών.

• Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα επιτελεί πολλές λειτουργίες μαζί. Κατ' αρχάς καλείται να υλοποιήσει τις αποκαλούμενες "ίσες ευκαιρίες" των πολιτών απέναντι στο έννομο αγαθό της γνώσης. Με την απεργία των καθηγητών φάνηκε πως το δικαίωμα στην γνώση δηλαδή η δημόσια εκπαίδευση απειλείται από υπαρκτούς κινδύνους αλλά και ορατούς πλέον εχθρούς. Η δημόσια εκπαίδευση και μάλιστα η δωρεάν ενεργεί κατά το δυνατόν προς την κατεύθυνση της άρσης των ταξικών κοινωνικών ανισοτήτων. Η επαρχία μας αποτελεί μια περιοχή με πολύ χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα και ως εκ τούτου κάθε υποβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης θα έχει καταλυτικές επιπτώσεις στο μέλλον των νέων, στις οικογένειές τους και στον τόπο μας. Κατανοούμε τα οικονομικά αιτήματα του κλάδου των καθηγητών, η πικρία από τη μη ικανοποίησή τους δεν πρέπει να τους απομακρύνει από το πλευρό των μαθητών που κινδυνεύουν από την εφηβική τους ηλικία να πέσουν θύματα της ταξικά διαστρωμένης κοινωνίας.

• Το κράτος πρόνοιας αποτέλεσε μια από τις μεγάλες κατακτήσεις των

Σκανδιναβικών χωρών καθώς και της Γερμανικής Σοσιαλδημοκρατίας. Από τον Ευρωπαϊκό βορρά το κράτος πρόνοιας επεκτάθηκε σε όλη σχεδόν την Ευρώπη. Σήμερα το κοινωνικό κράτος υποχωρεί κάτω από την πίεση των τεράστιων κεφαλαίων που απαιτούνται για την επιβίωσή του, καθώς και την Αγγλοσαξωνική αντίληψη για περιορισμό του. Πέραν αυτού πολλές φορές έγινε και γίνεται κατάχρηση της κοινωνικής πρόνοιας και από τους ίδιους τους πολίτες. Ενδεικτικά αναφέρουμε τόσο την πολυφαρμακία, τις συνταγές που καταλήγουν στην αγορά καλλυντικών, στις δε συντάξεις του ΟΓΑ και του ΙΚΑ έχουμε αναπηρικές σε ποσοστά 25% και 20%. Το φαινόμενο αυτό της κατάχρησης επιβεβαίωσαν και οι σεισμοί της Κόνιτσας. Ας είμαστε ειλικρινείς και ας ομολογήσουμε αυτά τα οποία συζητάμε κατ' ιδίαν.

Καταχραστήκαμε την δωρεάν σίτιση, τα παντοειδή χρηματικά βοηθήματα, απαιτήσαμε οικοδομικά υλικά σε ποσότητες πέραν εκείνων που ήταν αναγκαίες, ζητήσαμε οικίσκους τους οποίους κρατάμε κλειστούς, και όλα αυτά σε βάρος εκείνων οι οποίοι πράγματι επλήγησαν από τους σεισμούς. Και κάτι άλλο που έχει σχέση με τους σεισμούς, ας δοθεί στην δημοσιότητα κατάλογος με τα ονόματα εκείνων που ευεργέτησαν την πόλη μας. Κάθε πολίτης της Κοινότητας έχει χρέος να γνωρίζει ποιοί τον ευεργέτησαν και αναλόγως να εκφράζει την ευγνωμοσύνη του προς αυτούς.

Η.Α.

Ειδήσεις

Άρχισε η κατεδάφιση του καφενείου Ζακόπουλου στην Κ. Πλατεία της Κόνιτσας και η ανέγερση κτιρίου της Αγρ. Τράπεζας στη θέση του.

• Στις 5/3 το απόγευμα, από το Πνευματικό Κέντρο Κόνιτσας πραγματοποιήθηκε γιορτή με χορούς για τα μικρά παιδιά της πόλης.

• Στις 7/3 ξεσηκώθηκαν στη γειτονική μας Αλβανία χιλιάδες λαού κατά του Μπερίσα.

• Στις φετινές Απόκριες ο Σύλλογος διατήρησης παλιών εθίμων δεν έκανε το συνηθισμένο καρναβάλι και ο κόσμος γιόρτασε μόνο με τις φωτιές που ανάφτηκαν στην Πάνω και στην Κάτω Κόνιτσα.

• Το βράδυ της 22/3 ο εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος πραγματοποίησε χορό στο Κέντρο "Πλατανάκια" και τα έσοδα διατέθηκαν για βοήθεια προς την Αλβανία.

Στις 23/3 από το Δήμο και τους φορείς της πόλης έγινε έρανος στην Κόνιτσα για τους κατοίκους των επαρχιών Τσαρτσόβας και Λεσκοβικίου. Συγκεντρώθηκε το ποσό του ενός εκατομμυρίου επτακοσίων πενήντα χιλιάδων δραχ. (1.750.000). Για τον ίδιο σκοπό το Α΄ Συμβούλιο Περιοχής διέθεσε 500 χιλ. και το Β΄ Συμβούλιο 1.000.000 δραχ. Με τα χρήματα αυτά και το ποσό του ενός εκατομμυρίου που διέθεσε ο Δήμος Κόνιτσας αγοράστηκαν τρόφιμα και παραδόθηκαν σε αντιπροσώπους των Αλβανών στα σύνορα (Μολυβδοσκεπαστο), για να μοιραστούν στους

- κατοίκους των γειτονικών επαρχιών.
- Η Ι. Μητρόπολη Κόνιτσας μαζί με άλλους φορείς αποφάσισε πανελλήνια κινητοποίηση για τη συγκέντρωση ανθρωπιστικής βοήθειας προς τους Βορειοηπειρώτες και Αλβανούς δεινοπαθούντες
 - Ετοιμάστηκαν και παραδόθηκαν σε χρήση τα κτίρια του Τεχν. Λυκείου στην Κόνιτσα.
 - Άρχισαν οι εργασίες για το κλειστό Γυμναστήριο από τη Γεν. Γραμ. Αθλητισμού κάτω από το Στάδιο της Κόνιτσας, προϋπολογισμού 248.700.000 δρχ. και 400 θέσεων.
 - Η Εθνική Γιορτή της 25ης Μαρτίου γιορτάστηκε κι εφέτος με τη Δοξολογία στον Αγ. Κοσμά, επιμνημόσυνη Δέηση στο μνημείο του Δήμου, την παρέλαση μαθητών και Στρατού στην Πλατεία. Μεταξύ των επισήμων ήταν και οι κ. κ. Παπούλιας και Μαλέσιος. Τον πανηγυρικό εκφώνησε στην αίθουσα του Δημαρχείου ο οικομολόγος καθηγητής Γεν. και Τεχν. Λυκείου Κόνιτσας κ. Κων. Μπάης.
- Το απόγευμα, στην αίθουσα του Δημαρχείου από μαθητές παίχτηκαν σκετς πατριωτικού περιεχομένου.
- Λόγω των γεγονότων στην Αλβανία, στο τέλος του Μάρτη, αραίωσαν οι εμφανίσεις λαθρομεταναστών στην περιοχή μας.
 - Κλιμάκιο του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού εγκαταστάθηκε στην Κόνιτσα για την προώθηση τροφίμων και φαρμάκων στην Αλβανία.
 - Ημερίδα της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων επαρχ. Κόνιτσας για το θέμα

των συνενώσεων πραγματοποιήθηκε στις 14/4 στην Αθήνα.

- Στις 12/4, στα πλαίσια Σεμιναρίου στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων που οργάνωσε το Περιφ. Πανεπ. Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, το Περιφ. Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών "Γ. Γεννηματάς" η Ελλ. Εταιρεία Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης και η Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, έγιναν και στην Κόνιτσα (αίθουσα Δημαρχείου) ομιλίες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών που προέρχονται από σεισμούς, από πυρκαγιές κ.ά.

- Στις 8/4 από τη Δ/ση Γεωργίας έγινε στην Κόνιτσα ενημέρωση των αγροτών για τα κρίσιμα προβλήματα που αντιμετωπίζει η καλλιέργεια αραβοσίτου και για εναλλακτικές καλλιέργειες.

- Με την επωνυμία "Κόνιτσα - Εύαθλος", ο Δήμος Κόνιτσας, η Νομαρχ. Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων, η Γεν. Γραμματεία Περιφ. Ηπείρου διοργάνωσαν στην Κόνιτσα αθλητική συνάντηση με πρωτοβουλία της "paddler" στις 18,19,20 Απριλίου.

Έγιναν αγώνες καγιάκ στον Αώο, αναρρίχηση και πτώση από το ύψωμα του Αϊ Λια με αλεξίπτωτο πλαγιάς.

- Στις 23/4 συγκεντρώθηκαν στο Δημαρχείο Κόνιτσας οι Κοινοτικοί άρχοντες της επαρχίας για συζήτηση στο φλέγον θέμα των συνενώσεων. Τις αποφάσεις τα Κοιν. Συμβούλια θα στείλουν ως τις 15 Μαΐου στις αρμόδιες υπηρεσίες.

- Αν και βροχερός ο καιρός φέτος κινήθηκε αρκετός κόσμος επισκεπτών στην Επαρχία μας και την ημέρα του

Πάσχα, που είχε σχετική καλοκαιρία, οι περισσότεροι Κονιτσιώτες γύρισαν τη σούβλα τους έξω στις αυλές.

- Μεσ στις γιορτές του Πάσχα αυξήθηκε ο αριθμός των λαθρομεταναστών Αλβανών στην περιοχή μας.

- Στην εγγονούλα μας Πηνελόπη Γκοτσοπούλου που πήρε το πτυχίο της Φιλολογίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών), συγχαίρουμε και ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Αλέκος και Σούλα Γκότζου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

- Ο Γιάννης και η Γεωργία Χαραμούζα απόκτησαν στις 5/3 αγοράκι στην Κόνιτσα.

- Στις 12/3 ο Θανάσης και η Ελένη Ράγγα απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι.

- Στις 15/3 στην Κόνιτσα, ο Σπύρος και η Αμαλία Μηλιώνη απόκτησαν κοριτσάκι.

- Στις 18/3 απόκτησαν αγοράκι στην Κόνιτσα ο Θανάσης και η Αντωνία Γαϊτανίδη.

- Στις 25/3 ο Γιάννης Διδασκάλου και η Αμαλία Καλλιντέρη από την Αετόπετρα απόκτησαν κοριτσάκι στα Γιάννινα.

- Στην Αθήνα ο Χρήστος και η Ολυμπία Αγγελή απόκτησαν στις 27/3 κοριτσάκι.

Αρραβώνες

- Στις 26/12/96 αρραβωνιάστηκαν ο Κώστας Τζίνας από την Αγ. Παρασκευή και η Ευανθία Χ. Σδούκου από το Κεφαλοχώρι.

- Στις 27/4 αρραβωνιάστηκαν στο Κε-

ράσοβο ο Δημήτρης Γκουντούλης και η Μαριάννα Σαμαρά.

Θάνατοι

- Στις 14/2 πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα ο Σωτήρης Ευαγγέλου ή Κωστούλας, ετών 83.

- Στις 27/2 πέθανε στην Κόνιτσα ο Λουκάς Βλάχος, ετών 72.

- Την 1/3 πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο χωριό της Χιονιάδες η Ευαγγελία Ζωγράφου ετών 85.

- Στις 6/3 πέθανε στην Κόνιτσα ο γνωστός καφεπώλης Γεώργιος Δήσιος ετών 80.

- Στις 9/3 σκοτώθηκε σε τροχαίο ο Γιώργος Δ. Γαϊτανίδης ετών 23.

- Στις 17/3 πέθανε στην Καστοριά και κηδεύτηκε στο χωριό της Δροσοπηγή η Καλλιρόη Κουτρομπίνα ετών 63.

- Στην Πηγή πέθανε στις 19/3η Μάρθα Κίτσιου ετών 78.

- Στις 8/3 τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής του Αποστόλου Σιώρου στον Νικάνωρα, όπου εκτός των άλλων συγγενών, παραβρέθηκε και ο γιος του Χαράλαμπος που ήρθε από την Αυστραλία.

- Στις 13/4 συμπληρώθηκαν σαράντα μέρες από το θάνατο του Γεωργίου Δήσιου.

Στη μνήμη του, ο Χρήστος Γ. Δήσιος και η Άννα Πανδή προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" από 25.000 δραχ. ο καθένας.

• Στην μνήμη της αγαπημένης τους γιαγιάς Ευγενίας Μανώλη από τη Λαγκάδα, τα εγγόνια της προσφέρουν στο περιοδικό μας 3.000 δρχ..

• Έκλεισαν τριάντα χρόνια από την 1/1/67 που πέθανε στο χωριό μου Λαγκάδα η αγαπημένη μου μανούλα την οποία τόσο λάτρευα. Έφυγε στα 66 χρόνια.

Αντί μνημοσύνου προσφέρω στο Γηροκομείο Κόνιτσας το ποσό των 25.000 δρχ. και 5.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Ο γιος της Αχιλλέας Νάτσης
Ν. Σμύρνη - Αθήνα

“Ένας φίλος”

Ένας Καλός συνάδελφος
αγωνιστής έφυγε

Την 1η Απρίλη διάλεξε ο Χάροντας να πάρει από κοντά μας το ΦΩΤΗ ΚΙΤΣΙΟ.

Θλιβερό καθήκον οδήγησε τα βήματά μας στις 3 Απρίλη στην Αγία Βαρβάρα Ν. Λιοσίων.

Μαζευτήκαμε εκεί φίλοι, γνωστοί, συγγενείς και συνάδελφοι να χαιρετήσουμε, για τελευταία φορά το ΦΩΤΗ, τον δικό μας ΦΩΤΗ.

Σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσής μας κατέθετε στεφάνι και λίγα μυρωμένα λουλούδια της Αττικής

στον τάφο του ελάχιστο δείγμα ανάγνωσης στην καλοσύνη του.

Ποιος ήταν ο ΦΩΤΗΣ και τι προσφερε στο πέρασμά του δεν είναι του παρόντος να εξιστορήσουμε.

Μια όμως είναι η πραγματικότητα: η Ένωσή μας γίνεται καθημερινά και φτωχότερη όταν εκλεκτοί συνάδελφοι φεύγουν από κοντά μας.

Η Ένωσή μας, απεθύνει τα θερμά συλλυπητήριά της για μια ακόμη φορά στην εκλεκτή οικογένειά του, την πονεμένη μάνα του, τη λατρευτή σύζυγό του, στις δυο αξιόλογες κόρες του και στο μονάκριβο αδελφό του ΤΕΛΗ.

Βάλσαμο παρηγοριάς για αυτούς ας είναι η απέραντη καλοσύνη του.

Είμαστε βέβαιοι, ότι η Χριστιανική καλοσύνη του ΦΩΤΗ και ευσέβεια, με τις ευχές της Εκκλησίας μας θα τον οδηγήει “σε τόπους χλοερούς, σε τόπους αναπαύσεως ένθα απέδρα λύπη και στεναγμός”.

“Αιώνιά Σου η Μνήμη.
Αδελφέ ΦΩΤΗ”

Για το Δ.Σ. της Ένωσης
Δημ. & Κοινοτ. υπαλλήλων

Ο Πρόεδρος
Κώστας Κίτσιος

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μάρτιος	Απρίλιος	
Ελάχ. θερμ.	-3,2	2,8
Μέγ. θερμ.	-22,6	19,4
Σχ. υγρ.	53%	60%
Ύψ. βροχής	63 m.m.	85 m.m.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Σιώρος Χαράλ. Αυστραλία	10.000	Κήτας Βασ. Κόνιτσα	2.000
Καρακώστα Ελένη U.S.A.	5.000	Ιατρού Ιφιγένεια Κόνιτσα	2.000
Βαρδάκη Βασιλική Αθήνα	2.000	Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	5.000
Παππός Γεώργ. Αθήνα	2.000	Μακάριος Βασ. Κόνιτσα	1.000
Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	2.000	Βλάχος Σόλων Κόνιτσα	2.000
Λέτσιος Νικ. Αθήνα	2.000	Ζδράβος Σπυρ. Κόνιτσα	1.500
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	10.000	Χατζής Παναγ. Κόνιτσα	2.000
Ζούνης Αντ. Αθήνα	2.000	Χατζημελετίου Κων/να	3.000
Πολίτης Γεώργ. Αθήνα	2.000	Φωλίδης Δημ. Κόνιτσα	5.000
Γκόγκος Γιάννης Αθήνα	1.500	Ράγγας Αθαν. Κόνιτσα	3.500
Μαρτσέκης Χρ. Αθήνα	10.000	Ιερ. Καλλιντέρης Χρ. Κόνιτσα	1.500
Γκότζος Γεωργ. Αθήνα	10.000	Γαϊτανίδης Μάκης Κόνιτσα	3.000
Καλαϊτζή-Τόγγα Β. Αθήνα	3.000	Κήτας Ευθύμιος Κόνιτσα	3.000
Ζδράβος Χαράλ. Αθήνα	1.500	Χούσος Κώστας Κόνιτσα	1.500
Κίτσιου Φωτεινή Αθήνα	3.000	Σπανός Νικ. Κόνιτσα	1.500
Κίτσιος Χριστοφ. Αθήνα	2.000	Πήχας Βασ. Κιάτο	2.000
Καλλιντέρης Παναγ. Αθήνα	1.500	Δήμου Ηλίας Πηγή	2.000
Μπούσμουλας Στ. Πειραιάς	10.000	Κοινότητα Ελευθέρου	2.000
Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	2.000	Ντέμος Ιωαν. Κλειδωνιά	2.000
Τζάλλας Ευάγγ. Γιάννινα	2.000	Γκόγκος Χρ. Μολυβδοσκεπάστο	3.000
Μαρκόπουλος Σπ. Γιάννινα	2.000	Μπακόλας Θεοφ. Νικάνορας	2.000
Μακάριος Ευάγγ. Γιάννινα	5.000	Παπαγεωργίου Λάμπρος Καστανέα	2.000
Αράπογλου Μιχ. Γιάννινα	5.000	Καρατζήμος Δημ. Δίστρατο	1.500
Κιτσάτης Σπ. Γιάννινα	4.000	Ζήκας Αντ. Κορωπί	2.000
Τσιάρας Κων. Γιάννινα	4.000	Βακόλας Γεωργ. Κλειδωνιά	2.000
Ντίνος Φωτ. Γιάννινα	1.500	Πρόκος Βασ. Καλλιθέα	2.000
Τσιομίδης Αδάμ Γιάννινα	1.500	Παπασπύρου Φωτεινή Αετόπετρα	2.000
Δάψη Μάρθα Γιάννινα	2.000	Πορφύρης Λάμπρος Εξοχή	2.000
Μούσιου Μαρία Γιάννινα	3.000	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	2.000
Τζιάλλας Ιωαν. Γιάννινα	1.500	Εξάρχου Νίκος Αγ. Παρασκευή	2.000
Ζακόπουλος Χρ. Γιάννινα	1.500	Λάππας Κων. Καλλιθέα	1.500
Ένωση Κονιτσιωτών Γιάννινα	1.500	Λάππας Θαν. Λάρισα	3.000
Λαμπρίδου Αλεξ. Γιάννινα	2.000	Γώγος Γεωργ. Γρεβενά	1.500
Αναστασόπουλος Μ. Πάτρα	3.500	Πίσπας Α. Δημ. Δίστρατο	3.000
Σκαπέτη Ελένη Πάτρα	1.500	Μηλιώνη Κατερίνα Θεσ/νίκη	3.000
Ράγγας Φωτ. Κόνιτσα	2.000	Κάτσικας Δημοσθ. Θεσ/νίκη	2.000
Μάλιακας Θωμάς Κόνιτσα	1.500	Τσιακμάκης Βασ. Θεσ/νίκη	1.500
Καβελίδης Χρήστος Κόνιτσα	2.000	Καρανίκας Αποστ. Θεσ/νίκη	1.500
Πορφυρίου Ευάγγ. Κόνιτσα	2.000	Γκουντούλης Κων. Κεράσοβο	2.000
Πασχάλη Ελένη Κόνιτσα	1.500	Τζίνας Κώστας Κεράσοβο	3.000
Κρυστάλλης Χαράλ. Κόνιτσα	3.000	Παπαθεοδώρου Π-Χ & Σια. Κοζάνη	5.000
Ζάρος Χρ. Κόνιτσα	6.000	Πορφύρης Χρ. Οξυά	2.000
Τσαρούχης Ιωάνν. Κόνιτσα	5.000	Σδράλης Αναστ. Γρεβενά	2.000
Γέγιος Παναγ. Κόνιτσα	1.500	Ρούβαλης Χρ. Ελεύθερο	1.500
Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα	3.000	Ριστάνης Αποστ. Μολυβδοσκεπάστο	5.000
Κατής Χρήστος Κόνιτσα	2.000	Ιερ. Προμικύρης Παν. Παλιοσέλι	2.000
Σπανός Κ. Πασχάλης Κόνιτσα	2.000	Παπασπύρου Αντιγόνη Αετόπετρα	2.000
Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	2.000	Αθανασίου Κώστας Κέρκυρα	2.000
Χουρσάν Πούλια Κόνιτσα	1.500	Ράππος Νικ. Καματερό	2.000
Μπούνας Βαγγ. Κόνιτσα	2.000	Δούκας Θωμάς Καστανέα	2.000
Ρούβαλης Απ. Κόνιτσα	2.000	Παρασκευάς Αντων. Μάζι	2.000
Κούγιας Παναγ. Κόνιτσα	2.000	Ζώγα Σαρηδάκη Π.Α. Σπίτια	1.500
Χήρας Δημ. Κόνιτσα	2.000	Στανίδη Ευαγγελία Π.Α. Σπίτια	5.000
Πάντος Χαρ. Κόνιτσα	1.500	Ζώγας Κων. Ζευγολατιό	1.500
Γιαννάκης Χρ. Κόνιτσα	2.000		

Π. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.
Διαμερίσματα - Καταστήματα
Αντιπαροχαί

πλάνη 4-6
Ιωάννινα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

**HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

**Μ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079**

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'
ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 86
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(άνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

«ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΟΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 38315